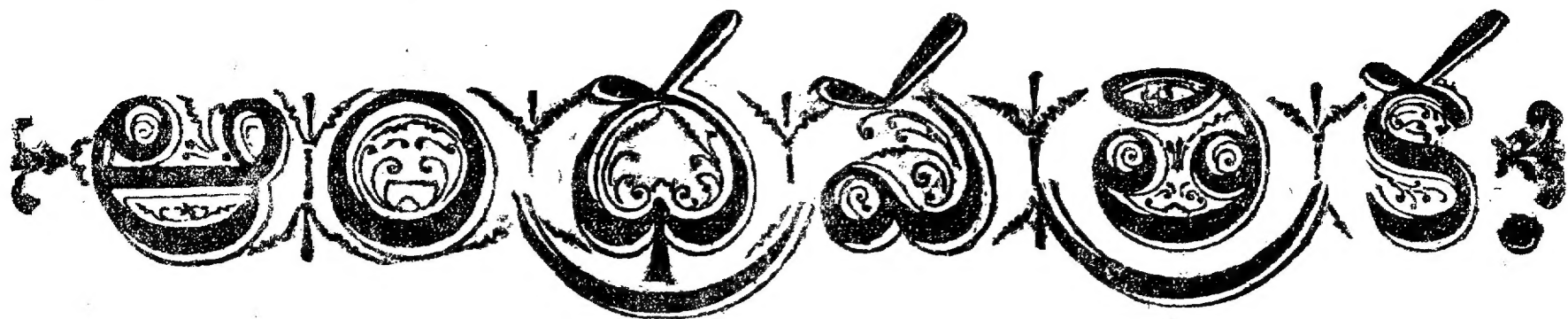

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-3 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

311035

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 11-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్వజమాన శుద్ధ చతుర్దశి ౧౪.

No. 162
సంచిక ౧౬౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతానత్రములు పొందియొన్నది. సంపదాప చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న క ల వి ధ

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపుబొట్ల తాపును,
పార్శవు నొప్పుల శానిటోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల బెడించును బాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

మందును తుదగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
నొప్పిలు దుష్పదార్థములను తొలగించి చూమున
తారోగ్యము గలిగించును. నొక్కలు తిసివేయను.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మంచి తరుణము!

చాలా లాభము

త్వరపడుడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్ల యొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు వ్రవయోగపర్చుచు.
వాటియొక్క నాణ్యమును గురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై
ప్రస్తుతపు మామిల్లపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీ
నులుకన్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డజన్లు ఒకేతూరి ఖరీదు
చేసేవారికి వేరే టరమ్మున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు న్రాసుకోవచ్చును.

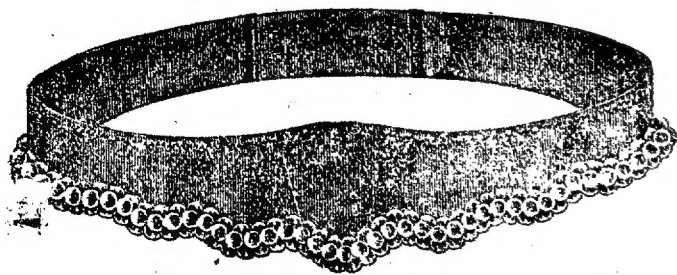
శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతివిలాసము:

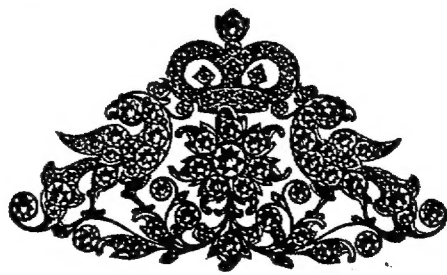
బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రవౌజీరీవిల్లు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్పితేని వెండికి, సవరముబంగారును శ్రేష్ఠమైన మణులు, పూచి యివ్వబడును.

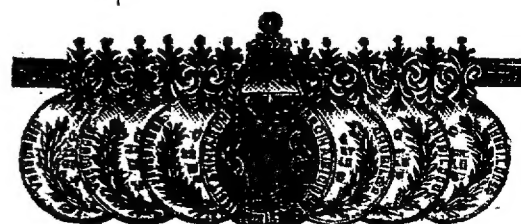
స్థాపితము 1893.

సంకీర్ణాణము 25-45 సవరములవరకు యెత్తుగలదు
కూలి తరుగుతో సహా రూ 55-0-0

పుష్పరాగములు, పచ్చలు, పట్టెకెంపులతో చెక్కిన
వర్ణాణము మోపు 1-కి ధర రూ 250-350 వరకుగలదు

కాశీవారి
1 కి ధర రు 550-1000 వరకు గలదు

అన్ని రకముల వెండి, బంగారు, సీమకములు, పట్టెకెంపులు, పుష్పరాగములు వగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఈ త్తరమువ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిల్ దాస్ అండ్ సన్సు, మాన్యుఫాక్చరీంగు జ్యూయలర్లు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 చై నాబాబురొడ్డు మద్రాసు.

Now Ready for Sale :

Published for the mutual Benefit of the

1924-25 Edition.

Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffic.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jan-e-Jamshed, Bombay.

A mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trade, and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

The Cochin Argus, Cochin.

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters, and importers, commercial travellers, press men and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated, in its own way, to help forward the progress of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mousil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the lookout for improving their business.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of this very substantial volume.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West Coast Spectator, Calicut

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country, but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Western Star, Trivandrum.

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of principal cities, port- and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the all chief cities, seaports, industrial and trading towns within the Indian Empire.

మోటారు వేలము నోటిసు

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘపు భోగ్యమోటారు వైజగకారు, అయిదుసీబుల్ల కలది, 1924 సం. 11 రం. అక్టోబరు 12 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు జిల్లాకాంగ్రెస్ కమిటీవారి అనుమతిని, సభకమిటీవారిస్థల బందరుపుర భవనమువద్ద యాక్రింది వరతుల ప్రకారము వేలము చేయబడును.

1. మోటారుకారును యెవరైనను చూడవలెనని కోరువారు యేకోజున నైనను ఆసీనుడందు కాలములో చూకొనవచ్చును.

2. మోటారుకారుకు సరియైనధక వచ్చేవరకు పాట కొట్టివేయబడును.

3. వేలము పాడవలయు ననువారు పాటపాడుటకుముందుగా మారురూపాయల ధగావత్తుకట్టవలయును.

4. ఒకరికొరకు మరియొకరు పాటపాడేయెడల ఆసంగతి ప్రధమములలోనే కమిటీవారికి తెలిపి పాటపాడవలయును.

5. ఎవరిచేర పాట కొట్టివేయబడునో ఆపాటదారు వేలముముగింపు కాగానే పాటాఖరుమొత్తములో నాల్గవ వంతు మొత్తము వెంటనే జమకట్టవలెను.

6. కాగ్గనవంతు మొత్తములో ధగావతు మొత్తము చెల్లుపెట్టకొనవలసినదిగా పాటదారు కోరేయెడల ఆప్రకారము చెల్లుపెట్టవలెను.

7. ఆఖరు పాటదారు వెంటనే నాల్గవవంతు మొత్తము చెల్లించనియెడల యావత్తు మొత్తము దండుగగా జమకట్టుకొని సదుకాయ తిరిగివెంటనే వేలము చేయబడును.

8. మొదటిపాటకంటె తక్కువమొత్తముకు కారు వేలమువడేయెడల తక్కువైన మొత్తమును ప్రధమపాటదారువలనను, అతని ఆస్తివలనను క్రమప్రకారము రాబట్టుకొనడమును.

9. పాటదారు నాల్గవవంతు మొత్తము గాక మిగతా మొత్తమును యెనిమిది కోజులలోగా తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ అసోసియేట్స్ లిమిటెడ్ కు పుచ్చుకొని మోటారు తీసికొనవలయును.

10. పాటదారు నాల్గవవంతు మొత్తము గాక మిగతా మొత్తమును వాయిదాలోపుగా చెల్లించనియెడల యిదివరకు జమరాబజిన మొత్తము యావత్తు దండుగగా జమకట్టుకొని 7 చేరాలో కనబరచిన వరతులప్రకారం తిరిగి సదుకాయ వేలము చేయబడును.

11. హెచ్చుపాటదారు కట్టినధరావతు తప్ప తక్కిన పాటదారులు కట్టినధరావతులు యావత్తు వేలముపాట ముగింపు కాగానే వాపసుచేయబడును.

ఆత్మకూరి నాగేశ్వరరావు,

భైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావు,

చెరుకువాడ వె.కటనరసింహారావు,

సభకమిటీ.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలసమితి
బందరు. ౮-౧౦-౨౪.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.
D. K. BELLE, D. Samta (Bengal)

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal)

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నీపాతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటికోపములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వృక్షానుభవములై పనిచేయును. 6

250 మాత్రల సీసము 0-4-0 డబ్బ రు2-8-0 విసి ఆ 8
పి. జి. ఏ. అందు కంపెనీ. పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

PUBLISHERS :

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

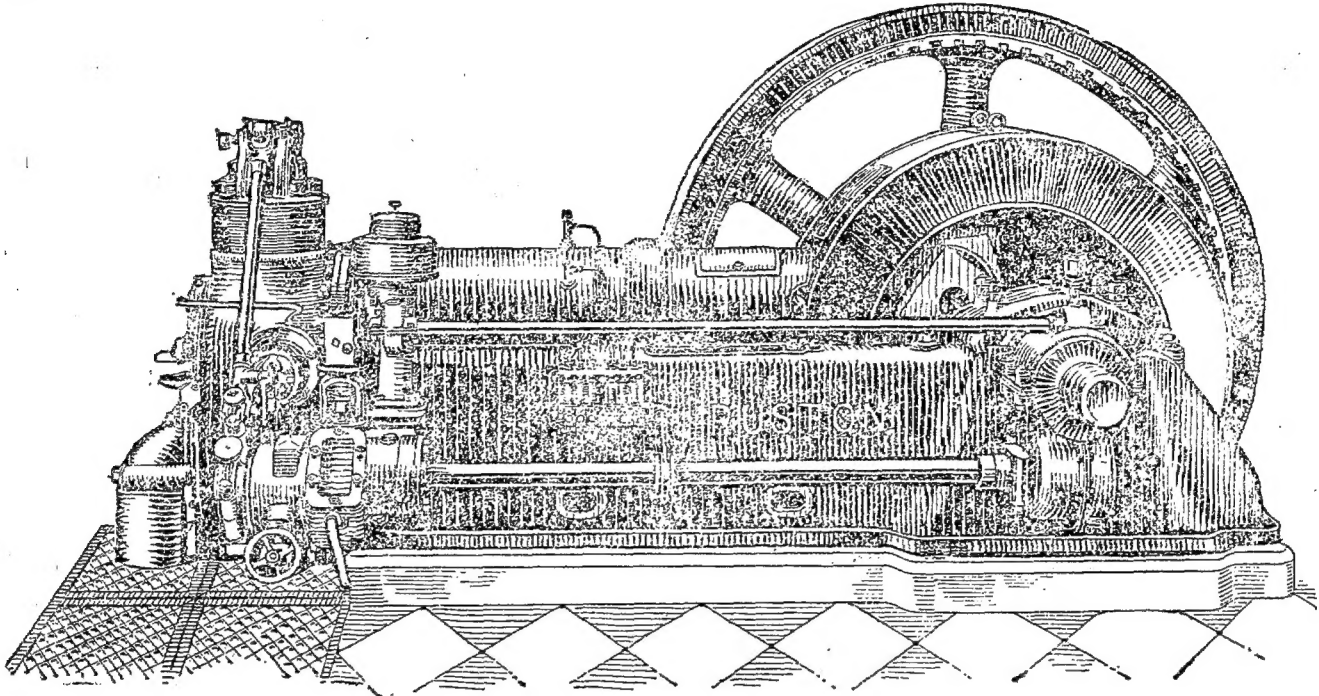

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

పనుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోషిమిగలది.
తక్షణమే కదును.
హాట్ బల్బ్, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పోయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనీమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటరాగుకు వ్రాయుడు (388)
కుద్రాసులో సోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

నాణీముత్రాక్రశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండువనులు, రబ్బరుష్టాంపులు, స్టెప్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (60%)

ఎంగ్రేవింగు

ఒక గొప్పతప్పు

బుడ్డి 1-కి రు 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 1-8-0

రాత్రులందు నిద్రలేదు.

భుజించిన ఆహారము ఒంటపట్టుటలేదు.

రోజుకు రోజు శరీరము శుష్కించుచున్నది.

ఇంటను ఎవరను సారుగువారికిని నిద్రలేదు.

దగ్గు, దగ్గు

ఎల్లప్పుడును ఒకటే దగ్గు మొదటిమోతాదు.

అమృతధృతి

లోనికిపోగానే కఫమును దీసివేయుచున్నది.

వెంటనే మందును ఉపయోగించి

స్వస్థతపడని యెడల మీదే

గొప్ప తప్పు.

అమృతధృతి

సమస్తవిధములైన రోగములకు బాధలకు

ఒకే మందు.

బహుమతి

టిక్కెట్టు నెంబరు

5964

పై నెంబరు టిక్కెట్టు

గలవారు ముందుగా

మాకు

వ్రాయవలగును.

కానుగో అండ్ కో,

పరేల్.

బొంబాయి.

చిత్ర విచిత్ర పు గాజులకు పట్టినిల్లు

ప్రముఖ వనవాగరికమునకు తెలిసిన గాయగాజులు పలుర

కములలో అనేక కొలతలలో అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి

2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు రేయారగును.

చేదారము సహా మజారి జత 1-కి రు 10-0-0

ఒక సారి మావద్ద చేతుచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.

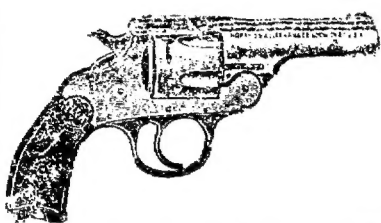
సవరము బంగారుకు సీమచెండికి పూచీ యివ్వబడును. (8)

ఉమ్మడి గమయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలపరకులు, 25 వైవాహికా రోడ్డు, మద్రాసు.

బంబాయిలోని లెవాకి ముద్రాపత్రమును
సంపాదించిన చేతుబద్ధుని. (8068)

కానాదికములను నివాల్సలు ఇరుల
విద్యుత్ బాట రైలుకును ప్రామాణికంగా గా 23 సం]

ధ ర లు
సరిసము.
కృబలాగు
ఉచితము

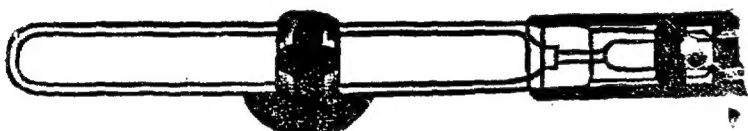

కాలము 32, 33, 34 అంగుళములలో కొరకును, విస్తరి. కేబుల్ లెట్టెలో గలిగినది ముగిసినది.
య. 2. రామానుజం శెట్టి ఆంధ్రు కంపెనీ, నెం. 12, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నెట్ వ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ టెన్ పేసా

హాగెట్ కేట్ ప్రపంచమునందు, సూర్యనక్షత్ర అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆగేట్" కలము, అదిరికా అగ్ని, యా, యెంక
అని భందములలో విరిగిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ విస్తృతముగా జాడర జేయ
బుండుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము

2957

సామాన్యంగా ఉపయోగించబడు చిట్టచూరకి బదులు "ఆగేట్" గాజులలో నుండే గింములు యిచ్చుతమును సూర్య
కళాశాస్త్రము. 25 రెండు కిరాలలో నుండియెడల అందు నిమిషములవరకు చక్కగా క్రాయము.

మహాప్రభు

వి. శ్రీ రి యా దిబ్బా,

మద్రాసు.

(2957)

OM

THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY

Life and Marriage Assurance Company, Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).

Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 1,00,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 1st January 1925. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:-

(980) Messrs. P. K. Rau & Sons.

Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

"న ర్వి న న్" (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అ ద్భు త మైన బీ వా మృ త ము

లోనాము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మృతమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న గణనీయము లన్నిటికిని రాజునందినది హిందూజాతపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీ, ప్రదీపి బౌద్ధములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని విళితముచేసి, తయారు చేయబడిన దివ్యవృక్షము. సరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, అపరిశుద్ధతము, దుర్బలత్వము, న్యూరస్టీనియా, మలబద్ధకము, అజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెడువ్యాధులు, తీరనివ్యాధులు తప్పక గుణమును. కశినపత్త్యము, లుకణముచేయ నన సరములేదు. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు వైకి కస్తూరితైలమును వాడవలెను. నర్మననువలన అనేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు నర్మనము బౌద్ధము స్వర్ణముతో విళితమైనది. బుడ్డి 1 కి రు 5-0-0. వై పూతబౌద్ధము రు 2-8-0 ఒక పూర్తి నెట్టు రు 7-0-0 తపాల భర్తు చేరు. ఉష్ణజ్వరములలో నుండువారి కిది అమానుమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎన్ట్రెప్రైజర్, బి. ఏ, నైదాపేటపాస్టు "మందు పుష్పిని కలగజేసినది" మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు "రక్తమును శుభ్రచేయును" మిస్టర్ హెచ్. కార్పర, బొంబాయి "మిక్కిలి ఆశ్చర్య కరమైనది" డాక్టరు, బొంబాయి "మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది" డాక్టరు ఎన్. మాస్సే అహమదాబాదు: "నూర సీనియా రోగికి చాలమంది" మిస్టరు డబ్ల్యూ శెట్టి మద్రాసు "2 పాసుల బరువు ఎక్కువైనది" మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. వి. డి సహా ఇన్స్ పెక్టరు పాట్నా "ఉపయోగకారి, గుణకారి" ఎస్. ఆర్. రావు ఎన్ట్రెప్రైజర్ బి. ఏ డెప్టి కల్కత్తరు పేలూరు "నాకు చాలమేలు చేసినది" మిస్టర్ పి. నుజ్జురాయలు, రంగును "సంపూర్ణ పి నకలగ జేసినది" మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటా శానిటరీ ఇన్స్ పెక్టరు కలకత్తా "అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది" ఆరోగ్యముగా నుండ గోరన ఇప్పుడే ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుదు సేరులో బాగోతురు విలాసమునకు (వాయవ్యము లేక ఏజంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును. (1482)

Behar Chemical Works, Bhagalpur. Branch-Mihijam. Telegrams:-Chemists, Bhagalpur or direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. DADHA & Co., ASVIN & Co., Iyacannoo Mudalliar Mrdwas. Woollen Mart Mangalore; A. Abid & Co., Hyderabad. T. C. Nataraj & Co., Mysore.

సక్సన్ దంతచూరము

సోటిలోని సకలవ్యా. ధులను మాన్యును. పండ్లనొప్పులు, ఇగుళ్లలో నెట్టురు చీముకాటులు వాయుట దీనివ లన స్వస్థముగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛ మూలికల తొలగింపుతోను బౌద్ధప్రవృత్తులతోను చేయబడినది 1 డెప్టి 0-2-0, డెజను 1-4-0. టి.ఎస్. సామ్యునాథశాస్త్రి, 1191 నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిల్లపేటి నింపవల్లి కేటి ముద్రాసు.

చ మ త్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము, విశేషగణితము, మనోగణితము, తేజగణిత శుభశ్రుతి, శ్రితములు, అద్భుతములు, చిట్కము, చిట్కశక్తి, యా కిత్ క్కము, రమామలెక్కలు, గణితావధానము గలవు. మంబసా నము, మనోబలమును, తెలివిన కృత్తిబేయు రసవంతముగా శ్రితవిశ్రితలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం వనమానప్రజ్ఞయు, చమత్కారమును, యా క్రియ తెలియ కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. వీనిల రు 1 య. వి. పి. చార్ల ఆ రి. 6 ప్రతులు రు 5 య. : లయివారు:- పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, (2118) ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలెను.

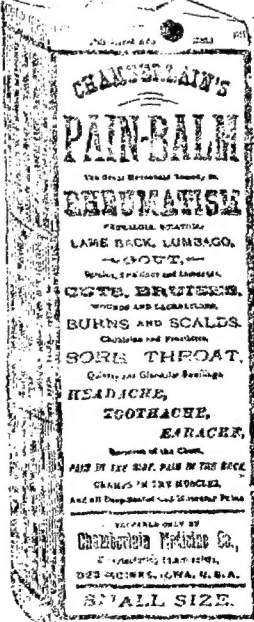
మహాభ్యుగుసంహితా

ఇది గొప్పనాడీగ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానపుని జాత కము పూర్తిగా సంస్కృతశ్లోకపూర్వకముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రము నకలుగాని పుట్టిన తేది గడియలు గంటలు గాని మాకు పంపినయెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము. జాతకచక్రము వెదకుటకు రు 1-0-0. శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0. అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0. పోస్ట్ జి రు 0-4-0. మొత్తం రు 3-4-0. లు అగును. అర్థము అవసర ములేనివారికి 2-4-0 లు మాత్రము అగును. కావలసినవారికి వీటి గా పంపెదము.

ఆ కెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

అద్భుత పోతనామాత్య ప్రణీతము	
ఆంధ్ర బాగవతము	1-8 6-0-0
డిటో మేలుకరతి 2 సంపుటములు	8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము	1-8 5-0-0
ఆనందరంగరాట్నాండము	1-8 1-8-0
ఆనందనిఘండము	1-8 0-14-0
అద్భుతవీయము	1-8 2-8-0
అధర్వణకారికలు, పటిక	1-8 1-0-0
ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మాన్యుజ్జ్వలము. కావలసినవారు మాడబోగూడదు. (1487)	
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రులు ఆండ్ ఫన్స్, 392, ఎన్.గ్రేవేజ్, చెన్నై.	

చేంబర్లెన్ గారి వెయిన్ బామ్ వాత నువ్వులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు. కల నొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీని వలన తప్పక గుణ మగును. అన్ని జాగాలలో వికయమునకు 33 దొరకును. (1)

వల సేసా 1-కి వేలకు మందు రు. 0.4-0

ఈనూనెను కలకురానిన పేలు ఈపి నగించును. చర్మ మునకు వండుకలకు హాని యుండక పెండుకలు పెరుగును. అమృతాంజనము దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

బెంగాలు జాతీయమహాసభ- ప్రతినిధియెన్ని కలు

రాబోవు జాతీయమహాసభకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నుండి ప్రతినిధుల బంపవలసియన్నది. ఈ క్రింద నుదహరించిన నియమముల ననుసరించి ప్రతిజిల్లాలోను, ఆయా జిల్లా సంఘకార్యదర్శులు ప్రతినిధుల ఎన్నికలు జరిపింపజూతులు.

(1) అఖిలభారత జాతీయోపసంఘసభ్యులైన డాక్టర్ గిరిత్యా దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధులుగా నెంచబడుదురు.

(2) దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధులుగా నిలువదలచిన ప్రతి ఆభ్యర్థియు, తన ఆభ్యర్థిత్యమును ప్రతిసంవత్సరము అక్టోబరు 10 తేదీలోపల ఆయాజిల్లా సంఘకార్యదర్శులకు తెలుపవలయును.

(3) ప్రతి ఆభ్యర్థియు యీక్రిందనమూనాను పూర్తిచేసి రు 3 ల రుసుముతో సదరు తేదీనాటికి కార్యదర్శికి పంపవలయును.

న మో నా

౧. పేరు: చిరునామా.
౨. తండ్రి లేక భర్త.
౩. వీసంఘములో సభ్యుడు.
౪. తాలూకా, జిల్లా.
౫. వయస్సు.
౬. కులము లేక మతము.
౭. వృత్తి.
౮. స్త్రీయో పురుషుడా
౯. తానుగోరు నియోజకప్రదేశము.

౧౦. తాను వీసంఘములో సభ్యుడో ఆసంఘములో మరియిద్దరి సభ్యుల సంతకములు.

౧౧. తన సంతకము.

(4) జిల్లాసంఘాధ్యక్షుడుగాని, కార్యదర్శిగాని యదరఖాస్తులు పరిశీలించి సరియగు దరఖాస్తుదారుల జాబితాను ప్రతిసంవత్సరము ౧౫ వ అక్టోబరు తేదీకి ప్రచురపరుపవలయును.

(5) ఆంధ్ర రాష్ట్రములో ఏజాతీయోప, (గ్రామ లేక పట్టణ) సంఘమునందును సభ్యుడు కాకపోయిన గాని, ఆసంవత్సరమునకు జెల్లింపవలసిన నాలుగణాల చందాను జెల్లింపనియెడల గాని దరఖాస్తునిరూపణ సంతకములు లేకుండినగాని దరఖాస్తు పంపవలసిన రుసుమును పంపని కారణముచే గాని దరఖాస్తు నిరాకరింపబడును. ఈ విషయము వెంటనే ఉత్తర మూలమున అభ్యర్థికి తెలుపవలెను.

(6) నిరాకరింపబడిన దరఖాస్తుదారు 26వ అక్టోబరు తేదీలోగా జిల్లాకార్యనిర్వాహకవర్గమువారికి మనవిచేసికొనవచ్చును. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు పరిష్కరించి సరియైన అభ్యర్థుల జాబితాను, ౧ వ నవంబరు లోపల ప్రచురపరుపవలయును.

(7) ఏనియోజక ప్రదేశమునైనను నియమింపబడిన ప్రతినిధులసంఖ్య మించిన సరియగు దరఖాస్తు లున్నయెడల ఆయాప్రదేశములకు యెన్నికలు జరుపవలయును. నియమిత సంఖ్యకు మించిన దరఖాస్తులున్నయెడల వారిని ప్రతినిధులుగా ప్రచురింపవలెను.

(8) ప్రతిసంవత్సరము అక్టోబరు ౧ తేదీలోపల జిల్లాలోని కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల పూర్తి జాబితాను, తయారు చేసి జిల్లాకార్యనిర్వాహకమున నుంచవలెను. సదరు జాబితాను జిల్లా సంఘకార్యనిర్వాహకమున కార్యదర్శి అనుమతితో పిలియిన సమయమున కావలసివచ్చును.

మున కావలసినసభ్యులు చూడవచ్చును. నియోజకప్రదేశములకు సంబంధించిన సభ్యులజాబితాను ప్రత్యేకముగా ఆనియోజక ప్రదేశములలోని ప్రధానస్థానమున దుంచవలెను.

9. ప్రతిసంవత్సరమును ఎన్నికలు 15 వ నవంబరు తేదీన కాంగ్రెసు సంఘముందు ప్రతిగ్రామ లేక పట్టణముందును జరుపవలెను.

10. ఎన్నిక ఫలితములు, నవంబరు 25 తేదీలోపుగా ప్రచురపరుపవలెను.

11. ఎన్నికల కెవ్వరికైన ఆక్షేపణ లున్నయెడల వారు నవంబరు 30 తేదీలోగా జిల్లాసంఘకార్యదర్శికి తెలియపరుపవలెను. దరిమిలా ఆక్షేపణలు విచారింపబడవు.

12. జిల్లాసంఘాధ్యక్షుడు ముగ్గురికి మించని జిల్లాసంఘ సభ్యులను ఆక్షేపణలను పరిష్కరించుటకు నియమింపవలెను. వారు డిశంబరు 31 తేదీలోపల ఆక్షేపణలను పరిష్కారముచేసి ఎన్నికలను స్థిరపరుపవలెను.

13. ఎన్నిక ఫలితములను డిశంబరు 6 తేదీలోపల రాష్ట్రీయసంఘమునకు పంపవలయును.

14. ఆదిమాండ్రుల దరఖాస్తుతో నియమింపబడిన రుసుమును యివ్వనక్కరలేదు. వీలైనయెడల జిల్లాకార్యనిర్వాహక సంఘమువారు వారికి దేశీయమహాసభకు పోవుటకు ప్రయోగ పుఖర్చుల నియ్యవచ్చును.

15. ఈ నిబంధనలను మార్పుటకు జిల్లాసంఘమువారికి అధికారము గలదు.

వేలూరి సత్యనారాయణ, సహాయకార్యదర్శి

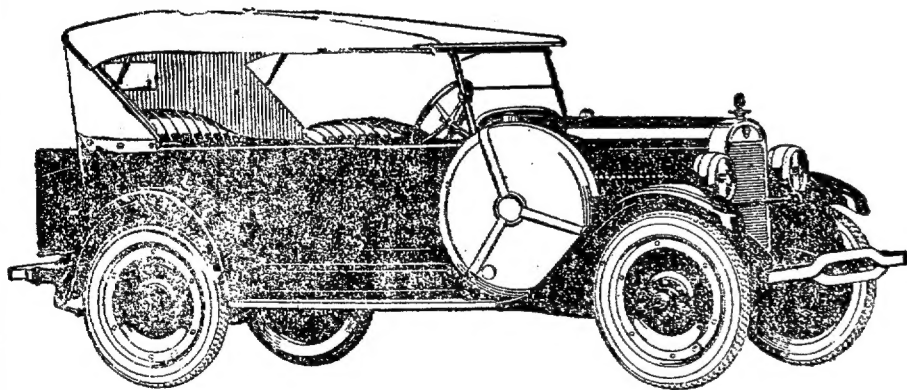
ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

Maxwell

మా క్షు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

మంచి వేరుపోందిన బండి.

విద్యుదుత్సాహము తగినది, బాదాము రంగు నేయబడినది, ఎట్టుని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి మాగ్నెటో, జెనిటో, కార్బురెటర్, రెమి ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

హనుమాన్ సబ్బు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1277)

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12. బందరువీధి, మదరాసు.

అత్యధునాధునా గని వారి లాభి

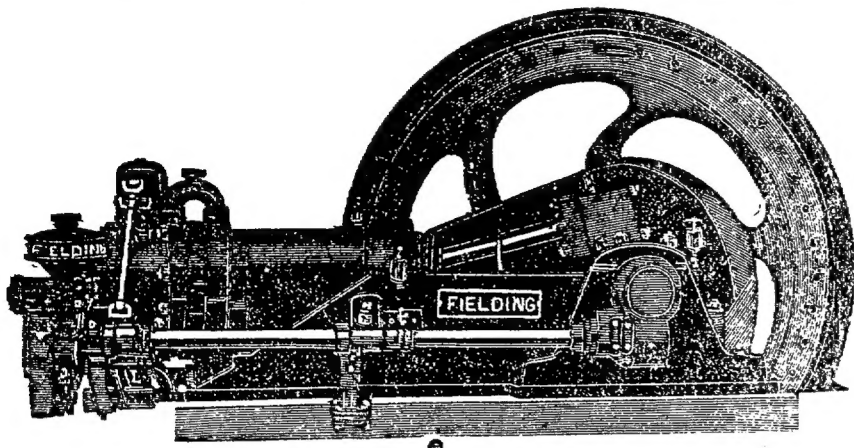
గుణము లేదని రుజువు చేయువారికి రూ. 1.6.0.0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అట్టడకే కుటుంబములు గ్యారంటీగ వదులబడును 1 నెలకు పరిపడు బొవధము ధర రూ. 6.0.0.0 కంటే ఎక్కువ పరిపడు బొవధము వెల రూ. 10.0.0.0 ప్యాకెటింగ్ ఛార్జీలు చేరు.

రెడ్డి అందు కో, ప్రొ. ప్రముఖులు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గో. పాలపురం, క్రొ. తపేటపొట్టు గో. దావరిజిల్లా.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటుంటు శమిడిశత్
క్లిక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

కె. లెఫ్టెనెంట్ డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో., పోస్టు బాక్సు
నెం 690 రు. 12, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు. నెం 203 రు.

వైద్యమండలిచే స్వర్ణ రజిత పతకములు యోగ్యతావ్రతములు బొందిన

ఆయుర్వేదశాస్త్రీ, ఆష్టావధాని
కందుకూరి వేంకట సుబ్బారావుగారి

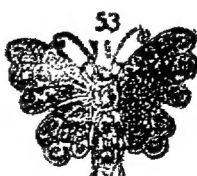
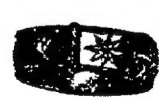
ప్రజ్ఞామృతం

దీనికోసము వ్రాయవలెనని మాత్రము మరువకుండు.

ఇది పూర్వము కవులు అవధానము సంగీతవిద్యాంశులు సేవించెడి మహాత్ములయొగము, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేయుటకు, కంఠ స్వర మాధుర్యము సత్విశయింపజేయుటకు దీనికే దుర్లభమైన యాషధ మింకొకటి లేదని గట్టిగ జెప్పగలము. పరీక్షలలో గెలువ లేనిబుద్ధి దుర్బలము, బొంగురు జీరగల కంఠముగలవారు, సమయస్మృతిలేని ప్రియములు కవులు పెక్కురు దీని సుగుణమును గని పెట్టియున్నారు. బుద్ధిమాంద్యమును వదలించి, మనోల్లాసమును గోగించి, జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిచేసి కోకిలస్వరమునంటి కంఠస్వరము నిచ్చి, మేధావులనుగా జేయుటయే దీనిముఖ్యగుణము. భోజనమున సేవిధమును పద్ధతునుండదు.

40 షేల్లెట్టుగల సీసా రు 2.0-0

అమృతాశ్రమము, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

సమృద్ధిమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీలము

ది ఆంధ్రాజ్ఞానలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెని.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, వై. నాబాబురొడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద ఆనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, పెడగొలుసులు, కాసుమాలలు అడ్డగ చెక్కలు మొదలు బంగారు నగలు స్వర్ణ, నవరత్నములు వేసిన ఆనేకమాదిరి అడ్డగలు, జడవిశ్వలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకము లు, మొదలగునన్ని వేండి రైలుకూజాలు, బంబర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులను ఆనేక రకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాసు బంగారమునకున్న చాదికేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తి:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అందు బ్రదర్సు.

చెన్నపురి శాసనసభ

సశోన్మితములు

కోల్లేరునరస్సు దిగువభూములు

ప్ర:— (1) కోల్లేరు సరస్సుచుట్టునున్న భూములు సాగుబడికి నిరుపయోగములే?

ఉ:— కొన్ని ఉపయోగమైనవి గలవు.

(2) ఆభూములను పశ్చిమతూర్పు కృష్ణాడెబ్బల పల్లపు ఆయకట్టునుండి తొలగించిరా?

ఉ:— తూర్పుకృష్ణాడెబ్బాయందు + 7 కాంటరుదగుభూములు పల్లపు ఆయకట్టునుండి తొలగింప బడినవి. గో. దావరి డెబ్బాలో నివి చేర్చబడినవి.

3. ఆభూములు నదులనీరుతోగాక డ్రెయినేజీ నీరుతో గూడ సాగుబడియగుటకు పీలుగలదా? ఉ:— గలదు.

4. నిరుడు యాయేడుగూడ నీరుకొరకు పెట్టిన దరఖాస్తులను నిరాకరించిరా. ఏభూముల కట్టు నిరాకరించిరి. పీనలు నీటికిను యెంతవరకు విధించిరి? ఉ:— ప్రభుత్వమువారికి సమాచారము తెలియదు.

5. ఇట్టిభూములన్నియు నీటిసరఫరాయందు జేర్చవచ్చు ననియు ప్రభుత్వమువారు 1919, లేక 20 లో ప్రకటనగావించిరా! వాటినిన్నిటిని ఆయకట్టులో చేర్చని పల్లపుభూములుగా గుర్తించిరా? ఉ:— ఏభూములనుగూడ ప్రభుత్వమువారు అట్లుపల్లపు భూములుగా గుర్తించలేదు. కోల్లేరునరస్సు దిగువ నున్నవియు మిగతా భూములయందు సంతృప్తికరమైన పల్లపు సాగుజేసికొనవచ్చునని మాత్రము ఉత్తరువునని యుండిరి.

6. ఆయకట్టునుగూర్చి ప్రభుత్వ ఉత్తరువున్నిటిని పభలో ప్రకటించెదరా? ఉ:— అట్లునట్లు అవసరమని ప్రభుత్వమువారు దలంచెదరు.

పెన్నార్ నునది: ఇరిగేషను

రా. బి. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు:— ప్ర:— పెన్నార్ నునది సంగమ ఆనకట్టచేరకముందు నెల్లూరుజిల్లాలో ఎన్ని మైళ్ళ వరకు వ్రసబడియును. అందెన్ని ఇరిగేషను కార్యలు గలవు? ఉ:— 81 మైళ్లు (1) వియూకాల్య (2) వియూజమ్మల కెరువు (3) చేజ్లకాల్య (4) వెల్లెరుకాల్య (5) తెట్టపాడు కాల్య.

ఇరిగాక యింకేమయింప నీటిసరఫరా యేర్పాటులుచే యుండునా రాయని యడుగ ఆవిషయమై ప్రభుత్వమువారిలో చించునూరని దెలియ వచ్చెను.

ప్ర:— ఆనకట్టవాటి సముద్రములో బడువరకెన్ని మైళ్లు ఆలోపునవీ మైన ఇరిగేషనుస్థానములుగలవా? ఉ:— 16 మైళ్లు లేవు.

స్థానిక సంఘములు గోహత్య

గోవులను పశువులను హత్యచేయుట నిరాకరించుటను గూర్చి కొన్ని స్థానిక సంఘము తీర్మానించినవనియు ఇతరసంఘములను మూచించి యవిగూడ నట్లు తీర్మానించినవారేలేదనియు సి. మరుదవనంట్లగారు ప్రశ్నింప, ఆవిషయమై ప్రభుత్వము వారి రెట్టిసమాచారము తెలియదనియు తెలిసికొన యుత్తించుటనవసరమనయు బదులువచ్చెను.

టోలుగేట్లు

ఎ. చిదంబరం నాడమగారు:— ప్ర:— టోలుగేట్లు రాబడిలో భాగమును జిల్లాబోర్డులకీయ నిరాకరించిన పురపాలక సంఘములేవి. ఏల నిరాకరించినవి. ఏసంఘములు భాగమును తగ్గించి యిచ్చినవి. ఉ:— క్రీకాకుళం మధుర, పాలకోట, తిరుపత్తూరు, తిరువన్నామలై, పుంసంఘములు నిరాకరించినవి. ఆదోన్, బల్లారి, కంజీవరం హాస్పేటు మాయవరం, పొల్లూచి, నేలం వెల్లూరు నగరములు తగ్గించిరి. కారణము అడబ్బు మునిసిపాలిటీ కవసర మగుటయే.

కూలీల ఎగుమతి

జి. రామేశ్వరరావుగారు:— ప్ర:— ఈరాష్ట్రమునందు కూలీల సగుమతి జేయుట ద్వారా లెవరు. వారికెవరు వేతనము లిచ్చుచున్నారు. కూలీల సాక బాధకముల పరికించి శ్రద్ధవహించుట జెవరినైన నియమించియుండిరా? ఆదేశమునందలి జీవనవ్యయమునకు దత్తమండలముల వ్యయమున కెంత వ్యత్యాసముగలదు.

ఉ:— సింహళము, మలయాదీవులకు ఎగుమతి జేయు కమిషనరులు అచ్చట కంపెనీలచే నియమింపబడి జిల్లా అధికారులచే ఆమోదింపబడిన స్థానిక నిబంతులు. సింహళ మలయాదీవులకు బంపువారికి వేతనములు ప్రత్యేక నిధులనుండి ఆయా ప్రభుత్వముల వారిరురు. ఆస్సామునకు సంబంధించినవాక్కిలేయకు సంఘమువారిరురు.

ఎమిగ్రేషను చట్టము ప్రకారము నియమింపబడిన వైద్య ద్యోగులు, తణికిదారులు, జిల్లా కలెక్టరులు, ఎమిగ్రేషను నూపర్నెంటుగా నియమింపబడిన మదరాసు కలెక్టరుగారు, కార్మికుల సాధక బాధకముల కనిపెట్టుచుండును.

మలయాదీవియందు ఒక కార్మికునికి జీవనవ్యయము రూ. 10½ నుండి 14 యుండును. సింహళమునందు యిరువురు బిడ్డలుగల దంపతులకు ఈ లెక్క రూ. 21 అగును. అస్సామీల వివిధ రీతుల యుండును. దత్తపుత్రములలో గ్రామములందు వ్యయ ముగూర్చిగూడ ప్రభుత్వమువారు సరిగా జెప్పజాలరు.

తిరుచనాపల్లి జెయిలులు

తిరుచనాపల్లి జెయిలులో 1680 మంది ఖైదీలందరిని ఒక్కసారియే ఒక్క కుండవద్దనే స్నానముచేయ విధించుచు న్నారా? స్నానము చేర్పాటు లెట్లున్నవి. జెయిలు లెట్లుభోజనపదార్థముల నిచ్చుచున్నారు. అని సత్యమూర్తిగారడిగిన కొన్నిప్రశ్నలకు స్నానము చేర్పాటులు ఆచట్టగలవనియు, ఖైదీలు 20 మంది ఒక సారి భోజనము చందము రనియు, మిగిలిన చేర్పాటులన్నియు సరిగానే యున్నవనియు ప్రభుత్వ తరము వచ్చెను.

ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రయాణఖర్చులు

జె. ఎ. సాలదానాగారు:—ప్రభుత్వసభ్యులు, మంత్రులు ప్రయాణముజేయుచున్న రైల్వేలో సెలూనుల సుపయోగించుకూడా, రిజర్వుడు 1 వ తరగతిబండ్ల సుపయోగించుకూడా? వారి ఖర్చులు తగ్గించుటకు ఏమిచేర్పాటులు జేసిరి?

జె. ఎ. సాలదానాగారు:—ప్రభుత్వసభ్యులు, మంత్రులు 1 వ తరగతి బండ్ల సుపయోగించుదురు. వారిఖర్చుల తగ్గించు చేర్పాటులు జరుగవు.

ఇంజీరియలు బ్యాంకు కేసు

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:—
1. ఇంజీరియలు బ్యాంకు మోసముకేసు విచారణగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి నుండి ప్రకటన గావించలేదు. ఎప్పుడు ప్రకటన గావించనున్నది?

జె. ఎ. సాలదానాగారు:—ఆగష్టు 18 వ తేదీన ప్రకటన గావించిరి.

అనంతపురం జిల్లా చెరువుల మరమ్మత్తు

కురువెల్లిపల్లి చెరువు మరమ్మత్తు లేకుండుటచే 357 ఎకరములు 15 ఏళ్లనుండి బంజరుగా పడియున్నవి. దానినిగూర్చి యేమిరీతిలో విచారించిరి అధ్యక్షులుగారు, జి. రామేశ్వర రావుగారు ప్రశ్నించిరి.

జె. ఎ. సాలదానాగారు:—ఈచెరువునకు నీరసప్రయోగముచేయుచు చూడుకాల్యలు. మొదటిది మత్సర చెరువులోని అధికమగునీరు. రెండవది తాటివంకా, మూడవది రాంపురంవంక మొదటిది సరిగనేయున్నది. రెండవది మన్నిమడుగు గ్రామమునందలి చెరువునకు మరల్చబడినది. మూడవది చాలయెండ్రుండి జరుగుచున్న పంకముచే పూడ్చుకొనిపోయినది. దీనిని నివారించుటకు వాటివంకకు అడ్డట్టువేసి మత్సరచెరువునకు కలుపు వేయక కాల్య త్రవ్వించవలెనని సూచనలు గలవు. ఇవి సూచనచేర్పాటులుగనుక రయితుల ఖర్చులనుభరింపకొన్నచో జరుగవలెను.

ఇంజీరియలు బ్యాంకు కేసు

సత్యమూర్తిగారి సప్లిమెంటరీ ప్రశ్నలకు లామెంబరు ప్రభుత్వ మొసగుచు, ఇంజీరియలు బ్యాంకు కేసును విచారించిన న్యాయమూర్తి బీసీగారు, ప్రాసీక్యూటరు న్యాయవాది చాల న్యాయముగ ప్రవర్తించెననియు అందుచే ప్రభుత్వము వారు గ్రాంటుగారిని ప్రాసీక్యూటరు నడుపుటకు నియమించుటలో సరిగనే ప్రవర్తించిననియు నుడిచెను.

సత్య:—ప్రాసీక్యూటరు న్యాయవాది, ఇంజీరియలు బ్యాంకు ట్రస్టు మానేజరు నారాయణయ్యగారిని సాక్ష్యమునకు పిలువలేదు. దీనినిబట్టి జూజిచే గ్రాంటుగారు క్రమముగ ప్రవర్తించిన ప్రభుత్వమువారి రెంచిరా?

లా. మెం:—అది సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న గాదు.

సి. వెం. రమణయ్యగారు:—ఇంజీరియలు బ్యాంకు కేసు విచారణ చుండు జుగినవివరముల ప్రకటించెదరా?

లా. మెం:—అది అసాధ్యము.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:—ఈ కేసునందు పోలీసువారి చర్యయెడల ప్రభుత్వమువారు సంతృప్తి పడెదరా?

అధ్య:—అది సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న గాదు.

మార్చి 1 వ తేదీ

కనిగిరిజిల్లాకేసును సెల్యూరుజిల్లా మార్చి 1 వ తేదీనకు సరిగ జూరణయను దిగువనన్న భూములన్నియు ప్రతియేడు నీటిలో మునుగుచుండుటచే యీ అవాంతరమును తిప్పించుట కైట్టియేర్పాటులు జేయనిశ్చయించిరినీ బి. రామచంద్రా రెడ్డిగారు ప్రశ్నించిరి.

జె. ఎ. సాలదానాగారు:—అభివృద్ధి జేయుటకు గూర్చి 1907 సం॥ విచారించిరి. కాని ఏమిలేకుండెను. దానిక్రింది ఆయకట్టును కనిగిరి జిల్లాకేసుక్రిందను మార్పుట గూడ లాభకరముగా నగుపడలేదు.

సత్యమూర్తిగారు:—అభివృద్ధి తీర్మానముయమున, అధికసభ్యుడు, దేశీయంగ కాఖనుండి “ఒకవిప్స” పంపబడెను.

నని చెలిపెను. పాడిసనుగారు ఏ యధికారముక్రింద నా విప్సను పంపెను.

గౌ॥ న్యాయమూర్తిగారు:—పాడిసనుగారు అధికార రీత్యానా శిష్యును పంపలేదు. మరియే హోదాతో పంపింజి చెలియెను.

ఏ. రంగనాథ మొదలియారుగారు:—అట్టివిప్సను పంపుటకు పాడిసనుగారి కట్టి అధికారముగలదు.

గౌ॥ న్యాయమూర్తిగారు:—నోటీసుగావలెను.

సత్యమూర్తిగారు:—ఆ “విప్స” ను ఏ అధికారముతో పంపెనో పాడిసనుగారు చెలిపెదరా?

లామెంబరుగారు:—ఈ ప్రశ్న నాజేపించుచు, ఈ సభలో ఒక అధికారసభ్యుని చర్యనుగురించి ప్రశ్నించునపుడు, ఆచర్య అధికారరీత్యా యొనర్చబడినదేయై యుండవలెనని చెప్పిరి. ఈ ప్రశ్నను ప్రత్యేకముగాజేయ. వలసినదని అధ్యక్షుడు చెలిపెను.

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

10, నిన్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 సం॥ 28 వ తేదీన 1913 సం॥ ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)
అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ. 10,00,000 వాటా 1-కి రూ. 100 లు చొప్పున 10,000

ఈదిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను.

వాటాలుగా విభజింపబడినది

ధరఖాస్తుతో రూ. 5 లును, మంజూరై నతరువాత రూ. 5 లును, మిగతకొనినప్పుడు ప్రాస్సెక్టు లోని నిబంధనల ప్రకారము చెల్లించవలెను. జాపితా త్వరలో మూలధనము దరఖాస్తుదారులు తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొననిచో చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ. 8,50,000 లకు పైగానే గలదు.

బోరు ఆఫ్ డైరెక్టరులు

1. లాలా లజపతిరాయిగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయ జడభగత్ రామ్ గారు, 4. రాయబహదూరు లాలా ధన్వంతరీరాయిగారు, 5. లాలా దివాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహాల్ చందు సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానం గారు.

అసాధారణమైన, అపూర్వమైన విజయముగలుగుచున్నది. మొదటి 4 మాసములలోనే 450 ప్రస్తావములకు ప్రపంచమున రూ. 1000000 లకు వచ్చినది. మిత్రవ్యయమునకు, యోగ్యతకు పూర్తివిప్రబంధము. నూకంపెనీలో పోగొట్టు నకుండుటకు, నిర్వివాదమునకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు. ప్రస్తుతము నవీనపద్ధతుల నన్నిటి ననుసరించియే భీమాకంపెనీ వహారము జరుపబడుచున్నది. ప్రాస్సెక్టును, ఫారములను, ఇతర సంగతులను ప్రధాన కార్యాలయమునకు దరఖాస్తుసంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

మంచి పజుకుబడి, పూర్తి వివరములను దరఖాస్తులు ఈ దిగువవిలాసమునకు పంపునవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరు కార్యాలయము, 16 నుంకురామ శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

రోగములవల్ల దుఃఖముందిన వారికి దేవిక బోధములు రెండుగలవు.

అవి నపుంసకత్వమును పోగొట్టి శాశ్వతయౌవనము నిచ్చునవి.

మదనమంజరిమాతలు

కడుపులోనికి పుచ్చుకొనుమందు. ఇది జీర్ణము, వలబంధము మొదలు నపుంసకత్వ మవరకున్న అన్ని వ్యాధులను కుదుగ్గుచున్నది.

నపుంసకత్వారి ఘృతము

క్రయం డబ్బి ఒకటికి రూ. 1/- 6.కి రూ. 5/- 12.కి రూ. 9/-

యథావాస తథాగుణాః అను తీరుగా ఇది నపుంసకత్వమునకు బద్ధవైరి. దీనిని వైదవాడు అనే ఏలాటి దుర్మలమును పారిపోవును.

క్రయం డబ్బి ఒకటికి రూ. 1/- 6.కి రూ. 5/- 12.కి రూ. 9/-

రాజువైద్యనారాయణ కేశవజీ, 49 బుదరుపేటి, జార్జి టౌన్, మద్రాసు.

కాంపాండువడిబారువడిజాచిత లచ్చస్తకం

వక్రిల్లకున్ను, వక్రికులకున్ను, వడ్డివ్యాపారస్తులకున్ను

ముఖ్యమైన లచ్చస్తకము

అసలుమొత్తము పైసమొదలు ఎంతమొత్తమైనను కాలము వారోజుమొదలు ఎంతకాలమైనను, 28 వడ్డికేట్లతో సాలు సరికాంపాండువడ్డితో ఆయెంతటి ఘాటుదాటున్ను 50 వడ్డికేట్లతో బారువడ్డిలున్ను అతిసులభముగా కనుగొనవచ్చును. 28, 29, 30, 31 రోజులుగల కలలలో ప్రతిరోజున యొక్క జీతములు యింటికియెల్ల మొదలగునవికూడ తెలియను. నిండు క్యాలిబ్రేషన్లు క్లౌజుకాగితములు. పుస్తకము యింగ్లీషు, తెలుగు, ఆరవభాషలలో యున్నది. వెల రూ. 2-0-0 లు. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము. వలయువారు క్రిందివిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

వంక సూర్యనారాయణ వి. ఏ., బి. ఎల్.

రాజమండ్రి, గోదావరిజిల్లా.

విప్లవాచినివారిణియనుకలరామండు

ఖ్యాతిపొంది యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్ని విధములకు విరచన వ్యాఖ్యలయందును కుటుంబోపధమగా వాడతగియున్నది. వెల బడ్డీ 1కి రూ. 1-4-0 అన్ని డొవధములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కొరవారికి ఆంగ్ల, అంధ క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

క్రీరవర్ధని

యిది పిల్లలెల్లలకు చనువలను కృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకలుగుధనవ్యయము, రోగముదాయము తప్పిపోవును. బడ్డీ 1కి ధర రూ. 1-8-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, (ప్రావై) ట్రెజరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

చెన్న పురి శాసనసభ

శాసనసభ సమావేశమైనది

ప్రభుత్వ ప్రాధమిక విద్యా విధానము

నిన్నటికార్యక్రమము

నిన్నటికార్యక్రమమున అల్పాంశముగా సమావేశమై, ప్రభుత్వమున, విద్యాంగమంత్రిగారిని సభింపజేసి గ్రాంటుపై చర్చ జరిగెను. ఆ గ్రాంటు అంగీకరింపబడిన తరువాత, శాసనసభాధ్యక్షుని వేతనమును రూ. 1-కి రు. 2000 లుగా నిర్ణయించును అమెంబరు ప్రవేశపెట్టినట్లును, స్థానిక స్వపరిపాలన మంత్రిగారి 1919 సం. పు చెన్న పురి పురపాలక సంఘశాసన సవరణబిల్లును సభవారిచే సంగీకరింపబడెను. తరువాత అమెంబరు ఇరిగేషను బిల్లుపై సెలవు కమిటీనివేదికను సభలో నివేదించెను.

ప్రాథమికవిద్యాప్రచారమునకు గ్రాంటు

రా. ప. సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు:—క్రొత్తగా ప్రాథమికపాఠశాలలు నెలకొల్పటముగాను స్థానిక సంఘములకు సహాయమొనర్చుటగాను రు. 160000 ల గ్రాంటు నొసగవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

ఈ సంవత్సరమున విద్యాంగమంత్రి ప్రభుత్వవిధానమును వివరించుచు (1) స్థానిక సంఘములవిద్యారాను (2) ప్రత్యేక సంఘాలచేతను వ్యక్తులచేతను స్థాపింపబడిన విద్యాపరిశోధనలకు సహాయ మొనర్చియు రెండువిధములుగా విద్యాప్రచారమునకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడగలరని నుడివెను. (1) విధానము ప్రకారము స్థానిక సంఘములు విద్యపన్ను నెంత వసూలుజేయునో ప్రభుత్వమువారుగూడ నంతము త్రేమునే వారి కొనగలరు. రెండవవిధానప్రకారము విద్యాప్రచార మొనర్చవలెనన్న విరివిగ ధనసహాయ మొనర్చవలెనుగాని ప్రస్తుతనిబంధనల సవరించినచేగాని అది సాధ్యముగాదు. 500 లకు పైగా జనాభాగల ప్రతి గ్రామములోను పాఠశాల నేర్పరచవలెనన్న క్రొత్తపాఠశాలల (1) పాఠశాలను రు. 19½ లక్షలను (2) వానికీతనను పకరణముల నొసగుటకు రు. 1 లక్షలను. (3) క్రొత్తపాఠశాలలకు దరికీదునందిన యుపాధ్యాయులకొరకు రు. 28½ లక్షలను,

గతవత్సరము విద్యాధికారుల సమావేశమువారు (1) (2) లను 5 వత్సరములలోను 5 విషయమును 10 వత్సరములలోను పూర్తిచేయవలెనని నూచించిరి. అందుల కీవత్సరము 6½ లక్షల గ్రాంటును గోరగా ఆర్థికసాధ్యతనుబట్టి, విద్యపన్నును నవూలుచేయు తాలూకాబోర్డులకు మాత్రమే సహాయ మొనర్చవలెనని గోరిరి.

ఇందులకు స్పీకరులను తయారుజేయుటకు నైదావేట తాలూకాలో పరిశోధనము జరిగెను. ఇతరతాలూకాలో గూడ నీవని త్వరలోనే ముగియగలదు. ఈవిధముగా పాఠశాలల స్థాపించుటకు ఆర్థికసాధ్యతనుబట్టి వారు రు. 2 లక్షల నొసగిరి. కానియిదిచాలదు. అందుచే 1000 జనాభాగల ప్రతి గ్రామమున, ఒక్కొక్క యుపాధ్యాయుడు గల పాఠశాలల నేర్పరుచుట కుద్దేశింపబడెను. ఈవిధముగా 54 తాలూకాలో ప్రస్తుతము పాఠశాలల నేర్పరచవలెను. కాని, ఈవత్సరమున తాలూకాబోర్డులు 30 పాఠశాలలకంటె నధికముగ స్థాపించజాలవు గాన నవంబరుమాసప్రారంభము నుండియు, మొత్తము 881 పాఠశాలలనుమాత్రమే స్థాపింపబడును. ఒక్కొక్క పాఠశాలకు వత్సరమునకు రు. 3000 వ్యయముగనని అంచనా వేయబడెను. ఈపాఠశాలలో ప్రస్తుతము నియమింపబడు నుపాధ్యాయులలో నూటికి 75 మంది చొప్పున మాత్రమే తరిగిదు జేయబడినవారుగ నుండురు. మిగిలినవారికి నెల 1 కి రు. 15 ల చొప్పున వేతనము లొసగబడును. ఈవిధముగా లెక్కవేసినచో ఈవత్సరము రు. 168048 లు వ్యయముగను. ఈగ్రాంటులో గోరబడిన స్వల్పమొత్తము, ఇదివరకే విద్యపన్నును వసూలుచేయు తాలూకాబోర్డులకు సహాయ మొనర్చుటకు మాత్రమే యుద్దేశింపబడెను.

నిమ్మజాతులకు విద్యాసౌకర్యములు

వీరయ్యనగారు:—నిమ్మజాతులకు ప్రత్యేక విద్యా సౌకర్యముల నొనర్చుట కెంత మొత్తము ప్రత్యేకించాయనబడెనో తెలియగోరుచున్నాను. చాలపాఠశాలలు, పంచమ విద్యార్థులను తేచ్చకొన నిరాకరించుచున్నారు. అట్టి పాఠశాలలను ప్రభుత్వమువారు రెట్టిచర్యను దీసికొనుచున్నారో

తెలుపవలెను. ప్రస్తుతస్థితిగతులను సవరింపకయే, క్రొత్తపాఠశాలల నేర్పరుచుచుండుటవలన నెట్టిలాభమును లేవు.

సర్ పాత్రోగారు:—గోరననీయ సభ్యుని మొదటి ప్రశ్న సందర్భమున, కార్మికశాఖవారికి, పంచముల విద్యా సౌకర్యములకొరకు కొంత మొత్తము ప్రత్యేకింపబడెను. ఏతాలూకాబోర్డుగాని తమ పాఠశాలలందు పంచములకు ప్రవేశమును నిషేధించినచో నాబోర్డునకును, పాఠశాలకును సహాయము నిరాకరింపబడును.

విశ్వనాథదాసు మహాశయో:—సభింపజేసి గ్రాంటును బలపరుచుచు, ఆర్థికసహాయము నొసగుటయందు ప్రభుత్వమువారు తేర్చుచుకొనిన విధానమును నిరసించిరి. తాలూకాబోర్డుల విద్యాపన్నును విధించినచేగాని వారికి సహాయ మొనర్చుమని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించుట చాల అక్రమము. ఈగ్రాంటును బలపరచినంతమాత్రమున ప్రభుత్వవిద్యావిధానము సంతృప్తికరముగ నున్నదని ఎంచరాదు.

ఎ. రంగనాథ మొదలియారగారు:—ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రైవేటు సంస్థలయొక్కయు, వ్యక్తులయొక్కయు పాఠశాలలకు గ్రాంటులనొసగి ప్రోత్సహింపవలెను. అవధితి నవూలించు నెడల తక్కువ వ్యయముతో పని జరుగగలదు. అంతయిగాక చాలకాలమునుండియు నట్టిసంస్థలు, వ్యక్తులవలెనే శాలవరకు విద్యాప్రచారము జరుగుచున్నది. వీర తాలూకాబోర్డులచే క్రొత్తపన్ను విధించుటల ప్రభుత్వమువారు రెండుమూలముగా బలవంతపెట్టుచున్నందుచు చాల అక్రమము. అట్టిబోర్డుల ప్రత్యేకముగ పన్ను వసూలుజేసినను చేయకపోయినను గూడ ప్రభుత్వమువారి సహాయము నందితీరవలెను.

ఖాన్ బహదూరు కలిపుల్లాసాహెబుగారు:—గ్రాంటును బలపరుచుచు, స్వయంసహాయముపై నాధారపడి యుండు లబోర్డులకే ప్రభుత్వమువారు సహాయ మొనర్చు విధానము చాలా బాగుగ నున్నదని నుడివెను.

బి. మునుస్వామినాయుడుగారు:—చిత్తూరుజిల్లా చాల వీరదియగుటచే వారు క్రొత్తపన్నులను విధింపజాలరు. అచ్చటి ప్రజలిదివరకే పన్నులభారము ఎపింపలేకయున్నారు. అందుచే దత్తమండలములతోపాటు చిత్తూరును గూడ ప్రభుత్వవిధానమునుండి మినహాయించవలెను.

సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు:—క్రొత్తపాఠశాలలను ప్రారంభించుచు పాఠశాలకాలకు సహాయమొనర్చక విడిచి వేయరాదనియు గోరిరి. ప్రత్యేకవ్యక్తులచే పరిపాలింపబడు పాఠశాలలు ఇతరపాఠశాలలకంటె చాలమితవ్యయముచే సాగింపబడుచున్నవిషయ నుండరకును తెలిసినదే. ఇది ప్రస్తుతము గూడ 4/5 వంతులు అట్టిపాఠశాలలే. గతవత్సరము ఏర్పరచబడిన జిల్లా విద్యాధికారుల సమావేశమునందు 1000 కంటె నెక్కువజనాభాగల ప్రతి గ్రామమునందును పాఠశాలల నెలకొల్పవలెను ప్రైవేటు వ్యక్తుల ప్రోత్సహించి ధనసహాయ మొనర్చవలెనని తీర్మానింపబడెను. ఈ విధానమును ప్రోత్సహించుటకు ప్రభుత్వమువారు రెట్టిచర్యను దీసికొనిరి. గతవత్సరము విశాఖపట్టణముజిల్లాయందు ప్రైవేటుపాఠశాలల కొనగబడు ఆర్థికసహాయము నూటికి 17½ చొప్పున తగ్గింపబడెను. ఇదివరకున్న పాఠశాలలకే సహాయ మొనర్చక మాడ్చుచు క్రొత్తపాఠశాలల నేర్పరుచుటకు పరుగెత్తుట ఎట్టివ్యాయము? ప్రత్యేకముగ విద్యపన్ను వసూలుజేసిన తాలూకాబోర్డులకే ప్రభుత్వమువారి సహాయ మొనగబడు విధానము ఏమాత్రమును న్యాయముగలేదు. క్రొత్తపాఠశాలల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా తమ వ్యయముపైనే స్థాపింపవలెను. ప్రభుత్వమువారు తాలూకాబోర్డుల నీరూపమున కిక్షింపరాదు. స్థానిక సంఘము లెవ్వియును ప్రభుత్వమువారిచర్యను ప్రశంసించజాలవు.

తరువాత సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు తమ కోయంబత్తూరుజిల్లా చాల వీరదినియును, అచ్చట నేరము లధికమనియు విద్యాపీనతయే అందుకు కారణమనియు అందుచే ప్రభుత్వమువారుజిల్లాలో విద్యావ్యాపనకొరకు తాలూకాబోర్డులకు విరివిగ ధనసహాయ మొనర్చవలెనని కోరిరి.

రాయబహదూర్ ఎస్. కృష్ణారావుగారు:—స్థానికబోర్డులను అన్నిటిని ఎట్టివిచక్షణయందు లేకుండ విద్యపన్నును విధింపవలసినదిగా బలవంతపెట్టరాదని నుడివెరి. అత్తాప్రదేశముల

లోని ప్రజలకే క్రియును వారిదివరకు చెల్లించుచున్న పన్నులభారమును గూడ గమనింపవలెను. ప్రాథమికవిద్యాశాసనము రాకపూర్వమే కొన్నిబోర్డులవారు ప్రజలపై గరిష్టమొత్తములను పన్ను విధించిరి. వారిని తిరిగి పన్నుల విధింపవలసినదని గోరరాదు. క్రొత్తపాఠశాలలను స్థాపించుటకు ప్రస్తుతము గోరబడిన గ్రాంటునందలి సిద్ధాంతమునకు మాయాక్షేపణమును జేయుచున్నాము.

సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు:—ప్రాథమికవిద్యావ్యాపనము ప్రభుత్వమువారి విధియే గాని ప్రజలకు గాని స్థానిక సంఘములకుగాని ఆవిషయముతో ప్రసక్తిలేదు. ఇట్టివాద్యతల ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తప్రాథమికవిద్యాశాసనమును దేవలెను. ప్రస్తుతమున్న శాసనము చాల ఆక్షేపణయుగమున్నది.

సర్ పాత్రోగారు:—ప్రైవేటు వ్యక్తుల ప్రయత్నముల ద్వారాను సంస్థలద్వారాను మాత్రమే ఈరాష్ట్రమున 2/3 వంతుల విద్యా ప్రచారము జరుగుచు న్నది. ఈ తరగతి పాఠశాలలకు విరివిగ ధన సహాయ మొనర్చవలసిన ఆకర్షకతను ప్రభుత్వమువారు గమనించియే యున్నారు. ఈ సహాయము నొనర్చుటగాను గ్రాంటుల కొడునందు మార్పుల నొనర్చవలెను. ఇందుకు వ్యవధిపట్టును. అంతవరకును, ప్రభుత్వమువారు రెట్టివిధానమును లేక యురారుండజాలరు. అందుచే ప్రస్తుత నిబంధన లనకాక మొసగినంతవరకు ఈపద్ధతి ప్రారంభింపబడెను. విద్యపన్నునే బోర్డు వసూలుజేసిన వారికందరికి సహాయ మొనర్చబడుచుగాని, భాగ్యవంతులకు బోర్డు అనియు వీరబోర్డు అనియు విచక్షణ లేదు. ధనము లభించిన కొలదిని ఈసహాయ మధిక మొనర్చబడును. విద్యావ్యాపన కార్యమున ప్రత్యేకవ్యక్తులచే స్థాపిత మగు పాఠశాలలయొక్క సహాయము కొరకు ప్రభుత్వమువారు రక్షించుచున్నారు. ధన మధికముగ లభించిన కొలదియను అట్టిపాఠశాలలకు ప్రభుత్వమువారు రధికముగ సహాయ మొనర్చెదరు.

తరువాత ప్రతిపాతన వోటునకురెట్టు సభవారిచే సంగీకరింపబడెను.

శాసనసభాధ్యక్షుని వేతననిర్ణయచట్టము

గౌ. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:—ఇక మీద నెన్నుకొనబడు శాసనసభాధ్యక్షులకు నెల 1 కి రు. 2000 ల చొప్పున వేతనము నొసగవలెనని నిర్ణయించుచు నొకబిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. ఇంతవఱకును, శాసనసభాధ్యక్షుని వేతనమును గవర్నరే నిర్ణయించుచుండెను. కాని అధ్యక్షులపదవికి ఎన్నికలు జరుగుట ప్రారంభమైనతరువాత నట్టి అధ్యక్షులవేతనమును శాసనసభవారే ఒక శాసనముద్వారా నిర్ణయింపవలెనని భారత ప్రభుత్వ శాసనమునందు నిర్ణయింపబడెను. ఆ ప్రకారమే శాసనము గావింపబడుచున్నది. ఖాన్ బహదూరు సర్. హబీబుల్లాగారు పై ప్రతిపాదనను బలపరచినతరువాత, బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు సభవారు అనుమతించిరి. ప్రతిపాదకుని కోరికపైన అధ్యక్షుడు నెం 80 స్టాండింగును ఆడ్డులోని నిబంధనలనుండి ఈ బిల్లును మినహాయించినతరువాత బిల్లుపై కాజా వారిగా చర్చజరిగెను.

వేతనమును తగ్గించుటకు సవరణ

ఎ. రంగనాథ మొదలియారగారు:—అధ్యక్షుని వేతనమును రు. 2000 లకు బదులుగా రు. 1500 లుగా నిర్ణయింపవలెనని సవరణ నుపపాదించుచు, భారతదేశముయొక్క దారిద్ర్యస్థితియే వేతన ప్రతిపాదనకు కారణముగాని మరెట్టి విషయమును కారణముగాదని నుడివెను. అధ్యక్షుడు కొంత హోదాతో నుండవలెననియు, ఆతనికి కొన్ని సౌకర్యము లుండవలెననియు, శాసనసభ్యులకు విందుల నొనర్చుచుండవలెననియు నాకుచెలియును. కాని ఈచోయదరిస్థితులందు మనముపెద్దపెద్దవేతనముల నొసగజాలము. నెలకు 1500 లు న్యాయముగ మొత్తమేగాని తక్కువ మొత్తముగాదు. ఆ మొత్తము నాతడు తనహోదాకు భంగములేకుండ జరుపుకొనవచ్చును. అంతయిగాక, మనము తరుచుగా విదేశీయోక్త్యులకు అత్యధికముగ వేతనము లొసగబడుచున్నవనియు, అదేకొట్టుమంది ఒక్క-పూటభోజనముతో మాత్రమేజీవించు దారిద్ర్యస్థితియందున్న దేశము ఎప్పుడవేతనముల నొసగలేదనియు వాదించుచుండుము. మన యధీనమునందున వేతనములను న్యాయముగ నంతవరకు తగ్గించునెడల మనవాళ్ళులకు చేతలకును సమన్వయము గుడురగలదు. శాసనసభ్యులు తమ అల్లవెన్నలను తగ్గించుకొనినవిషయముగూడ మీకు జ్ఞాపకముండవచ్చును.

జి. రామేశ్వరరావుగారు:—సవరణను బలపరుచుచు, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు చాలిష్టముగ ఆర్థికస్థితియ

శివరాత్రి కాలమున సమకాలిను తీవ్రముగ వర్షము పుడుటచే నతిరిగి నెలవృత్తి మిక్కిలి భీష్మముగ నై న్నిండునని యెఱుఁగెను. నెలవృత్తి మిక్కిలియందు నరిగినవర్షమును దెట్టొకటయినచోవు. ఈజ్వలిను తిరిగి నెలవృత్తి మిక్కిలి పంపవలసినగోచరమునై వును. తద్విజ్ఞునందు గల ముఖ్యముల అంశము నెట్లు విధియగును యోగ్యుల నొకర్న వలె నొకరి పుట్టవనరము. కాని ప్రతిపాదము డిటనుచునల సంగరము

ఈవిజయముక్కు ప్రధానాధ్యక్షుడు "నీటి పనులపై ప్రభుత్వ మునకుగల హక్కులవిషయము సెల్లెక్ట కమిటీయందు పూర్ణగా చర్చింపబడెను. బొబ్బిలి మహారాజు, జయభరమ మహారాజు మొలగు జమీందారులను భూస్వాములను తమతమ కష్టనష్టములను సూక్ష్మలను, ప్రతినిధులద్వారా సెల్లెక్ట కమిటీవారి యందు బట్టెరి. ఆవిషయము లన్నియు విచారింపబడి, ప్రతి విషయమును ఒకటిరెండువార నొకటిగా దీక్షింపి చర్చించి, వోటులను పుచ్చుకొని నిర్ణయించితిమి. ఇందెట్టి "రాజీ"లు గాని మరేమియుగాని లేవు. ది. బ. కృష్ణ నాయుడుగారు సి. వి. జుకటరవణ అయ్యంగారు, ఆర్. శ్రీనివాస అయ్యంగారుగూడ సవరణ నెదుర్చుచు మాట్లాడిరి. ప్రస్తుతము టిల్లు నందు శూత్రాలోపములు గలవనియు, కాని అవి, తిరిగి టిల్లు అంతయు సెల్లెక్ట కమిటీవారికి పంపబడవలసినంత పెద్దవిషయములు గావనియు ఈసభయందే వానిని చర్చింపబడుననియును శ్రీనివాస అయ్యంగారు రినిరి.

సవరణ వీరిపోయెను

అంతట నగ్నత్తుడు సవరణవోటునకు పెట్టి అత్యధిక సంఖ్యతోనే నిరాకరింపబడెనని ప్రకటించెను. అయినప్పటికిని గూడ గా సి. వి. రామస్వామి అయ్యుడుగారు పోలను గోరొక సత్తమా ర్థి గారు:— వోటింగు ఫలితము నగ్నత్తుడు ప్రకటించిన తరువాత, విజయమందిన పక్షములోని ప్రతిపాదకుడు పోలింగును గోరరాదనియు, అటుగోరుట హక్కును దుర్వినియోగ మొనర్చుటయనియు ఇటీవల భారతకానసభాధ్యక్షుడు నిర్ణయించెను. ఆ కానసభయొక్క నిబంధనలను ఈ సభయొక్క నిబంధనలను ఒకటియని యించెదను. ప్రస్తుత సందర్భమున ఫలితము ప్రభుత్వసభ్యుని కనుకూలముగ ప్రకటించబడెను. నాకు ప్రతిపాలముగ ఫలితము ప్రకటించబడినను నేను పోలను గోరరాదు. అందుచే పోలన కనుమరించుటకు పూర్వ విషయమును నిర్ణయింపగోరుచున్నాను.

సమెంబరు:— నా గౌరవనీయమిత్రుడు: అనుకూలముగ నెవ్వరును లేరు. ఆ విషయమును కప్పి పుచ్చుటకుగాను గౌరవనీయ సభ్యుడు ఈ ప్రశ్నను చెచ్చినట్లున్నది. అందుచే నేను నాకోరిక నుపసంహరించుకొనుచున్నాను.

సత్తమా ర్థి గారు:— నా ప్రతిపాదన కనుకూలముగ నెవ్వరును లేరను నంతమాత్రమున నేనిట్లు గోరుటలేదు. నేను బలపరిచిన యాతమను గలసి ఇర్వరమే నిలువవలసి భచ్చినను నేనెంతమాత్రమును భయపడను. అట్లు భయపడుదు ననుకొను వారు వట్టిబుద్ధి లేనివారు తప్ప వేరుగారు.

నాయకాళి సభ్యుడు:— అధ్యక్షా, మేము పోలనకు సిద్ధపడినాము. గౌరవనీయ సభ్యుని కోరికపై పోలను గోరకుండ నుండనెంచితిని గాని ఆతని తుదివాక్యములను ఆట్టిపడవలనెప్పటికి నుపసంహరింపకుండ నుపసంహరించుకొను పోలను గోరుచున్నాను.

అధ్యక్షుని నిర్ణయము ననుసరించి పోలను దీవికొనగా సవరణకు 9 గురు అనుకూలముగను ప్రతిపాలముగ 65 గురును సమ్మతులతో సగుటచే వీరిపోయెను. తరువాత, టిల్లును ప్రవేశింపి టిల్లును లామెంబరు గావించిన ప్రతిపాదన సభవారిచే అంగీకరింపబడెను. అంతటితో 1 1/2 గంటలకు సభాకార్యక్రమము ముగింపబడెను. తిరిగి సోమవారము సమావేశమయ్యెదరు.

అధ్యక్షుని నిర్ణయము ననుసరించి పోలను దీవికొనగా సవరణకు 9 గురు అనుకూలముగను ప్రతిపాలముగ 65 గురును సమ్మతులతో సగుటచే వీరిపోయెను. తరువాత, టిల్లును ప్రవేశింపి టిల్లును లామెంబరు గావించిన ప్రతిపాదన సభవారిచే అంగీకరింపబడెను. అంతటితో 1 1/2 గంటలకు సభాకార్యక్రమము ముగింపబడెను. తిరిగి సోమవారము సమావేశమయ్యెదరు.

సోమవారమున ఇర్రెగవనుట్లుచే చర్చజరుగుననియు, నుంగళ బుధవారములలో అధికారతరసభ్యుల కార్యక్రమము తేజోనవదుననియు అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

ఇంపీరియల్ సినీమా హౌరోడ్డు, తిరువళ్ళికేణి

11-10-24 శనివారమునుండి 17-10-24 తేదీ శుక్రవారమువరకు యాంత్రికము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 వరకు, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

కౌంటు ఆఫ్ మాంటీక్రి స్టో

2 వ భాగము.

కలరామాత్రలు

డబ్బి 1.5 12 మాత్రలు వెల య 0-6-0.
కలరా డ్లెగ్గెతకే ఒకవిధమైన అంటునాణ్యము.
కలరా తగిలిన వంటకే మందులు తినుట అవశ్యకము.
అమృతాంజనం దిబ్బో, మదరాసు బొంబాయి.

స్థానిక వార్తలు

జగన్నాథభక్త సభ - 12 వ తేదీని పాటక చేరి జరుగెను:— ఈనెల 12 వ తేదీని సుబ్రహ్మణ్య పిళ్ల గారి పాటకచేరి జరుగునని ప్రకటించబడెనుగాని కొన్ని కారణములవలన ఆనాడు పాటకచేరి జరగని కార్యవహులు మాకు ప్రాసరిరి.

ఆంధ్రమహాజనసభలు:— ఆంధ్రరాష్ట్రీయమహాజనసభయొక్కయు, ఆంధ్రమహాజనసభయొక్కయు అహస్య సంఘముల సాధారణసభలు సోమవారము సాయంకాలము 5 గం 30 నిలకు ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయమున జరుగును. ఇదివరకు చేరిన వాలంటీయర్లు ముందుచేరదలవినవారును సభా సముదాయమునకు రావలెనని కార్యదర్శులు కోరు చున్నారు.

శ్రీసంగీతశాల - నందనూరు కాలక్షేపం:— కలుచెట్టి పిడి రి22 గృహమున. అనగా నాగప్ప నెట్టి పిల్లారి వసంతమంటపమునందు. శేపు (12 వ తేదీ ఆదివారం) సాయంకాలము 4 1/2 గంటలకు శ్రీమతి జయలక్ష్మి (శ్రీరంగం) అనునొక బ్రాహ్మణ విద్యుషీమణి నందనూరు చరిత్రనుగూర్చి కాలక్షేపము కావించును.

వీవీల్ స్కూ వరదసహాయనిధి:— 12 వ తేదీ ఆదివారం 4-50 గంటలకు మహాజనసభలో వరదసహాయనిధి సంఘముయొక్క సమావేశముజరుగునని వీవీల్ స్కూ వరదసహాయనిధి కార్యదర్శి గారు వ్రాయుచున్నారు.

యీతిర్యాన ముపాదించబడినది. మైనూరు పిలి ఉద్యోగులనిబంధనలను దొరతనమువారు తిరిగి ఆలోచించెదరని గజటలో దెలియబర్చిన విషయమునకు అబ్బాసుఖాను గారి తీర్మానము సంబంధించియుండెను. (1) పోటీలనను, ప్రత్యేకవిన్నీకలనను యిముందు పిలి ఉద్యోగులు నియమించబడుదురనియు (2) తామేదా మైనూరు రిప్రెజెంటేటివి అనెట్టి.

శ్రీత్యాగరాజస్వామి సమాధి:— శ్రీ రామాయణ కీర్తనలకర్తగా శాశ్వతశ్రీ ప్రివడసిన త్యాగరాజస్వామివారి సమాధి (అంత్యకాల నివాసస్థలము)ని పునర్నిర్మాణము చేయుటకై ఆయుధభక్తు రాలగు బెంగుళూరు నాగరత్నంగారు పూనుకొని రి. దీనితో బాటు గురు శాం టి వెంటటరామయ్య మున్నగుభక్తుల సహాయముగూడ పునర్నిర్మాణము గావించబడును. ఆస్థలమునందు ఆభరణనిధిగ్రహమును 1925 జనవరి 7 వ తేదీన స్థాపించుటకు నిశ్చయించును. ఈవిషయమున తన యేర్పాటులు జరుపుటకు శేపు కాళిశెట్టిపిల్లలో గురువిలాసునందు బహిరంగసభ జరుగును.

నవరాత్రి మహోత్సవము:— ఆంధ్రమిత్రులగు, బ్రహ్మశ్రీ దొడ్ల వెంకటాచలయ్యగారు వారి స్వగృహమునందు 1924 సం॥ సెప్టెంబరు 29 వ తారీఖునుండి, అక్టోబరు 6 వ తేదీవరకుతరం చేసి ఆరాధన జరిపిరి. ప్రతిరోజున్న ఉదయం 10 ఘంటలకు సహస్రనామార్చన కావించబడెను. సాయంత్రమున 6-30 ఘంటలకుపూజచేసి, వేదవిదులగు విప్రులతో మంత్రతప్తమును జరిపించిరి. ఆవిప్రులకు వందనతంబూల ప్రసాదములతోపాటి ఉపచరించి సంభావనలతో తృప్తిగావించి శ్రేష్ఠాకార్యదంబుల బడసిరి. రిక్తవిప్రులకు భోజనము గావించిరి. వెక్కండ్రు స్నేహితులకు దివ్యఅహారములుయిడివారిని గౌరవించిరి.

ఒక సవరణ

ఈనెల 9 తేదీ గురువారం పత్రికలో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రియొత్పన్ననే శీర్షికక్రింద చెప్పెనులో జరిగిన బహిరంగసభలో నేనుచెప్పినమాటలను ప్రకటించుటలో నొక తొరపాటును కనిపెట్టివాను. దానిని సవరణజేయ కోరుచున్నాను. హిందూ మహమ్మదీయ వివాదలను ప్రభుత్వమువారు కారణమునుసంతయును బలమునుచున్నదని నేను చెప్పియుండలేదు. నేనుచెప్పిన దేమనగా. అదివియరు రిడింగు ప్రభువులుకూడా అయికమత్రియగోరువు తంజివార్ల పంపియుండుటకుభూచక్రము. అయినను యీ అన్యదేశపరిపాలనావిధానమున ఉద్యోగములకును కానసభ్యత్వమునుమొదలగు పదవులకును ఆశీపడి పోటీ పడుచున్నంతవరకు యీ వివాదలు తప్పవు. ఈ పదవులందాక మనము వదలి కలిసి పనిచేసినగాని స్వరాజ్యము రాదు.

సి. రామదాసు

ఆంధ్రస్వరాజ్య పార్టీసభ

(కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు)

ఈనెల 19-20 తేదీలను ఆంధ్రరాష్ట్ర స్వరాజ్యపార్టీ సభ్యుల సాధారణసమావేశము చెన్నపురిలో జరుగును. ఆగష్టు మాసములో కలకత్తాలో జరిగిన స్వరాజ్యపార్టీ మహాసభవారిచే ఆహ్వానింపబడిన విధానము ననుసరించి స్వరాజ్యపార్టీని ప్రపునర్నిర్మాణము చేయుటకును, కార్యక్రమమును నిర్ధారణచేయుటకును, 1924-25 సంవత్సరమున ఉద్యోగుల నెన్నుకొనుటకును ఈ సభ సమావేశపరచబడుచున్నది. కాలమును స్థలమును, తమవారే ప్రచురింపబడును. ంవారందినములలో పార్టీతరపున ప్రచారముచేయుటకు శ్రీయుర వేనువరపురామదాసు, పి. యల్. కామ్రేగార్లు వర్గాయలలో కొన్ని ప్రదేశములకు వెళ్ళెదరు. చెన్నపురిలో జరిగినోపు సభకు స్వరాజ్యపార్టీ సభ్యులు అందరును విచ్చేయబ్రాభితులు.

వాతావరణ నిధి

1924 సం॥ అక్టోబరు నెల 11-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మిల్లీగడి అత్యధికలో	మిల్లీగడి అత్యధికలో	మిల్లీగడి అత్యధికలో	మిల్లీగడి అత్యధికలో	మిల్లీగడి అత్యధికలో
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	79.8	75.1	3.92	8.68	44.989
విశాఖపట్టణము	90.0	79.3	...	2.29	37.09
కాకినాడ	90.9	78.8	...	4.04	39.86
మచిలీపట్టణము	92.8	79.7	...	1.00	41.51
కర్నూలు	89.0	71.4	...	1.58	26.08
బళ్లారి	90.1	68.1	0.04	0.07	20.58
కడప	98.4	76.7	...	0.86	81.21
నెల్లూరు	97.1	79.2	...	0.56	87.94
మద్రాసు	92.2	76.9	0.14	2.28	50.74
కడపూరు	90.5	78.0	...	1.68	52.90
నీలము	92.7	78.7	...	0.48	39.39
కోయంబత్తూరు	87.5	69.8	...	0	22.28
తిరుమనూపల్లి	96.7	76.0	...	0.08	38.18
నాగపట్టణము	94.2	78.9	...	0.29	54.98
మధుర	96.3	74.9	...	0.12	38.50
పాంబన్	90.8	79.2	...	0	37.84
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	28.31
తిరువేండ్రము	83.0	78.7	...	0.31	64.51
కొచ్చిన్	86.6	78.7	0.09	0.78	114.56
కాలికట్టు	88.8	74.6	...	0.48	117.18
మంగళూరు	77.4	72.6	1.98	2.96	125.67
బెంగళూరు	98.2	65.8	...	1.15	85.26
మెల్ కార	77.0	61.0	0.51	0.95	125.48
కొడైకనాల్	68.8	48.9	...	0.54	62.1

సర్కారు:— గోపాలపురంలో 3.92" వర్షించెను. మేఘములు దట్టముగనున్నవి. గోపాలపురంలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలెక్కువ. మచిలీపట్టణములో 2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డెక్కన్:— బళ్లారిలో చినుకులుపడినవి. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కర్నూలులో పగటివేడిమి బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— మద్రాసులో 0.14" వర్షించెను. మేఘములు ఒరమోపురుగు నున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. నెల్లూరులో 5 డిగ్రీలు పగటివేడి ఎక్కువ. మద్రాసులో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కొద్దిగ స్థానికచినుకులుతప్ప వాతావరణము అనుకూలముగానే యుండును.

సి. ఆర్. సామ్రా.
వాతావరణ నిధి.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము

దినదినాభివృద్ధి కలుగుచున్నది

మహమ్మదాళిగారికి మహాత్ముడు వ్రాసిన లేఖ

నిన్న శుక్రవారమునాడు పాలుత్రావెను

నవదీపను పత్రిక

9 వ తేదీ రాత్రి చేరినతంతి

“ఫలరసము పుచ్చుకొనిన పిమ్మట గూడ వికార మేమియును కలుగలేదు. ఆయానము సీరసము మున్నగునవేవియును కనబడలేదు. బాగుగా నిద్రపట్టినది. కొంతవరకు పనిచేసెను. చాలమంది మిత్రులను చూచి మాటలాడెను. కొన్ని రోజులవరకును విశ్రాంతి పుచ్చుకొనవలెనని డాక్టరులు తెలిపిరిగాని వచ్చినలేఖలలోను తంతులలోను ముఖ్యమైనవాని నన్నిటిని తనకు చూపించవలె” నని మహాత్ముడు పట్టుపట్టెను.”

ఆంధ్రాసుగారి ప్రకటనము

డాక్టరుల సేవ

“మహాత్మునకు దినదినము ఆరోగ్యభివృద్ధి కలుగుచున్నది గాన ప్రతిదినమును ప్రకటనలను చేయుటనవసరము అని డాక్టరులు తెలిపిరి. మహాత్ముడు 8 వ తేదీని ప్రాశంసించెను. 9 వ తేదీని అంతఃఖులాసాగా నుండలేదు గాని నిన్న 10 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు చాలా ఖులాసాగా నుండెను. చాలసేపు హాయిగా నిద్రించెను. అందువలన చాలలాభము కలిగినది. నిన్న ఉదయమునుండి పాలు త్రాగ నారంభించెను గాని చాల కొద్దిగా తడవతడవకు నిచ్చుచున్నారు.

వైద్యులు పరీక్షచేయుచున్నారు. మూత్రము నందలి దోషలక్షణము లన్నియును పూర్తిగా తొలగిపోయినవి. రసాయనజ్ఞుడు ఎస్. కే. సెను, డాక్టరు అన్నారీ, డాక్టరు అబ్దుల్ హమీదు, డాక్టరు జీవరాజు మహతా, (బరోడా) డాక్టరు బివల్కరు (లోనావాలా)గార్లు చాలసేవ చేసిరి. వారందరును మనకృతజ్ఞతకు పాత్రులు. సేనుగారు రాత్రిపల్లలో గూడ చాలసేపటివరకు యంత్రపరీక్ష చేయుచునే యుండిరి. వైద్యులకు సేనుగారి పరీక్షయే ముఖ్య భారముగా నుండెను. కడపటిరోజులలో మహతా గారు చాలసేవచేసిరి. ఉపవాసచికిత్సానిపులు డిగు బివల్కరుగారి సహాయము అగణ్యము. డాక్టరు అన్నారీ, డాక్టరు రహమానుగార్లు మొదటినుండి కడవరకును మహాత్మునిసన్నిధిని వదలలేదు” అని ఆంధ్రాసుగారు నుడివిరి.

మహాత్ముని లేఖ

మహమ్మదాళిగారి గోదాసము

“ప్రియసోదరా! మీరుదంపతు లిరువురునునాకు దాస మొసంగిన గోవును నేను చూచితిని. నేను తానిని చూడగలుగునట్లు నాశయ్యను పైకెత్తిరి. మీరు నాకు పై దోడుకంటెనుగూడ ప్రయత్నములు. మీఁజానమును చేయుటలు మిమ్ము ప్రేరేచినమీ ప్రేమ అగణ్యము. కవలలగు సోదరులకు మీ కిరు

వురకును (మహమ్మదీయులు) నాకును (హిందువు), గల గాఢసోదరప్రేమానుబంధము, మనరెండుమతములకును, మనదేశములకును, మానవప్రపంచమున కంతటికినిగూడ మహాోకారమును కలుగజేయునట్టి హిందూమహమ్మదీయమైత్రి రూపక మగు ఆభేద్యస్నేహబంధముగా పరిణమించుగాక. భగవంతునిమహిమ అగణ్యము. సంకల్పమాత్రమున నాతడద్భుతముల నెరవేర్చగలడు. మీ ప్రయసాదరుడు,” ఎం. కే. గాంధీ” అని ఆలేఖలో నుండెను.

ఈలేఖ నిమ్మని మావిలేఖరి మాలానాగారి నడుగగా యిది వ్యక్తిసంబధ మని మొదట మాలానాగారు సంకల్పించిరిగాని దానిని ప్రకటించిన హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి జు పడగలదని మావిలేఖరి తెలుపగా, చివరకు దాని నొసగిరి. (అ. ప్రె.)

గంగానది వరదలు

శువులు కొట్టుకొనిపోవుట

అల్లాబాదు, 10 అక్టోబరు:—ఇదివరకు వచ్చినంతగా రాకపోయినను గంగానది యిప్పుడేపట వరదలలోనున్నది. పశువులనేకములు కాన్పూరు వైపునుండి ప్రవాహములో కొట్టుకొని పోవును తలలమాత్రము బయటి కగుపడుచున్నది.

మిర్జాపూరు పంజాబు మెయిలు 7 గంటలు ఆలస్యముగా వచ్చినది. (అ. ప్రె.)

ఇండియా హైకమీషనరు

ఎ. సి. చటర్జీగారిని నియమించుట

పత్రికావ్యాఖ్యానము

“ప్రెస్సు ఆఫ్ యిండియా”

బొంబాయి, అక్టోబరు 10:—ఇండియా హైకమీషనరుగా ఎ. సి. చటర్జీగారు నియమింపబడుతున్నారని “ప్రెస్సు ఆఫ్ యిండియా” పత్రిక ప్రధానవ్యాఖ్యలలో ఆయనసేరుఉద్యోగరీత్యా వేరువేరు పనులలో జయప్రకముగా పనిచేయుటను మాట్టి చెప్పి, ఆయనకు సెక్రటేరియటులో యెంత అనుభవమున్నను యిండియా హైకమీషనరుగా పనిచేయ గలుగుదురాయని ప్రశ్నించుచున్నది. ఢిల్లీ, సిమ్లా యువ్వోగులకుండ పలసిన లక్షణములు చటర్జీగారికున్నవో లేవో యింకను కూడ వలసియున్నదనియు యీపత్రిక చెప్పుచున్నది. తమ కయోగ్యుని నియమించితిమిగదా యని ప్రభుత్వమువారు పశ్చాత్తాపము పడరని నమ్ముచున్నామనిచెప్పి పత్రిక ముగించుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పెద్దవడుగూరు (గుత్తితాలూకా)

గుత్తితాలూకా పెద్దవడుగూరు గ్రామమునందు విజయదశమిరోజున చెన్నకేశవస్వామిని పూరేగింపుపుత్తక సహాయమున శ్రీమహాత్ముగాంధీ, తిలక్ గార్లపూరేగింపు ఉత్సవమున్నది. మహాత్ముగాంధీగారి పుపవాసదీక్షనంతరమున పాఠశాలలోనున్న అనగా 8-10-24వ తేదీ ఉదయం యధావిధిగా కాస్త్రోక్తముగా రాత్రిపూజ అతి ఉత్సాహముతో జయప్రకముగా భజనలతో జరిగినవని తెలియపర్చుటకంతయుసంశించుచున్నాము. (బి.వి.లేఖరి)

11 వ ఆంధ్రమహాజనసభ

మదరాసు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాజనసభా ప్రతినిధు లీసభకు ప్రతినిధులుగ నుండవచ్చును. వారేమియు ప్రత్యేకటిక్కట్లను కొనకక్కరలేదు. రాష్ట్రీయసభకు కొన్ని టిక్కెట్లతోనే దీనిని హాజరుకానవచ్చును. ఆంధ్రమహాజనసభకు మూత్రమే ప్రతినిధులు 20 గా రాదలచినవారు ప్రతినిధులనుము 1 రూప్రత్యేకభృతి 0-8 0 చెల్లింపవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభాప్రతినిధులు తిరిగి ప్రత్యేకముగా టిక్కెట్లను కొనకక్కరలేకడో టిక్కెట్లతోనే ఆంధ్రమహాజనసభకు ప్రేక్షకులుగ రావచ్చును. అనగా మొత్తమున 2 సభలకు అంతవనుపరే 1 ఒకసభకుమాత్రమయిననుసరే ప్రతినిధులు 1 రూప్రత్యేకము 0-8 0 చునును చెల్లింపవలసి యుండును. సోమవారమునుండి ఆహ్వానము అంపబడును.

ఎ. యల్. శాస్త్రి,

కొ. శివరామకృష్ణమూర్తి,

కార్యదర్శి.

* * * * *

ఆంధ్రవిద్యార్థుల రాష్ట్రీయసభ

వారి ఆహ్వానసంఘసమావేశము నిన్నటి సాయంకాలము ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున సమావేశమై సి. ఆర్. రెడ్డిగారిని విద్యార్థిసభకు అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనిరి.

ఆహ్వాన సంఘాద్యక్షులుగ వేమవరపు రామదాసుగారును, ఉపాధ్యక్షులుగ ప్రొఫెసరు పి. శుబ్రహ్మణ్యయ్య (ఎఫ్. ఎం. యూ.) గారును ఎన్నుకొనబడిరి. కార్యదర్శులుగ కె. ఎల్. నరసింహారావు, పుల్లెల కీతారామయ్య, మల్లికార్జునరావును ఎన్నుకొనబడిరి.

ఆర్. చంద్రమౌళిగారు కోశాధిపతిగ నెన్నుకొనబడిరి.

అన్నికళాశాలల విద్యార్థులతో మంచి కార్యనిర్వాహక పద్ధతేర్పరుపబడెను.

ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రతినిధులను నరసింహారావుగారివేర ప్రాయవలెను.

* * * * *

ఆంధ్రమహిళాసభ

ఈ నెల 18, 19, వ తేదీలందు ఆంధ్రమహిళాసభ చెన్నపురిలో సౌందర్యమాలవంతు జరుపబడును. ఈసభకు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షురాలుగా రావు. హుద్దార్ వేమూరు ఆశ్వాసుకెట్టిగారి భార్య వేమూరు ఆంధ్రాభ్యుదయగారిని ఎన్నుకొనిరి. సభాధ్యక్షురాలుగా పాణికా కనకమ్మగారు ఎన్నుకొనబడిరి గాని వారు సమృతించినట్లు ఇంతవరకు తెలియలేదు. అధ్యక్షుర లిని ఎన్నుకొని కాగ్డలు అచ్చువేయించి సోదగు శక్ల పంపించుటకు వ్యవధి యుండునో లేనో తెలియదు గనుక ఆంధ్రప్రదేశ్ ములందరు దయచేసి మహిళాసభకు విచ్చేయుట రుగాక. ఇతరగ్రామములనుండి ప్రతినిధులుగ వచ్చువారికి ఉచితముగ భోజనవిసతులు ఏర్పాటుచేయబడి యున్నవి. రాగోరు వారు యీ దిగువ వివరించయున్న చిరుగామాకు ముందుగా తెలియబరచవలెను.

సి. రుక్మిణమ్మ

నెం 75 అన్నాపిల్లపేడి, మద్రాసు.

కొత్తవేటతాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈ తాలూకానుండి బెల్లము కాంగ్రెసుకు పంపవలసిన ఇద్దరు ప్రతినిధుల దరఖాస్తులు బెల్ల సంఘమువారికి యీ నెలాఖరుకు పంపవలసియున్నందున ప్రతినిధులుగా వెళ్లగోరు అభ్యర్థులు తమ దరఖాస్తు రుసుము రు. 0-0-0 చూడుమాయితో ఈ నెల 20 వ తేదీలోగా కొత్తవేట తాలూకా కాంగ్రెసుకార్యస్థానము (కొత్తవేట) నకు చేరువల్లు పంపవలసియును.

దేవులపల్లి సూర్యనారాయణమూర్తి

కార్యదర్శి

సింగియా స్త్రీమునావిశేషను కంచెసి ఈ కంచెనీయొక్క మూలధనము 4½ కొట్ల రూపాయలనుండి 1½ కొట్ల రూపాయలకు తగ్గింపుపడెను. (అ. ప్రె.)

శనివారము

నిన్నటిదినము మద్రాసుశాసనసభలో జరిగిన ప్రశ్నోత్తరములజూచిన, చదువరుల కెట్టి నూతన సమాచారము దెలియజాలదు. ఆకునకందనిపోకను పొందని జవాబులపలన, వృథాయాసముదప్పు పేరు ప్రయోజనము గలుగదు. గుంటూరులో వాత్రో ముంత్రిగారిచ్చిన ప్రసంగమునందు, సంస్కరణముల విఫలత స్పష్టపరుపబడెను. ఈవిషయములతో ప్రభుత్వమువారి కేకీభవించెదరా యని, రామలింగా రెడ్డిగారు ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వమువారు సందిగ్ధముగ జవాబునిచ్చిరి. ప్రభుత్వముపక్షమున మంత్రిగారు ప్రసంగించి యుండలేదని సూచించిరి. మంత్రి

పరిశీలించుచున్నారని, స్వంతయభిప్రాయములనొక చోటను, ప్రభుత్వోద్యమముల సంఘాతములను జేయుటకుల సాధ్యమగునో తెలియదు. కడప జిల్లాలోని అధ్యక్షునివయస్సు సత్యమూర్తిగారికి గిన్నెకొడుకును పేద్రెవగు జవాబుచెప్పబడెను. కడప జిల్లాలోని వారు ఏమి అధ్యక్షునిని కొనుక్కొను ప్రసాదించువలెనని కొరచు తీర్మానించినట్లుల ప్రభుత్వము వారికిరించెడి. ఇట్టిసీటిలో వారి కొరచు నేల సరాకరించువలెను జిల్లాలోని గిన్నెకొడుకును తప్పక ప్రసాదించువలెను తెలిసినదివారు. కడప జిల్లాలోని ప్రభుత్వము వారికిరించెడి. మహమ్మదీయులకును అల్ప సంఖ్యాకులకు జేయని సంఘములకును ప్రాతినిధ్యమిచ్చువలెనని వచ్చినపుడు మాత్రము, పై సూత్రము నవలంబించక బోవచ్చునని మినహాయింపుగలదు. మహమ్మదీయుల ప్రాతినిధ్యపు సంగతి ఇక్కడ జరిగెను. ప్రభుత్వమువారు బ్రాహ్మణులనే అధ్యక్షులుగా నియమించిరి. మినహాయింపులలో "మరికొన్ని కారణము" నని పదముగలదు. కడప జిల్లాలోని నిరాకరించుటకు ఇట్టికారణములు తొడయ్యెను గాబోలు! కడప జిల్లాలోని సమర్థత గలవలెదని ప్రభుత్వమువారు జెప్పుచున్నారు. అధ్యక్షునిని కొనుక్కొనుటకు తమకు సామర్థ్యము గలదనియే కడప జిల్లాలోని సభ్యులు దలచిరి. వారి నిర్ణయమే ప్రధానము. అట్టి ప్రభుత్వమువారేల యెట్లుపెట్టవలెనని కడప జిల్లాలోని పేద్రెవగు జవాబుచెప్పబడెను. ప్రభుత్వమువారు తమ ప్రకటనమునందు జెలుపక బోయిరి. అర్హతానిర్ణయ నిర్ణయమునకు ప్రమాణమేదయో యిది సూచించుకొనిరి. అట్టి ప్రజలెవని భవిష్యత్తులో యూహించవచ్చును. ట్రాన్సు జిల్లాలోని యిట్టి యన్యాయము జరుగుటకు ప్రభుత్వమువారు సరియైన భావమునే పోషించుచున్నవనియు సంస్కరణములు నిరసించుననియు స్పష్టమగుచున్నవి. తమ ప్రకటనమునందు సరియగు కారణముల జెలుపకబోయినను శాసనసభలో సదగిన ప్రశ్నలకయినను సరియగు జవాబునిచ్చియుండువలసినది. అట్లు గావించక బోవుటచే కడప జిల్లాలోని వారు న్యాయమయినదని ఎల్లరును గ్రహించినారు. నిరసనచాతుర్యముగారి పరిపాలనము ప్రజల కయ్యవలెనున్నను, వారినే మరల నియమించినట్లే ఇట్లు నియమించుట కిది మూలపరిణామము. వేరొకరు పరి దృష్టి గనుమీపలేదా? అందరికన్నను వీరేతగినవారిని ప్రభుత్వమువారు జవాబుచెప్పిరి. సానకస్వరీపాలన మంత్ర గాద్యక్షము నిందుమూలమున కొనుగొనవచ్చును మద్రాసు శాసనసభ వారిదివరకు పర్వతముల వినియోగములను నిరాజధానిలో ప్రవేశపెట్టవలెనని తీర్మానించుచుండెడి. ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి లాండు వినియోగములను మొదలుపెట్టమును, శాసనసభ తీర్మానము ప్రకారము తయారుజేయుట ధర్మమైయుండెను. కాన, అట్లు గావించుటకు వీలులేదని వినియోగ మొదలుపెట్టనిన్నటిదినము స్పష్టమైచిరి. శాసనసభ తీర్మానముల కెట్టివిలువగలదో, యిందునుబట్టి యూహించవచ్చును. అసాను కూలీలవిషయమై ప్రజల మన

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

గంధీ మహాత్మని వుజానీ

11-10-24

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యధాశక్తి ని తోడ్పడుడు

<p>ఇదవలకు చండాలు 49682-12-5</p>	<p>ఇదవలకు సంతకం లో చేసిన పత్రము 24195-2-11</p>
---	--

పు జానీకి సమర్పించు ధనము:— శా. నాగేశ్వరరావు సె. 1, తెలంగాణ్టి, మద్రాసు

ములు కలవరపూరితములై యుండెను. కేయమంది కూలీలు తిరిగివచ్చినట్లు ప్రభుత్వము వారికిరించుచున్నారు. ఇందుకు కూలీల అవినేకమేకారణమని కొట్టివేయటం, భావ్యముగదోచదు. సుఖమగు జీవనము జరుగుచున్నపుడు, దానిని చెడగొట్టుకొని కూలీలు బుద్ధిపూర్వకముగ లేచివచ్చెదరని తలంపజాలము. వీరివిషయమై విచారించుటకు ప్యాషన్సు గారిని పంపెదమని ప్రభుత్వమువారు చెలిపిరి. కాని, ఇందువలన పిశేవలాభముండనని దోచదు. కూలీల దుర్మతగూర్చి విచారించుట కింతకాలము ఆలస్యము జరుగుట, పిశేవలము. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతపాపంక తప్పదు. కూలీలకు మొదట నెన్నియో ఆశలెట్లుటయో, వారు జెడలిబోవుటకు కారణమయ్యెను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని లీడర్లయమును విచారించి, కూలీలు తమమధ్యనండి ఇతరదేశములకు వెడలకుండు కాపాడవలయును. పశ్చిమాంధ్ర దేశమును నివారించుటకు ప్రజలే నడుముగట్టవలయును. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మోసపుకేసులో, ప్రైవేటు న్యాయవాదిని నియమించి ప్రజలద్రవ్యము ననవసరముగ జెచ్చించుట అసహ్యకరము. న్యాయంట్లు గ్రాంటుగారిని నియమించినను, కేసు నిలువకబోయెను. మీదుమిక్కిలి ప్రాసిక్యూషను పక్షమువారిలోకము లనేకములు బయల్పడెను. ప్రాసిక్యూషనుపక్షము బిల్లుమానేజరును విచారించకుండుటయ, హైకోర్టు జడ్జిగారు వారిని న్యాయముగ బిలిపించుటయ, ఇందుకు తార్కాణములు. సత్యమూర్తిగారు అడిగినప్రశ్నకు జవాబుచెప్పించి, ఇకముందెన్నడును ప్రభుత్వ న్యాయవాదులనే ఇట్టి కేసులలో నియమించెదమనియు, ప్రైవేటు న్యాయవాదులను నియమించమనియు, లామెంబరుగారు వాగ్దానము చేసిరి. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసులో యింతటి రాధాంతము జరిగినవిమ్మట, ప్రభుత్వమువారు తమతప్పును గ్రహించిరి. ప్రజాభిప్రాయమును మొదటనే ఆనుసరించి యన్నచో, యిట్టి దురవస్థ పాటిల్లెడిదిగాదు గద. లీకమీషను నిష్కర్షణగూర్చి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి కేసుని చెలిపిరి, తెలంగాణ్టిలో ప్రజలకు హక్కుగలదు. పాత్రోగారు తమ యభిప్రాయము నిదివరకే వెల్లడిచేసియుండిరి. ఐనను, ప్రభుత్వోద్యమమును బయల్పరుప వీలులేదని నిన్నటి శాసనసభలో సూచించబడెను. మడకశిరా కాటకనివారణ శిబిరమునందు స్త్రీలను కొట్టుచున్నట్లును, ఏకైకమును అము మందలించినట్లును, మరియొక ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి స్పృహకొనిరి. కలెవు

త్యాగపులలోనికి వచ్చెడివారు, నేరస్థులుగారు. అట్టి వారిని అనవసరముగ బాధించుట మిగులక్రూరము. ఇందువిషయమై తగినవిచారణ జరుగుట యవసరమని దోచును.

సర్. జాల్మియడగారు
గాంధీ మహాత్ముని నిర్వహణమునకు కారణభూతులయిన సర్. జాల్మియడగారు లాంకు మైరు పత్రములను బహిష్కరించుట సంఘము రాజద్రోహమని భావించుచున్నారు. రాజద్రోహము నణగద్రొక్క గొరవలెనని లాంకు మైరు పత్రములను పిచ్చించుచున్నారు. స్వదేశ పత్రనిర్మాణము పదేశపత్ర బహిష్కారమును సంఘము నేరములగుచో ఇక నేరముగాని డెమి గలదు?

సార్వభౌముని ప్రసంగము
పార్లమెంటుసభను రద్దుజేయుటకు ముందు సార్వభౌముడు గావించిన ప్రసంగమునందు హిందూదేశమును గూర్చిన ముచ్చటయే గనుపించదు. హిందవసమస్య అంతి పనికరానిదా? హిందూదేశసమస్య గూర్చి లేబరు పక్షమువారు తగినశ్రద్ధ వహించలేదనుట స్వతస్సిద్ధమే. అందుచే నావిషయము నసలే చేర్చుకుండుటమేలని వారు తలంచిరి కాబోలు! ఇకముందు హిందూదేశసమస్య నిటుల చలకన జేయకుండునట్లు గావించు బాధ్యత భారతీయులపై నిలిచియున్నది.

బరాకాపి లేపనుటాక్సు

ఒక సంవత్సరమున అరెస్టు

కాపిలేషను టాక్సు చెల్లింపగూడదని "వారితను" అను రంగును జాతీయ క్షిప్రత్రికలో నొక వ్యాసమును ప్రకటించినందులకు సంపాదకుడు హియట్టాగారికి 124 వ కేసు నుక్రింద జిల్లామేజిస్ట్రేటు వారంటు పంపెను. టాక్సోయిమండల జాతీయసంఘము అక్రమసంఘముని ఉద్యోగులు ప్రకటించిరి. పోలీసువారు కొంతమంది యిండ్లను సోదాహుచి చాల కాగితములను తీసికొనిపోయిరి. (ఆంధ్రప్ర.)

జయటో సత్యాగ్రహము

సిక్కునుధారసంఘము

జయటోకు 100 మందిని పంపుటకు రాష్ట్రీయసిక్కునుధారసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఈ నెల 19 వ తేదీని 100 మంది అవ్యతిరేకముండి బయలుదేరి జయటోకు వెళ్లి అచటి ఉద్యోగులవలెనట్లు బహుకొని గంగా సాయగురు ద్వారమున ఆఖండిభావమును ప్రార్థించెదరు. అది పూరియెనచో అకాలీ గురు ద్వారాసంఘమువారు జయటోకు యిటువీధ జతలను పంప నవసరము లేకుండు పోవునని వీరి అభిప్రాయము. (ఆంధ్రప్ర.)

పార్లమెంటు ఎన్నికలు

సార్వభౌమముడు పార్లమెంటు నైతికతయునపుడు ఇచ్చినయుపన్యాసము

మొదటి సోషలిస్టు పార్లమెంటు అస్తమయము

లండన్, అక్టోబరు 10:— ఉదయం 12.15. కార్మిక ప్రభుత్వమువారు ఎన్నికలయందు తాము యూరపు పరిస్థితులందు గలుగజేసిన గొప్ప మార్పులను, లాభములను ప్రజలకు తెలుపుచు ప్రయత్నించెదరు. గృహసమస్యపరిష్కారము, ఆంగ్లో సోషియలు ఒడంబడిక విషయములను ప్రకటించుచు తాము కలుగజేసిన లాభములనుబట్టి ప్రజలు తమ ఓట్లను నీయవలెనని అడిగెదరు. క్యాంటెలు ప్రోసిక్యూషను పద్ధతులలోగూడ ప్రభుత్వమువారిని ఆక్షేపించుటకు కన్సర్వేటివులు నిశ్చయించుకొనిరి. దీనిమూలముగనే ఈ ఎన్నికలు తలపించుటచే ఈ విషయమైగూడ ప్రభుత్వమువారి ప్రవర్తనను ఖండింప కన్సర్వేటివులు నిశ్చయించుకొనిరిని తెలియజేయుచున్నది.

జర్నలు పత్రికాభిప్రాయములు

లండన్, అక్టోబరు 9:—రాత్రి 9.15. రాంకేమన్స్టాల్లగారి పతనమునుగూర్చి జర్నలు పత్రికలు పూర్తిగా వ్యాఖ్యయొనర్చుచున్నవి. క్రొత్త ప్రభుత్వమునుగూర్చి పలువిధముల తేప్పకొనుచున్నారు. కార్మిక ప్రభుత్వమువారి అధికారము పరిశోధనలో యున్నదనియు, మరల వారిని ఇట్లు ప్రభుత్వమును స్వీకరింపజేయుట బాగుండ దనుకొనుచున్నారనియు తెలియచున్నది. తప్పక అటులే జరుగవలెను. యూరపు పరిస్థితిలపై ఒకదానికి వచ్చినవి. వాటిని యభివృద్ధి చేయుగల ప్రభుత్వము మన్స్టాల్లగారి ప్రభుత్వము స్థానే నియమించుట బాగుండుననుచున్నవి.

యూరపు రాచకీయపరిస్థితుల బాగు నిమిత్తము వచ్చే కొన్ని సంవత్సరములవరకైన స్థిరముగ నుండు ప్రభుత్వము బ్రిటిషు ఎన్నికలవలన ఏర్పాటు కావలెననిమ్యాన్స్టి అల్లిజమీను జ్యూటింగుప్రతి వాకొనుచున్నది.

బ్రిటిషు ఒడకాంగభాషమున మార్పెద్దియు యుండజాలదని ట్యూగిబ్లాఫ్ ప్రతి వాకొనుచున్నది. కార్మికప్రభుత్వముగూడ విదేశాంగవిధానము విషయమై గ్రేటుబ్రిటను లాభములే ముఖ్యముగ జూచెను. గ్రేటుబ్రిటను అంతర్జాతీయ విధానమును ప్రజలు అంతర్గతముగ చక్కగ బలపరచుటచే ఈ ఎన్నికలయందు ఇంకొక ప్రభుత్వము ఏర్పడినను అంత గొప్ప మార్పులు గలుగునని తలచుటలేదు. అనుకొనము.

రాంకే మన్స్టాల్ల పతనముతోబాడే పాను ధరలు గూడ కొంత లాభముగలవని ఆర్థికపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

వైచి పత్రికాభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 9:—రాత్రి 10/15. రాబోవు బ్రిటిషు ఎన్నికలు మరల కార్మికులతో పోరాడుటకు కన్సర్వేటివు, లిబరలు పక్షమువారిని తయారుచేయును. పీ యభియులు ఏకమై కార్మికపక్షమువారికి ప్రతిపక్షులుగ నుండురు. ఈ పద్ధతివలన స్వాతంత్ర్యము శూన్యమగును. కాని అది నేడో రేపా పోకతపైనే నిశ్చయించుకొనిరి. ఏ ప్రభుత్వము వచ్చినను కార్మికప్రభుత్వము గానిండు, శ్రమంతుల ప్రభుత్వముగానిండు, స్వతంత్రముగ తమంతట దామే బలవంతులగు ప్రభుత్వమేర్పడవలెను.

ప్రతిపక్షపత్రికలు మన్స్టాల్లగారినిగూర్చి అనుకూలముగ ప్రసాదించుటలేదు. హెరియల్డుఅతివాదులను నమ్ముకొని వారు జేప్పకొనుటలపై ప్రవర్తించుచున్నా. జాగ్రత్త, ఆలోచించుకొనుదని హెరియల్డుగారిని హెచ్చరించుచున్నది. ప్రభుత్వపత్రికలు మన్స్టాల్లగారు జేసిన మంచినీని ముఖ్యముగ ద్వేషములను బారబోలెనని ప్రశంసించుచున్నవి.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు అధిక సంఖ్యాకులతో అధికారమును స్వీకరింపగల్గినచో మొత్తము స్వప్రమును పూర్తి జేయుటకు, దానికింద నాటికి 10 నాన్ల ఇష్టరెన్ను ధరలకు ఒప్పకొనెదమని తెలుపుచున్నారు.

మన్స్టాల్లగారిని ఆభినందించుట

లండన్, అక్టోబరు 9:—మన్స్టాల్లగారు డవునింగు పీఠముండి కామన్సుసభ కేసినపుడు అధికారస్థానము బయలుదేరెను. మంత్రులతో కార్మికసభ కేసినపుడుగూడ ఉత్సాహము బయలుదేరెను. సభలో యుపన్యసించుచు క్రొత్తగ ఏర్పడిన లిబరలు టోరీపక్షమువారి సవాలు నెదుర్కొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారమని మన్స్టాల్లగారు నుడివిరి.

“ఇంత నిరుత్సాహముతో విచారముతో షరితప్రహృదయముతో విధిలేక ఇష్టములేని పెండ్లిజేసికొనుటకు విచారముగ దేవుడా ఎందుకు వచ్చినదిరా యని పోవువారివలె కన్సర్వేటివులు లిబరల్సు మనలనోడించుటకు ఏకమగుట నాజీవితకాలములో ఎన్నడును జూడలేదని మన్స్టాల్లగారు రనిరి.”

వాటిక్రోలంధరును పనిజేసి అధికసంఖ్యాకులుగ కార్మికప్రభుత్వమువారే ఎన్నికలలో నెగ్గునటులజేసి కామన్సుసభలో తమమట నెగ్గునటులను, పలుకుబడి గల్గునటుల జేయవలెను.

కామన్సుసభలో ప్రకటనము

గత సాయంకాలము ప్రతిపక్షులు పల్లిన చర్యవలన ఎన్నికలు జరుగవలసివచ్చుట విచారకరమని కామన్సుసభలో మన్స్టాల్లగారు రనిరి. సార్వభౌమముడు పార్లమెంటు నైతికతయుట కంగీకరించెను. (ప్రభుత్వపక్షమువారి సంతోషము) నవంబరులో మునిగిపలు ఎన్నికలు జరుగనున్నవి. అఎన్నికలకు మనఎన్నికలకు సంఘర్షణ యు జేకుండజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆతురతను జూపుచున్నారు.

నేడు పార్లమెంటును కాలనిర్ణయములేకుండ ఆపుజేయవలె ననిరి. నేడు విరిఫుచట్టమును పూర్తిగా పార్లమెంటువారు ఆమోదించుదానిమీద ఎన్నికల లేదీ ఆధారబడియున్నది. ఎన్నికల నామినేషనులు 18 లేదని, ఎన్నికలు 29 లేదీని జరుగవలెను. నేడు ప్రభుత్వసభలో విరిఫుచట్టము ఆమోదించుటకు చిక్కులుండవని తెలియచున్నది. నేడు పార్లమెంటు నైతికతయుట జరుగును. 29 లేదీ అయినతరువాత ఒకవారమునకో రెండు వారములకో పార్లమెంటు సమావేశమగును.

సార్వభౌమమునితో పార్లమెంటు నైతికతయవలెనని నూచించిరి. పార్లమెం నైతికతయుటకు అంగీకరించిరిని సార్వభౌమముడు నమ్ను ప్రకటించమని ఉత్తరపు నొసగిరి.

ఈప్రకటనమును కార్మికసభ్యులు సంతోషముతో గ్రహించిరి. ఎన్నికలకు ఏమికష్టములేకుండ జేయుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రయత్నించుచున్నారని 6 గంటలకు సరికి ప్రభుత్వసభవారు విరిఫు చట్టమును గూర్చి అన్ని విషయములను పూర్తిజేసిరి. సవరణలేకుండనే విరిఫు చట్టము మూడవసారి ఆమోదించబడెను. సరిహద్దులను సర్దుట తప్ప మరేమియు జరుగకాదని స్వాతిస్థిరీ ప్రభుత్వ ప్రవేశబెట్టిన సవరణను అమలు జరపక ప్రభుత్వసభవారి యభిప్రాయ మిది యని వ్రాసిపెట్టుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ ఆరుగంటలవరకు కామన్సుసభను ఆపుజేసిరి. ఏపనియు జరుగలేదు.

సార్వభౌమముని యుపన్యాసము

కామన్సుసభ మరల నేడు ఆరుగంటలకు సమావేశమైనది. సభ్యులు, వక్త, ప్రధానామాత్యుడు, బార్న్లీడ్, గార్లు ప్రభుత్వసభలో ఆమోదించబడిన బిల్లులకు సార్వభౌమము తన సమ్మతిని ప్రకటించ వినుటకును పార్లమెంటు నాపుజేయుచు ఇచ్చు యుపన్యాసమును వినుటకును వెళ్లిరి. సార్వభౌమము తన యుపన్యాసమును ప్రభుత్వమువారు చేసిన పనిని విమర్శించిరి.

డాన్ పరిష్కారము

డాన్ నిజేడికమును లండన్సభలో ఏకగ్రీవముగ అంగీకరించిన విషయమై తెలుపుచు ఇట్లు సార్వభౌమము నుడివెను:—

“ఈపని ఇంత సౌకర్యముగ హాయిగ ఏర్పడుటకు కారణము ఆయాప్రభుత్వమువారు విశాలహృదయముతో ఈకష్టసమస్యలను ప్సరించుటకు సహకారమును సల్పుటయే. దీనివలన అంతరాయమువర్తకము విస్తారము పూర్వపు స్థితికి వచ్చుగాక. దీనిమీదనే ఈ దేశముయొక్క పోర్వర్యము విస్తారము ఆధారపడియున్నది.”

నైన్యములనుతగ్గించు ఒడంబడిక

“పంచాయితీ పరిష్కారము, ఉపద్రవములేకుండ జేయుటకును జనీవలో జాతిసమితి రీత సభవారు పూనుకొనుటచే నైన్యములను తగ్గించుటకు వీలగునటుల చాలవరకు మార్గమేర్పడినది. ఈవిషయమై ఒడంబడికలో చర్చించిరి. సాధ్యమైనంత త్వరలోనే ఇదంతయు పార్లమెంటులో ప్రవేశబెట్టబడును. అందఱును అనుభవించుచున్న కష్టములు దీనివలన తగ్గుటకు మార్గమేర్పడును.”

రషియాఒడంబడిక

చే వ నుకురాచకీయ వర్తకసంబంధపాక్షములు మరలసర్పదును. యూరపు ఆర్థికవిధానము బాగుపడుటకు ఇది ప్రధానాంగము.

ఆంగ్లో-ఈజిప్టు సంబంధములు

ఈజిప్టు ప్రధానామాత్యునితో జరిగిన రాయబారముల తృప్తికరముగ ఒడంబడిక కుదురకుండ పోయినందులకు విచారమును జూపిరి.

అట్టి ఒడంబడిక లేనిసమయమున ఈజిప్టును సంతృప్తికరదేశముగ లేకుండ జేసినపుడున్న విధానమే గ్రేటుబ్రిటను ఈజిప్టు సంబంధములకు వర్తించును. ఇంగ్లాండులో జేసినపని

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు పనిలేనికార్మికుల కుపాధిని గలుగజేయుటకు పరిశ్రమలను వర్తకమును చాలవరకు ఆభివృద్ధిజేసిరి. 15 ఏండ్లవరకు గృహనిర్మాణసమస్యను తలబెట్టిరి.

క్రొత్తమోస్తరుగ ఉత్పత్తి చేయుటకు ప్రారంభించిరి. దీనివలన పారిశ్రామిక పరిస్థితులు యభివృద్ధియగుటకు వీలగును.

మొదటి కార్మిక పార్లమెంటు అంతరించుట

సార్వభౌమముని యుపన్యాసమును కామన్సుసభలో వక్తచదివెను. కామన్సుసభ్యులు కభకు తిరిగివచ్చిరి. పార్లమెంటును చాలించిరి. మొదట మంత్రులు, తరువాత ప్రతిపక్ష నాయకులు, తరువాత సాధారణసభ్యులు వక్తదగ్గర జేరి కరస్పర్శనము గావించిరి. కార్మిక ప్రభుత్వముక్రింద ఏర్పడిన మొదటి పార్లమెంటు ఈప్రకారము అంతరించెను.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారు చేసిన పనులు

తురుష్క ఇవాఫు సరిహద్దువిషయమై జాతిసమితివారు ప్రత్యేకసంఘమును నియమించిరి. వారివర్గవసానము లేకువరకు ఉభయపక్షములవారును సరిహద్దుగో పూర్వమున్నటులే ప్రవర్తించెదరు.

వ్యయసాయమును బాగుచేయుటకు చర్యను దీసికొనిరి. వ్యవసాయకార్మికుల వేతనములకు సరిజేయ సమకట్టిరి. పంట ఎంతపండెనో లెక్కజూచెదరు. విద్యాగంధ మెంతవరకు పెద జల్లెనో చూచెదరని సార్వభౌమము తనయుపన్యాసమున తెలియజేసిరి.

భారతదేశము

లంకామైదు

నిజమైన పోటీ లేదు

లండన్, అక్టోబరు 9:— భారతదేశప్రతిపక్షపక్షమును లంకామైదు వర్తకమునకు నిజముగ పోటీలేదని సర్ బార్న్లాయిడ్ గారు తెలియజేసిరి. లంకామైదులో సన్ననిమూలు బట్టలు తయారగుచున్న పనియు, ఇండియాలో యంత్రాలనుమలందు ముతకబట్టలు తయారగుచున్నవి. రెంటికిని అవకాశమున్నది. ఉభయయును ఒకరితో నొకరు సరరి

ప్రవర్తించిన ఇద్దరును లాభకరముగ నుండును. లంకామైదు భారతదేశమునకు నష్టముగ ప్రవర్తించరాదు. భారతదేశము లంకామైదుకు నష్టమును గలుగజేయరాదు.

ఆర్థికకారణములచే ఇండియాలో లంకామైదు వర్తకము పడిపోలేదు. తదితర కారణములచే తగ్గివడి. భారత రాజద్రోహుల నోళ్లను కట్టవలెనని లంకామైదుప్రజలు పట్టు తట్టవలెనని సర్ జార్జి గారనిరి.

జనపక్షము సామ్రాజ్యసభకును ఎన్నికలకును సంబంధములేదనియు ప్రతిబంధకము గలుగదనియు కామన్వెల్త్ లో భామన గారు తెలియజేసిరి.

ఇరాకు పరిహద్దు దండయాత్ర

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి భయము

లండన్, అక్టోబరు 11:- ఇరాకు పరిహద్దులో తురుష్కు సేనలు అదేపనిగ నుండుటచేతను బ్రిటిషు లేఖకు తురుష్కులు ప్రత్యుత్తరము నీయకుండుటచేతను లండన్ లో చాతభయమును చున్నది. సైన్యములను పోషించుటయు, ప్రత్యుత్తరము నీయకుండుటయు అంగ్లోరావారిస్వభావమును తెలుపుచున్నది.

ఈవిషయము గ్రేటుబ్రిటన్ కే గాక జాతిసమితిగూడ సంబంధించినది. ఈ ప్రదేశమును జాతిసమితియొద్దే నడుపు రించి గ్రేటుబ్రిటన్ పాలించుచున్నది. ఈస్థలములో నుండి జరిగితున్న టిని పరీక్షించుటకు జాతిసమితివా రొక ప్రత్యేక సంఘమును నియమించిరి.

తురుష్కులు ఒడంబడికకు భిన్నముగ ప్రవర్తించుచున్నారనియు టినిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అరికట్టవలెననియు సరిహద్దును కాంతియుతముగ ఏర్పాటుజేయు పరిస్థితులను కలుగజేయవలెనని టైముస్ పత్రిక హెచ్చరించుచున్నది.

ఆర్జం టైను నైమానికుడు కంగోషియాలో ప్రవేశించెను

వెంట్లీ ప్రదర్శనము

నవంబరు 1925 లో జరుపుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. దొమినియనులు ఎంతవఱకు పాల్గొనెదరో తెలియలేదు.

ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చు ఎక్కువసామ్యముగూర్చి ఇంకను తేల్చలేదనిరి.

హిందుముస్లిం తగవులు

అలహాబాదులో జరిగిన హిందుముస్లిం కొట్లాటను గూర్చి ఇంకను ఏమియు తెలియలేదని రిచర్డ్సు గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఈ కొట్లాటనుగూర్చి ఇండియాలో జరుగు కలహములనుగూర్చి అందరకును ఒక లేఖను బంపెదమనిరి.

పెరిషియా వ్యవహారములు

రషియా-మంత్రి మాస్కోకు బయలుదేరెను. మాడువారములలో మరలి వచ్చెను. ఈ తర్రపారకకదేశములో పెట్రోలియం సదుపాయముల సంగీతించెదమని సింక్లెయ్ కంపెనీ ప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.

ప్రాంసు-రషియా

తక్షణము సోవియటుపాలనము

సంగీకరింపవలెననుట

హెరియటు గారు ఇటీవల రషియా పరిస్థితులనుగూర్చి విచారించుటకు నియమించిన సంఘము వారు తక్షణము ఋణ రాయబారములు ప్రారంభమగుటకు ముందు సోవియటు పాలనమును గుర్తింపవలెననిరి. ప్రెంచి ఆర్థికవాదులు ముందు రాయబారములను జరుపకుండ సోవియటు పాలనమును గుర్తింపరాదనుచున్నారు.

వివిధ పరిహద్దు చట్టము సార్వభౌముని ఆమోదమును పడెను.

ప్రెంచిరాచకీయములు

విల్లరెండుగారు మరల రాచకీయరంగమును ప్రవేశించెదరనున్నారు. టిలో జాతీయవాదు లండనును గలిసెదరట, నిరందను ప్రభుత్వముపై ధ్వజమెత్తెదరట.

జర్మను మంత్రవర్గము

జర్మను రాజకీయ పరిస్థితులొకను కష్టదశయందున్నవి. చాన్సులరు కార్యక్రమమును గూర్చి అన్ని పక్షములవారిచ్చి ప్రత్యుత్తరమును ఆలోచించుటకు మంత్రివర్గమువారు నేడు సమావేశమైరి. టినిమీద ఆధారపడి మంత్రివర్గమున జాతీయ వాదులు సాంఘికవాదులను కేర్వకొనుటకు ఆలోచించుచున్నారు. కాని వీరు అంతగ పోషకులులేదు. వచ్చిన ప్రత్యుత్తరములో క్రొత్తసమస్యలు బయలుదేరినవట వీనినిగూర్చి ఒడంబడిక కుదురదట.

డిల్లీ మత సమావేశము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 11:- డిల్లీ మతసమావేశములో తేయబడిన తీర్మానములు గొప్పసహభావమును జూపుచున్నవి. లజపతిరాయిగారి యుపన్యాసము తికరణగుద్దిలో గూడుకొన్న మందలింపును తెలుపుచున్నదని మ్యాన్ టేబుల్స్ పత్రిక తెలుపుచున్నది. బొంబాయిలో డాక్టరు బెసంట్ సంగ్రహమువారి విధానమును ఆలోచించుటకు సమావేశమగు ఈయంద్వయము యొక్క భావములు ఉదారబుద్ధిలో గూడుకొనియున్నవనియు చాల విశాలమైన యాద్యక్షములుగలవని తెలుపుచున్నది. కాని ఇప్పుడు భారతదేశములో ముఖ్యవిషయము వరదలతోడ. టినినిగూర్చి ఆలోచించవలసి యున్నది.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

మేరీ రాజ్ మాత్రై ల్యాసెలినుప్రభువు వెంట్లీ ప్రదర్శనమున కేగి భారతములపమును జూచిరి. జెనారను పట్టుగుడ్డలను కొనెను. ఆమెచేరిట కొన్నిటిని తయారుచేయుటకు ఆనుజ్ఞ నిచ్చెను.

ఇరాకు పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

ఇరాకు పరిస్థితులు చాల అసంతృప్తికరముగ నున్నవి. తురుష్కులు మరల కొత్తసైన్యములను బంపిరట. బ్రిటిషు ప్రతినిధి మరల గట్టిగ తురుష్కులకు తెలియజేసెను.

లాసేనుఒడంబడికలో శిష్టబడినపంక్తికి తురుష్కు సేనలను మరలించుటకు తురుష్కులకు నచ్చజెప్పవచ్చు ననుకొనుచున్నారు.

వెంట్లీ ప్రదర్శనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్యప్రదర్శనమును జరుపుటకు మరల నిశ్చయించినట్లు సరితయినదిగాదు. ఈవిషయమై ఇంకను ప్రభుత్వమువారు దొమినియనులతో ఆలోచించుచున్నారట.

వెలింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు

10.24 తేది శనివారమునుండి 17.10.24 శుక్రవారమువరకు వాయిదము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 గం. శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం|| కూడగలదు.

యూనివర్సల్స్ మేటియస్టు సీరియల్

ది స్టీల్ ట్రైయల్ కి వ భాగము.

విల్లియండ్ నౌకన్, ఎక్స్ బాస్ నౌతో సహా

మోటారుబండి స్వంతదారులు

చట్టాన్ని ఇండియాలోనున్న మోటారుకంపెనీ లన్నిటికంటెను ఇక్కడ ధర విక్రీలి సరఫరాని తెలిసికొనవలెను. మోటారు పరికరములు, ఘోర్లు, ఓపెన్ టాండు విడిభాగములు, అన్నిరకముల మోటారు టైరులు, పెట్రోలు, లూబ్రికేటింగు చమురులు, మొదలగునవి మావద్దగలవు. ధరలు విక్రీలి న్యాయముగా నుండును. ఒకదాని మావద్ద వేరొకదానిని తప్పక మీకు ద్విప్రకలగును.

THE MOTOR TRADING & CO.

24 Errabalu Chetty street Madras

నర్వేంటు ఆప్ యిండియాసానైటీ

శాఖయొకటి స్థాపించబడెను

లాహోరు, అక్టోబరు 11:- లాహోరునగరమున యీ సంఘమువారి ఒక శాఖను స్థాపించిరి. జాతీయప్రాముఖ్యము నహించిన సమస్యలను దీర్చుముగ నాలోచించి విషయములను ఆమూలాగ్రము బరిశీలనచేయుటకు ఒకసమితి యేర్పాటు చేయ జనుచున్నది. ప్రసిద్ధ బురుషులును ప్రజాహితేసేవయందు ప్రాముఖ్యముకొందినవా రిందు బాల్గొందురు. (ఆ.ప్రె.)

అబ్బాసుఖానుగారి తీర్మానము

మైసూరు, అక్టోబరు 11:- దివానుగారి ప్రసంగము అంగ్లమునను కన్నడమునను జరుపుటకు నాల్గుగంటలు బట్టెను. పిమ్మట అబ్బాసుఖానుగారు ఒక తీర్మానము నుపాదించిరి. మిక్కిలి ముఖ్యమైనట్టియు జరూరైనట్టియు సమస్యలను పరిష్కరించుటకు ఈయూరిఉద్యోగవర్గమువారి భాగ్యోదయమున శభివృద్ధిపర్చుటకు వేరొక ఉద్యోగతరగతిని నిర్మింపవలయుననియు, (2) సివిలుసర్వీసుతరగతి 45 ననుత్తీర్చి, (క్రింది తరగతిలో నుంచి ప్రమోషను కావడువారి కొరకు యీవిధ తరగతిలో 21 ఉద్యోగములు ప్రత్యేకింపవలయుననియు (4) రివిన్యూ శాఖలోను, క్రికెట్ టేబు ఆఫీసులోను బనిజేయుటకు చెక్కు నీవిలు సర్వీసు ఉద్యోగులే మండవలయుననియు, శివ్ పెద్దేశా భాధ్యతులను గూడ సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగవర్గములో చేర్చవలయుననియు దొరతనమువా కాలోచించి మార్పుజేయదలచుచున్నారు.

ఆసంట్లీవారు యీ మార్పులను యోచించుటకు శ్వసతి కావలయును గాన సంతకము యీ మార్పుల నాచరణలోనికి తెట్టవద్దని అబ్బాసుఖానుగారు తీర్మానమును చెప్పిరి.

సభను నిలుపుచేయుటకు కనీసము ఏబదిమంత్రి సను బలపర్చవలయునని అధ్యక్షులనిరి. ఆసంట్లీలోనివారందరను తీర్మానమున కంగీకరించిరి. చాలమంది ఉపన్యసిందిరి. ఒకే పర్యాయము ప్రసంగింప దులచుటచే గంద్రగోళము బయలుదేరెను. రు మచటి సమావేశములో యీ తీర్మానమును ఆలోచించుటకు అదరయిచ్చెదమని అధ్యక్షుడు వాగ్దానమియుటచే ప్రతిపాదుడు తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనెను. (ఆ.ప్రె.)

రాజ్యప్రతినిధి

సిక్రూ, అక్టోబరు 10:- రెడింగు ప్రభువు భార్యతోను పరివారముతోను శేఫ్రు సిక్రూనుండి కాశ్మీరమునకు బయలుదేరును. ఢిల్లీకి 21 తేదీకి చేరును.

(ఆ.ప్రె.)

నెల్లూరు పురసాధమున

శ్రీమహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మకీ వేదము వేంకట రాయశాస్త్రిలవారి ప్రాపున

ఆంధ్రాభిజ్ఞానశాకుంతలము

1924 నం|| అక్టోబరు 19 తేది ఆదివారం రాత్రి 9-30 గంటలకు మిత్రసంఘమువారు ప్రదర్శింతురు దువ్వంతుడు-దొరస్వామయ్యంగారు

అపురూపమయిన

సంస్కృతపుస్తకములు

నాగరిలిపిలో నున్నవి

సిద్ధాంత లేఖము	రు 2-8-0
పంచపదిక	2-0-0
పంచపదికవివరణము	4-0-0
వివరణ ప్రమేయసంగ్రహము	4-0-0
సప్తపదార్థి	1-8-0
బృహత్సంహిత 1, 2 భాగములు	16-0-0
స్పందప్రదీపిక	1-0-0
వాక్యారచంద్రిక	5-0-0
తిగంతార్థ వత్తరణి	7-8-0

పదిరూపాయలకుమించిన ఆర్జునముని నూటికి పది రూపాయలు చొప్పున కమిషను యివ్వబడును.

నిలయువారలు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

Agent: Vijanagaram Raj, Bhel pura, Benares

మత కలహములు

అలహాబాదులో కొట్లాటలు

కొట్లాటలు జరుగకుండ చేయుటకు చాల ప్రయత్నము చేయబడినను నగరమున చాలవోట్ల పోట్లాటలు జరిగెను. కసాబువాండ్లు చాలవోట్ల హిందువులయిండ్లను దోచుకొని రని తెలిసినది. దుకాణములను కడేరిలను మూసివేసిరి. కొల్యోను వైద్యశాలవద్ద జరిగిన కొట్లాటలో నిద్రకు చనిపోయినది. తెలిసినది. హుసునూర్లములలోనే పోట్లాటలు హెచ్చుగా జరిగెను. ఒంటరిపాటుకయ్యములే మొండు. వైనికులును పోలీసు వారును గట్టు తిగుగున్నారు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువులను పంపెను. 10 వ తేదీవరకు 9 మంది చనిపోయిరి. 70 మందికి గాయములు తగిలెను. 50 మందిని అరెస్టుచేసిరి. నమము రెండుమతములవారికిని సమముగానే కలిగినది. పురమత్త మదాను టాండ్లను, జహూరు అహమదుగాల్ల శాంతిని కలిగించుటకు చాల ప్రయత్నములను చేయుచు అన్నిచోటకును వెళ్లి బోధించుచున్నారు. ఇంకను ఆవేశము తీవ్రముగానే యున్నది.

పోలీసువారును వైనికులునుగూడ తుపాకులను కాల్చలేదు. 9 వ తేదీని రెండువోట్ల ప్రభులను అల్లరులు జరిగెను. నకాస్థా నాలోను మిర్జాపూర్లోను బజార్. లింగను తెరువబడలేదు. వెర్దక్లిఫ్లలో శాంతి నెలకొనినది. 100 మంది స్నేహము కనిపింపజేయు నియమించిరి. 9 వ తేదీని యిద్దరు హిందువులను ఒక మహమ్మదీయుడును ముఠాసిరి. 85 మందికి గాయములు తగిలెను. నకాస్థా నాలో చాల మంది మహమ్మదీయులు ఒక హిందువు గృహమును చుట్టవేసి చాలమంది హిందువులను కొట్టిరి. అదియే అచట కొట్లాటకు కాణము. అసలు ఒక మహమ్మదీయుడు హతుడయ్యెను. మగ్గురికి గాయములు తగిలెను. ప్రాణభీతిచే నొక హిందువు, గుంపుమీద తుపాకికాల్చెనని తెలిసినది. 9 వ తేదీని పౌరులు చాల భీతికెందరి. దుకాణములన్నియు మూయబడుచే చాల యిబ్బందికలిగినది. బంటువాదాలు నిలవిపోయినవి. టపాసంయతకట్టలు దొంతరలు పడియున్నవి. వానినికోసి సార్వచేయుటకు గూడ పిలుకలుగలేదు తుంటరులు ఏమరిపా

టున వైసబడికొట్టి పారిపోవుచుండిరి. 9 వ తేదీ రాత్రి నెమ్మదికలిగినది. 10 వ తేదీ ఉదయమునగూడ నెమ్మదిగానే యున్నది.

మిరాపూరు కొట్లాట

అలహాబాదు పోలీసుస్టేషనుకు ఒక మైలుదూరమున నున్న మిరాపూరులో 9 వ తేదీని మహమ్మదీయులు హిందూ మహల్లలో హిందువుల యిండ్లలో తొరబడి దోచుకొని పారిరి. అంతలో జాయంటు మేజిస్ట్రేటురాగా వారు పారిపోయిరి. మహమ్మదీయులలో చాలమంది దోష్ట మెడలో తగిలించుకొనివచ్చి వానిని మ్రోగించగానే మహమ్మదీయులు గుంపుగావచ్చిపడిరని తెలిసినది. దోష్ట మెడలో తగిలించుకొనిన వారిని చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి. 9 వ తేదీ 40 మందికి గాయములు తగిలెను. 101 మంది వైద్యశాలలో నున్నారు. మరి చాలమందికిగూడ గాయములు తగిలెను. 9 వ తేదీ రాత్రి మారుమూల సందుగొంతులలో తుంటరులు జట్టుకూడి చాల అల్లరులు చేపిరని తెలిసినది గాని వివరములు తెలియలేదు. వైద్యశాలలో మరి యిద్దరు చనిపోయిరి. 10 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకు ముత్తము 11 గురు చనిపోయిరి.

నధ్యాను కొట్లాట

సమాధానము కుదెనది

గతవత్సరమున నధ్యానులో కొంతమంది బావాజీలు ఒక మసీదువద్ద గంటలు వాయిచెడమని పట్టుపట్టుటచే అల్లరి జరిగినది. అప్పటినుండియు రెండుమతములవారికిని విరోధములు ప్రబలముగానేయుండెను. ఎప్పుడును వాద్యములను మోగింపగూడనని హిందూమహాజనసభవారు తీర్మానించిరి. అందులన సంగీతపాటకులకు చాలనష్టమును హిందువులకు చాలయిబ్బందియు కలిగెను. “మసీదు ఎదుటనున్న రోడ్డుమీద వాద్యములను వాయిం చ గూడదు. ప్రక్కగోడ చెంతనున్న రోడ్డు మీద వాయిచవచ్చును గాని అచటకైన నిలువబడి వాయిచ గూడదు. వాయిచుచు సాగవలెను.” అని ధామారు సాహెబు సూచన ప్రకటించిరి. అందులకు రెండు మతములవారు సంగీకరించిరి. హిందూమహాజన సభవారు మొదటితీర్మానమును రద్దుపరచిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

పదమూడవవాన్ కనమావేము

తణుకులో 9 వ తేదీని ప్రారంభమైనది

ఈనెల 9 వ తేదీని కృష్ణాజిల్లా తణుకు పట్టణమున నీసభ ప్రారంభమైనది. 300 మంది పండితులునవ్విరి. శ్రీయత జనంతి రామయ్యగారును పరివత్కర్నాధిపతులును రాజేదు. చాల ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి తీవ్రమగుచర్చజరిగినది. కొన్ని ముఖ్యవాదములు చదునుబడెను. మహాత్ముని దీక్షనుగూర్చిన తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నామోదింపబడెను. విషయనిర్ణయ సంఘ మేర్పరుపబడెను. చాల తీర్మానములనుగూర్చి చర్చజరిగినది. ఓట్లనిచ్చు అధికారమును మందలించుచుగూర్చిన తీర్మానములు చాలముఖ్యమైనవి. (సన్యాససంఘకార్యదర్శి)

వేమ దయాజ్ఞాన ప్రచారక

సంఘము-దేవనగిరి

పోలీసువారిచర్యలు

“ఈసంఘమునకుచేరిన ప్రచారకులలో నొకరగు బి. సిద్ధలింగప్పగారు యీనెల 4 వ తేదీని ధార్వాదుజిల్లాలోని వైదగి పట్టణమున జంతుసంరక్షణమును గోసంరక్షణమునుగూర్చి ఉపన్యసించుచుండగా పోలీసు ఉద్యోగులు అనవసరముగా ఆయన నవమానించిరి. అట్లు పోలీసువారు ప్రవర్తించుట అక్రమమని పట్టణవాసులు 6 వ తేదీని వైదగిలో గొప్పసభచేసి తీర్మానము చేసినందులకు మేమెంతయును కృతజ్ఞులము” (సంఘాధ్యక్షుడు)

“ఇండియన్ టైల్ మెరులు”

పారిశ్రామికశాఖలో పీఠికల యనుభవము లందనులో పీఠిక మిగుల సహాయముకారి కాగలదు. ఇంతకుండు మంచివానిని ప్రభుత్వమువారు కనుగొనవలయు. అని యీ పత్రిక చెప్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

DODGE BROTHERS MOTOR CAR

డాడ్జీబ్రదర్సు మోటారు బుడియెక్క ఉత్కృష్టత, దానివలనగల ప్రయోజనము పీటిని గుఱించియే ఇదివర కెప్పుడును, ఇప్పుడును కూడ యోచించబడుచున్నది.

ఇన్నీయూ, జాన్, సోలేసు డాడ్జీ వీ రిరువురును యోచించి, సమూహాను తయారుచేసి, నిడవటిబండిని ఏర్పరచినదిసమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది. వారు, వారి స్నేహితులును మంచిధరవచ్చుటకై ఏషధతుల ననుసరించి తయారుచేయవలెనో అట్లు చేయుటకై ఒకరికొకరు ఎచ్చరించుకొనిరి.

ఉచితత్వము, గొప్పతనము, పూర్ణత్వము మొదలగువాటికి మిక్కిలి హాహాసాస్పదమైన కొన్నిసామాన్య మోటుపధతుల ననుసరించియే వారు ప్రారంభించిరి.

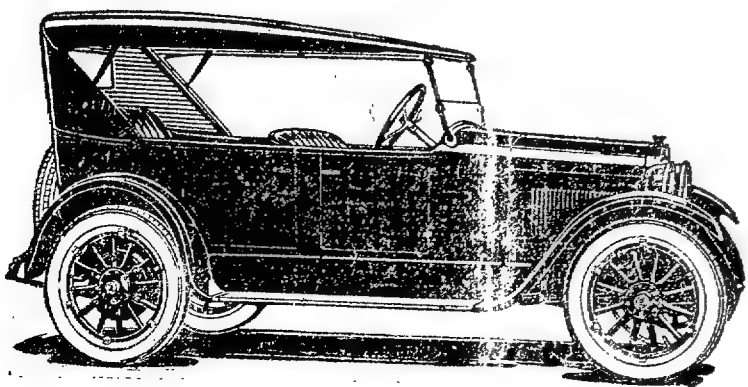
ఈ ఉపాయములు, ముఖ్యసూత్రములు పెండ్లుకప్రయాణమైనను మార్చబడలేదు, మార్చబడదు. ఎక్కడనైనను మోటారుబండ్లు నడుపబడిన అవి డాడ్జీ బ్రదర్సు పద్ధతులపైన నిర్మోహబడినవని అందరును పోలికబట్టి తప్పక అంగీకరింతురు.

పెట్రోలు ఖర్చు మిక్కిలి తక్కువ టైరుల మెల్లసంఖ్య మిక్కిలి అధికము.

ఉపయోగించుటకు తగిన పరికరము లన్నిటితో సహా 1-కి ధర రూ 5100

అడిసన్ అండ్ కో లిమిటెడ్,

మద్రాసు, బెంగళూరు, బొంబాయి

కొత్తరు అండ్ కో, లిమిటెడ్, టి. ప్లేన్సు & కో లిమిటెడ్, యంబుత్తూర్, భోపాల్, ఉదకమండలము.

ఏడవ బ్రాహ్మణేతర సమావేశము

“కాంగ్రెసులో చేరగూడదు”—అధ్యక్షుడు

“సత్వరస్వరాజ్యమనవసరము”—ఆ. సం. అధ్యక్షుడు

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, అధ్యక్షుల కోపనాసములు

సభ నేడు విశ్రాంతిపొందిన పోలీసులను గూడెను

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల కోపనాసము

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు ఎం. రత్నస్వామి ఎం. వీ. బాల్కరగారి ఉపనాసమునం దీక్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

స్వరాజ్యమప్పుడే వద్దు

ఆహ్వానసంఘములెర్రపున స్వరాజ్యపూర్వకముగ స్వాగతమిచ్చుచున్నాను. మనము క్లిష్టపరిస్థితులందు సమావేశమైనాము. వంగ, వాఙ్మరాష్ట్రములందు క్రొత్తప్రభుత్వము విచ్చిన్నమైనది. తనకు సాయముచేయునది ఆశపడినవారిచేతనే సామ్రాజ్యసభ ముట్టడింపబడినది. మహామృదీయ హిందూదైవమ్యముల మిత విమరమును కలిగించుచున్నది. మదకాసునందే కానసభయందు, స్థానిక సంఘములందు మనప్రాంతములందుంచినది. స్వరాజ్యపక్షములను మోపుచున్నది. ఇన్నివిధముల నీసమయము క్లిష్టముగా నున్నది. మన పక్షమును మోసగించి పోయివారు మనవిరోధుల జేరుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారి జలము మననిజస్థితి నరయమనుచున్నది. మనకున్నలోటుపాటుల సవరించుకొని దేశమందు మనము ప్రాబల్యము వహింపవలసియున్నది.

ఇప్పుడు రెండురాజకీయపక్షములు లున్నవి. ఒకపక్షము సావధానముగ కేక్రిసంపాదించి స్వాతంత్ర్యము కావలె ననుచున్నది. ఇంకొకపక్షము అనకాకేసుదొరకినపుడెల్ల నురుమును. ఎదుటిపక్షములోటుపాటులు గ్రహించి తనపక్షమును బలపరచుకొనుచు స్వాతంత్ర్యమిప్పుడే కావలయుననుచున్నది. మనకేక్రిమనమెరిగి హక్కుల క్రమముగా సంపాదించుకొనవలయుననుపక్షము మనది. యుద్ధసమయమున గాబరాగా హోమరూలు ఉద్బుధము రాగానే మనపక్షము బయలుదేరి దాని నడ్దినది. అప్పుడు పుట్టినదే మన బ్రాహ్మణేతరకొద్దమును. దానివిడవనమానేకమే యిప్పుడు జరుగనది. ఒక్కసారిగా మార్పు కావలెననుటకు మనమొప్పుకొనము. స్వరాజ్యమునందుట కర్హత యిండియా కింకను రాలేదని మన యుద్ధమనాయకులయభిప్రాయము. స్వరాజ్యమునందుటకు మనము తయారుకావలసియున్నదనివారు తలచిరి. కాలమును గురింపక తొందరపడి మార్పుకావలెననుపక్షములు కొంతకాలమున కంతరించుక. కాని మనపక్షము సుక్రమాభివృద్ధిని జాగ్రత్తగొనుటచే ఎప్పటికైనను జరుగును బడయుగలు. సాంఘికాభివృద్ధినిబట్టి రాజకీయాభివృద్ధి జరుగవలెనని మన నాయకుగారు బోధించిరి. సాంఘికైకమత్యము, బలము, న్యాయము లున్నగాని స్వరాజ్యమావశ్యకము కావలదని వారుచెప్పిరి. ఇప్పుడిదిన్నయు వచ్చినవా? సాంఘిక బలము చేకూరినదా? హిందూమహమ్మదీయసఖ్యము నిజమైనదా? ఇది నిజమగుచో ఆనైతికబుద్ధి తన్ను తానేల క్షింపుకొనవలయును? అధమభాతులను మనవెనుక నుంచుకొని వారిసహాయముతో స్వరాజ్యముకావలెనని మనమనగలసితి సంభవించినదా? జాతీయైకమత్యము లేనిస్వరాజ్యమేల? మనము రక్షింపజాలని స్వరాజ్యమేల? స్వరాజ్యమున్నచో నైత్యము లావశ్యకము. అది మనకున్నదా? లేనపుడు స్వరాజ్యమంతకలహములతోగాని, అన్యదేశీయుల దాడులతోగాని యంతరింపదా? ఈముఖ్యవిషయములను గమనింపవలసియున్నదిగదా?

జాతిప్రాతినిధ్యము

జాతిప్రాతినిధ్యము మనయుద్ధమునందు కొకభాగము. దానిని మనము పూర్తిగా విశ్వసించెదము. ప్రజలయొక్క సాంఘిక నిర్మాణమునైపుణ్య త్వ మాధారపడి యుండవలయును. జాతిప్రాతినిధ్యములేని కానసముగాని ప్రభుత్వముగాని సంపూర్ణత నందలేదు. కానససభ జనుల ప్రతినిధుల సభయన్నచో జాతిప్రాతినిధ్యము లేకుండ ఎట్లుండగలదు? ఎంతతెలివి లేకులు గలవారైనను ఒకజాతివారే కానిండుట సరియో? జాతిప్రాతినిధ్యము రాజకీయము కాదని జాతీయతకు విరుద్ధమనియు,

చెప్పుచున్నారు మన ప్రతిపక్షము. కాని అజ్ఞానముగ్రంథములందును లేదు. ప్రపంచము దెక్కడనున్నది? యిట్టి జాతిప్రాతినిధ్యముని వారడుగుచున్నారు? ప్రపంచము దెక్కడనున్నది? మనవంటి జాతీయ దౌర్బల్యము? ప్రపంచము దెచ్చటనైన మనకువలె వికమత్యములేకనే స్వరాజ్యము నెవరైనవా వాధించుచున్నారా? అదికాక ఎక్కడ నో మంచిదైనది మన ఇండియాలో మంచిది కాకపోవచ్చును. మన పూర్వుల నన్ని విషయముల ననుసరింపలే మని చెప్పి ఈజాతీయవాదులు మరల యూరప్ కానససభల మాదిరిని చూపించుటలే జాతీయ ప్రాతినిధ్య మందరిని సమస్థితిలోనికి తెచ్చినవెనుక కానంతట దియే తగ్గిపోవును. మనజాతీయ ప్రాతినిధ్యోద్యమము మొదట హోంరూలు నాపుటకు స్థాపింపబడినది. ఆహోంరూలిపుడు ఆసహాయోద్యమముగా మారినది. ఆ ఆసహాయోద్యమపును సక్రమస్వరాజ్యజాతీయవిధానముగా పరిణమించిట్లు తోచుచున్నది.

క్రమాభివృద్ధి

క్రమాభివృద్ధి నాశించుచునే మన మీయుద్ధమును బయలుదేర దీసితిమి. తీవ్రమగు మార్పుల వాంఛించుట మన మెదుర్కొనవలెను. సాంఘికవృద్ధితో రాజకీయవృద్ధి యుండవలయును. “క్రమాభివృద్ధి గోరు మనము జనులను వశీకరము చేసికొనగలమా? స్వరాజ్యవాదులు ప్రజలను వశీకరము చేసుకొంటున్నారు. మనవాళ్ళే మనలను వదలి సంయుక్తజాతీయవాదు లనుపేరుతో స్వరాజ్యపక్షము వారితో కలియుచున్నాడు; తిరుగ ఎన్నికలు జరుగులోగా మనము మనమతము మార్పుకోకపోతే మనకు నష్టం” అని కొందరు మనవాళ్ళంటున్నారు. ఆరీతిగ కలుగునవ్వము కలగనిండు. మనవిధానమందు మనకు సంపూర్ణవిశ్వాసమున్నచో మన కాభియమేల? క్రమాభివృద్ధిని జనులు నిరసింతురని నేను తలపను. జనులకు తగినసదుపాయముల మనము కూర్చులేకపోవుటయే మన అపజయమునకు కారణము. అందుచేతనే మనపక్షము ఎన్నికలం దోడిపోయినది. మనము జనుల సదుపాయములకు పాటుపడినచో మన యెదుటిపక్షముల మన మోడింపవచ్చును. ఆసదుపాయములు ఆర్థికసాంఘిక కల్యాణములే.

ఆర్థిక లోపములు

లంచములుపట్టు విధానము పూర్తిగా నున్నది. మనదేశమందు ప్రతివాడును లంచమునుగూర్చి గోలపెట్టువాడే. ఫ్రెంచి విషనరీ ఒకడు నాతో నిట్లు చెప్పెను. “ఇండియాలో కన్న నెక్కుడు లంచపట్టు లేదేశమందును లేదు.” రైతులు రెండువిధములు పన్నుకట్టవలసియున్నది. ప్రభుత్వమున కొకపన్ను. పన్ను పన్నులుచేయువారి కొకపన్ను. ఈ లంచములే ప్రజల యసంతృప్తి కారణములు. ఇట్టి దుర్భాషముల నణచలేని ప్రభుత్వమునకు ప్రజలెట్లు సంతృప్తి కనుపరతుచు? మనమంత్రులు తమ తమకాఖిలం దిట్టి దుర్భాషములను ఖండించి జాగ్రత్తగా పరీక్షింపవలయును. రెండవలోపము భూములను అంతలేనన్ని పట్టాలుగ విడకొట్టుట. ఇందుచే దారిద్ర్య మెక్కువగుచున్నది “ఇన్ని ఎకరములకు తక్కువ భూమిని పట్టాలుగ విడకొట్టెను” అను నిబంధన నేర్పరచినచో బాగుండును. కొనూరులో జాంపాక్షరీని గూర్చి, మద్రాసులో స్టూపాక్షరీనిగూర్చి యెరించుటకు బదులు యీసమస్యను గూర్చి డెవలప్ మెంటు మంత్రి క్రేడ్లవహించుట యుత్తము. తరువాత నగరములందలి యిండ్ల బాడుగలనుగూర్చి మంత్రులు కానించినపని యేమి? ఒక జాతీయందు జాతిప్రాతినిధ్యము లేక ఎక్కువగా నుండిన వారిని సర్వీసునుండి తీసివేసిన ఆజాతివాడి వేరుమార్గముల జూపవలసియుండును. అన్నిటికన్న ముఖ్యము హీనజాతుల దుస్థితి తొలగించుటకే మన యుద్ధమును పుట్టినది. వీరికి బావులను పాకకాలము ప్రత్యేకముగా నిర్మింపవలయును. వైజాతులు వీరిని తమ బావులయొద్దకు బదులలోనికి రానియనప్పుడే యిట్లు చేయ

వలయును. మంత్రు లాదరణమాపవలెను. ప్రజాప్రభుత్వ స్థాపనమునకు ప్రజాసాంఘిక నిర్మాణమునకు మునుపము. వీటికి ప్రచారమందగము. మనము జనుల యాదరణబడసి ఇదివరకున్న బలమును తిరుగ సంపాదించుట కీలోపముల దిద్దువట్లు చేసి జనులను దృఢీంచుటయే మనకర్తవ్యము. గొప్ప సంస్కరణల చేయుటకు తగిన డబ్బువసరమని చెప్పనవసరములేదు. సమయము కావలెనని వేచియుండుట తెలివిగలవాని లక్షణముగాదు. తగిన ఖర్చు, అవసరములనెంచి దాంభికముల వీడుట, అధికారముల తగ్గించుట యిది డబ్బు కూడునట్లు చేయునని మంత్రు లెరుగవలయును. మంత్రులు మాకు డబ్బు చాలదని చెప్పేట మూనకరము. కానసముల చేయుటతో ప్రయోజనము లేదు. క్రొత్తబాటలను గ్రామములను పరిశుద్ధిచేయు మార్గముల నరసి ఆచరించిన మనకు మరల ఎన్నికలలో జయము కలుగవచ్చును.

అభ్యాసానుగుణమగు సిద్ధాంతములు

మిగతావారివలె కాక మనసిద్ధాంతము అభ్యాసానుగుణములు. వారివలెమనము క్రొత్తభూమిని క్రొత్తమాకసమును సృష్టించుమని చెప్పబడదు. జాతీయైకమత్యము, జాతీయనైపుణ్య జాతీయాభివృద్ధి యివియే మనసిద్ధాంతములు. రాజకీయసిద్ధాంతములకు ఆర్థికసాంఘిక సిద్ధాంతము లూతయొనగును. తేశమందంతటను వార్తావ్యాపార సాధనముల నభివృద్ధిపరచుట, హీనజాతుల నభివృద్ధికి దెచ్చుట. ప్రజలఆర్థికబలమునకు తోడ్పడుట యివిజాతీయైకమత్యమునకు జాతీయవృద్ధత్యమునకు నాధారములు. ఇవికలిగిచోగాని జాతికానేరదు, ఇట్టిజాతిని చేయుటకే మనము ప్రయత్నించుచున్నాము. మనది మంచిపునాదులపై నున్నది. మనప్రతిపార్టీ వాటిల్లుతలకైదుగాకట్టుచున్నాడు, వారుకప్పు ముందమర్చుచున్నారు. గాననది శీఘ్రముగా కూలును. పునాదిలేనిదే యదియెట్లునిలచును? శతాబ్దములనుండియు సాంఘిక నిరంకుశత్వము ప్రబలియున్నది. దానిని తొలగించుట కీ ప్రయత్నముల మనము చేయుచున్నాము. మనముగూడ స్వరాజ్యమును వాంఛించుచున్నాము. కాని మన ఎదిరిపక్షమువారివలె ఒకతూరివచ్చిన స్వరాజ్యమును పోగొట్టుకొనుట మనకు ఇష్టములేదు. ఒకతూరిస్వరాజ్యము తెచ్చుకొనినచో నది కాశ్యత్తమై యుండవలయును. స్వరాజ్యమునకు పూర్వము యిండియాపై న్యమును జాతీయము చేయవలయును. స్వరాజ్యమందు కత్తిత్రిప్పటకు తన్నుతాను కామకొనుటకు యిండియా సంసిద్ధమై యుండవలయును. డయార్కి (ద్యంబ్ (ప్రభుత్వము) చచ్చినదని చెప్పవచ్చును. రిఫారమ్స్ ఉండేకే నేమన బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును కొంచెము కొంచెముగానిచ్చి పూర్తిగా తుదకు సంపూర్ణ బాధ్యతనిచ్చుటయే యుండును. కాని డబ్బు స్వంతముగా ఖర్చుపెట్టునధికారము, సబార్డనేటులపై సధికారము, గవర్నరు గవర్నరు-జనరలులవీటో లేకున్నప్పుడే గాని బాధ్యతపూర్ణముగాదు. అందుచే రిఫారముల మూలమున నేర్పడిన మంత్రత్వము బాధ్యతగలదిగాదు. ద్యంబ్ (ప్రభుత్వములందుగూడ బాధ్యతనిచ్చి ప్రభుత్వములుగలవు మా యిందులకు నివర్తనముకాని మనకున్న దానియందుసహజతజాతి, క్రొత్తవానినిభరింపగలకేక్రికనబరచినగాని మనము సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమును కోరగూడదు. స్థానికప్రభుత్వము కింకను స్వేచ్ఛను పంపాదింపవలెను. వీటకన్నిటికిని మంచి

నిర్మాణము

అవసరము. మనప్రతిపక్షము మనకు నిర్మాణమవసరమని బోధించుట యొకయుపకారమైనది. వారినిర్మాణమే వారిజయమునకు కారణము. వారి నిర్మాణము గ్రామములు, పట్టణములు, నగరములు, జిల్లాలు, రాజధానులు ఎచట చూచినను బలముగా నున్నది. ప్రచారమందు వారికి మనము వెనుకనున్నాము. వారిని మనమునకరింపవలయును. మనపక్షము పునర్నిర్మింపబడవలయును. ఇండియాలో రాజకీయసిద్ధాంతములపై పార్టీలు బయలుదేరుచున్నవి. మనపార్టీ మతము ననుసరించినవాకి స్వాగతమిచ్చుచున్నాము. క్రమాభివృద్ధికోరువారందరును మనపై ప్రసక్తి రానగును. జమీందారులకు భూస్వాముల కీపద్ధతి యనుకూతముగా నుండును. ఈశందర్భమున వారిని నేను ప్రత్యేకముగా నుద్బోధించుచున్నాను. వాటినిబట్టి వారి విద్యనుబట్టి వారు సంఘమునందున్నతీవవియందున్నారు. కాని నాయకుల కుండినలక్షణములు వాటికుండినచో వారు ప్రజానాయకులగుట మిక్కిలి సంతోషమును కలిగించును. వారు ప్రజాసేవకార్యముల నొనర్చుట విధి. వారు వారిధుల నెరవేర్చిన జనుల కుపకారము చేసినవారగుదురు. తరువాత యూరోపియనులు ఆంగ్లోయిండియనుల విషయములో విసెంటిన్య ఆంధ్రూసుగార్లు స్వరాజ్యవాదులకు సాయపడునపుడు యూరోపియనులు మన పార్టీ వారుగా

నుండుట కభ్యంతరములేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ విభజనము లేదు. మన రాజకీయస్థితిగూడ మా ఆంధ్రప్రదేశ్ వాస్తవము. మొదట్ను చెప్పుకొనుటగాక ప్రాంతీయ రాజ్యములను మన ప్రచారము బాగుగాలేదు. మనము ప్రజలను కాపాడుటకును, పేదలను, కరకరముగాను విరివిగా పెరిగినవలెను. మన ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షముగాను చూడవలెను. చుట్టూప్రజలుముగదా మనవని తెలుసుకొనియుండుట, మిత్రముగానుండి ప్రచారము పలుపడును. బాగుగానుండును. దేశభాషాపరిశ్రమగూడ మన సిద్ధాంతముల ప్రచారమును ప్రచారము తీవ్రముగా జరుపవలెను.

అధ్యక్ష కోపన్యాసము

డి. బి. ఎం. కృష్ణనాయుడుగారి అధ్యక్షోపన్యాస భాగములు

నేడు విజ్ఞాన పరిషత్తును సాయంకాలము 4 గంటల నుండి 7 వ బ్రాహ్మణేతర సమావేశమున కన్యతర నహించిన డి. బి. ఎం. కృష్ణనాయుడుగారు డి. ఎ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి. జనని అధ్యక్షోపన్యాసభాగములు:—

బ్రాహ్మణేతరోద్యమము, ప్రజాపాలన కనుకూలము.

నక్షిణ యిండియాలో బ్రాహ్మణేతర సంఘములన్నిటి యందు రాజకీయార్థిక వైతర విద్యాభివృద్ధి గలిగియుండును మన యుద్యమ ముద్దేశించబడినది. ఇది యేకమతముగా నైన బ్రాహ్మణముల ప్రతిపక్షమైనదిగాదు. సర్వ శివస్వామి అయ్యులుగారు ఒక సభలో నిట్లు చెప్పిరి. “నేడు ప్రత్యేకజాతి, పక్షసభలు విరివిగా జరుగుట ఆచారమైనది. భారతజాతీయ జీవనమునందు ప్రతిసంఘము తన విధిని నెరవేర్చుకొనవలెనను కుతూహల మే దీనికి కారణము. ఒకజాతిప్రజలందరూ తమవర్గము వాగధర్మ జేసికొని సంస్థాపన జేసికొనుమనం యితరసంఘములుగూడ అభివృద్ధికొరకై స్వపక్షోద్యమములను స్థాపించుకొనుట జరుగక మానదు”. రాజకీయవిషయములు గూడ మానవశరీరమువంటివి. ఒకరికి ఆరోగ్యము అతని అవయవములవలెను నై నెట్లు ఆధారపడియుండునో రాజకీయవిషయముల మంచిచెడ్డలు అందుకు సంబంధించినసంఘము లన్నిటి యభివృద్ధిపై వాధారపడియుండును. ఒక నేయి ఉరబలని తక్కిన శరీరభాగములన్ని లలహీనముగా నుండినచో నది అనారోగ్యమనబడును. కావున రాజకీయ విషయములను అభివృద్ధి గాంచునట్లు జేయుటకై బ్రాహ్మణేతరోద్యమము ప్రారంభించబడినది.

అస్పృశ్యులతో సహా యెల్లరకు రాజకీయ సాంఘికవిషయములందు సమానత్వముండవలెనని యాహ్వానము స్థాపించబడినది. ప్రభుత్వోద్యోగులలో స్వల్పస్థానములు నచ్చినను పోయినను మాకు లక్ష్యములేదు. కాని యీ దేశపు విపత్తి పరిస్థితులందు దాస్థానముల కధికగౌరవ మొసంగబడుటచే మాసంఘమునకు గూడ వానియందు సమానమగువంతు రావలెనని పాటుపడుచున్నాము. బ్రాహ్మణేతరలకు దక్షిణ యిండియాలో ప్రభుత్వోద్యోగులలో తగినంత భాగమియ్యవలెనని నటరాజుగారు, (బొంబాయి) యిదివరకొకసారి యనియుండిరి. విశాలహృదయులగు బ్రాహ్మణులందరూ యీ ఉద్యమము నమాయతో జూడరాదు. మన ఉద్యమము ప్రజాస్వామ్య పాలన కనుకూలమగునదనియే మనసరించి కార్యక్రమమును బట్టి తేలియిలిన.

ప్రస్తుతముగ్రతుల పని

ఇప్పుడు నేను ప్రస్తుతముగ్రతుల లానర్చిన కార్యక్రమమును గూర్చి ముచ్చటించుట అవసరము కానేరదు. మనము గ్రతులు జేసిన ఘనకార్యములకు మన మెల్లరము ఆభినందింపవలసినయున్నది. 1924 ఆగష్టుమాసమునందు శాసనసభవారు మదరాసునకు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొసగవలెనని తీర్మానించి యుండిరి. ఇట్లు తీర్మానించుట మంత్రులు సామర్థ్యంతో నెరవేరిన కార్యక్రమము. రాష్ట్రీయ నిధికుండ కేంద్రప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసిన రి.48000 అధిక మొత్తము సామ్రాజ్యాభివృద్ధి ప్రజాపాలనకాఖిలపై ఆర్థికసభ్యుని అధికారము యిచ్చియుండు మంత్రుల పరిపాలనకు ప్రతిబంధకములైనవి. ద్వంద్వప్రభుత్వమువలన గల్గిన చిక్కులన్నిటిని గూడ తప్పించుకొని మంత్రులు చక్కగా కార్యనిర్వాహణ మొనరించి పోయిన గవర్నరుగారి మెప్పునవడిరి. కావుననే ఆయన యారాష్ట్రము పరిపాలన కాఖిలను గూడ ప్రజాపాలన మొనరింపవచ్చునని శిఫార్సుచేసెను. ఇతర రాష్ట్రములకన్న యారాష్ట్రమునందు సంస్కరణములు జరుగవలెనని కొనసాగిననుట నిస్సంశయము.

నేనిచ్చటనుండు కార్యక్రమమునకు విచారించు. పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వసహాయముచేయు విశ్వవిద్యాలయములను హిందూదేవాలయముల చట్టముగూర్చి చెప్పినవారును. మొదటిది సర్ కె. వి. రెడ్డివాయుడుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. దీనివలన నూతనపరిశ్రమల స్థాపించుటకు ఉన్నవాని నభివృద్ధి జేయుటకును అవకాశ మేర్పడెను. ఇతర రాష్ట్రములవారు దీని ననుసరించి శాసనము నేర్పరుచుకొనుచున్నా గనుటయే దీని ఘనతను తెలియ జేయుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయములను కొన్నిలోప మున్నను మంచి శాసనమువలనను. ఈ నూతనచట్టము ప్రకారము నియమింపబడిన విశ్వవిద్యాలయ యోద్యోగులు వారికి కార్యవిధానము విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలనను అభివృద్ధిపరచుటకును చెప్పెను. వీనిని ప్రవేశపెట్టిన సర్ పాత్రో గారు యెంతయు ప్రశంసార్హులు.

మాడవది హిందూదేవాలయముల చట్టము. ఇది యింకను శాసనముగాలేదు. ఇది రెండుసార్లు శాసనసభలో ఆమోదింపబడి, గవర్నరుగారి అనుమతినిబడసి, గవర్నరు జనరలుగారి సమ్మతిని బడలెనున్నది. దానికి గలిగినంత ప్రతిపక్ష విమర్శ యిదివరకే శాసనమునకు గలుగలేదు. ఆయినను యిది చాల లాభకరమైనదియు అత్యవసరమైనదియు జెప్పవచ్చును. 1888 లో శాసనముగామింపబడిన 20 చట్టము అంగీకరింపబడిన నాటినుండి దానిని రద్దుజేయవలెనను యాందోళనగలదు. నానాటికి దేవాలయముల సామ్రాజ్య దుర్వినియోగపరచు దురాచారము ప్రబలినది అనేక సంఘములవారు యావదయమున తగిన శాసనము గావింపవలెనని చెప్పిరి. నవ్వముగలుగునను భయముచే అందుకు సంబంధించిన వారందరూ ప్రభుత్వమువారు మత విషయములలో జోక్యము కలగజేసికొనుచున్నారని ఆక్షేపించిరి. ప్రభుత్వమువారు భయపడి ఊరుకొనిరి. అట్టిస్థితిలో 1919 సంవత్సరము లిమ్మనకు వచ్చి దేవ దర్బారువారు వినియోగపు హక్కులన్నియు ప్రజాపాలన పరిపాలన కాఖిలకేంద్రీకరించుటకు గొప్పపాపముగాకాగా రీయడను కనిపెట్టి ప్రజలమును ప్రవేశపెట్టెను. దీనివిషయమై చర్చలన్నియు ముగిసి శాసనముగా లిఖించబడినదిదే దాని ఉపయోగమంతయు ప్రజలకు జోపవలెనని. గవర్నరు జనరలుగారి సమ్మతి బడసినచో యిది రాజాగారి భాగి నిమిషమింపజేయెను.

ద్వంద్వప్రభుత్వపరిణామము

1919 సం॥ ప్రభుత్వచట్టమునందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వము యేర్పాటు లీదిననుండి గలవు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు కార్యనిర్వాహకవర్గము రెండు భాగములుగా విభజింపబడినది. ఈరెంటికిని గవర్నరుగారికొకే అధికారిగా నున్నారను సంబంధములేవు వేరేమియులేదు. ఒక భాగమునందు కాన్సిలు సభ్యులు ప్రభుత్వమువారే నియమింపబడి ఇండియాన్స్ లు సెక్రటరీగారికి బాధ్యులైయుండురు. వారు “రిజర్వుడు కాఖిలను” పరిపాలించెదరు రెండవభాగమునందు ఎన్నిక శాసనసభ్యుల నుండి గవర్నరుగారిచే నియమింపబడిన మంత్రులుండురు. వీరు ప్రజాపాలనకాఖిలకన్న యెక్కువ ప్రాముఖ్యమైనవను భేదములేవు వేరేమియులేదు. ప్రజాపాలనకాఖిల అధికారమునందు మంత్రులు, ఇందుమించుగా కానినెట్లునందు బ్రిటీషు మంత్రులుండు స్థితిలో నున్నారు. వారిని గవర్నరుగారు నియమింతురు. కాని శాసనసభకు విశ్వాసపాత్రులుగానుండి, అందు సభ్యులుగా నుండగలినన్నా శ్రేయోగములు నిలయును. రామరామ రిజర్వుడు కాఖిలన్నియు ఒక దాని వెనుక నొకటి ప్రజాపాలన మొనరింపబడి, చివరకు యీ భేదములేక అన్నియు మంత్రులపరమై బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము స్థాపింపబడగలవని యుద్దేశించబడెను. రాష్ట్రీయ శాసన సభలయందు ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు ఎన్నుకొనబడిన ప్రజాప్రతినిధులు యుండురు. వీరు ఓట్టిచ్చి ప్రభుత్వమునకు ధనసహాయము నిరాకరించుటకునాత్ర మధికారము గలిగియుండురు. కాని వారు నిరాకరించిన ఖర్చులలో నేదేని అత్యవసరమని దోచినచో గవర్నరుగారు పునరుద్ధరణాధికారము నుపయోగించి ఖాయపరచవచ్చును.

ఈ యేర్పాటులు రసవిహీనములుగ నున్నవి. ఇట్టి విధాన మిదివరకెన్నడు లేదు. ప్రభుత్వమంతయు ఒక్కటే యగునుగాన. ఒకశాఖరెండవదానికి జవాబు దాగినందుగలదనుటలోను త అంగీకరింపబడినదిగాదు. ఈ సంస్కరణవిధానము ప్రవేశపెట్టినపుడు చాల బేదాభిప్రాయములుండును. పలువురిది ఆచరణ యోగ్యముకాదని భావించిరి. కొందరు శాంతముగ నేర్పుతో పనిచేసినచో జయప్రథముగా కొనసాగింపవచ్చునని చెప్పిరి. వీరే క్రేడ్లగా ప్రయత్నించిరి. కాని వారిభ్రమ తొలగిపోయినది. మంత్రులుగా పనిజేసినవారును ప్రభుత్వసభ్యులును చాలమంది మడ్డిమనుగారి విచారణ సంఘము యెదుట ద్వంద్వ

ప్రభుత్వము నిష్ఫలమైనదని సాక్ష్యము లొసంగిరి. వారిసాక్ష్యములకు నిదర్శనముల చెల్లిరి. తెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రములలో జరిగినచర్యయిండుట సాక్ష్యమయ్యెను. మనరాష్ట్రములోని గత నాలుగేండ్ల అనభవముగూడ ద్వంద్వప్రభుత్వము నిష్ఫలమని చెప్పినది. రిజర్వుడు ప్రాప్త్యుద్ధ కాఖిల విభజన సమంజసముగ లేదు. పట్టుకున్నప్పుడు మందీరముల నిర్మాణము వంతెనలు కోట్లు కాపాడుట యిచ్చియు మంత్రులచేతికింక నున్నను, ఇరిగేషను, కాల్యలు నీటిసరఫరా, మున్నగునవి న్నియు రిజర్వుడుకాఖిల రానున్నవి. ఈపనులకు నియమింపబడు ఇంజనీరులు మున్నగు ఉద్యోగులందరు రెండింటికీ సంబంధించినవారగుటచే యిరువుర అధికారముక్రింద నలిగియుండురు. వ్యవసాయము, ప్రజాపాలన కాఖిల దానికి వలయునట్టి అధికారము రిజర్వుడు కాఖిలుగాగలనున్నది. ఇట్లే పరిశ్రమలలో గూడ సాంకేతికవిద్య, పరిశ్రమపరిశోధన మున్నగునవి న్నియు మంత్రుల పరమయినవి. కాని ఫ్యాక్టరీలు, కార్మిక కార్యాలయ పరిష్కారము, ఎలక్ట్రిసిటీ వాటిపై వారి కధికారము లేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వము ననుసరించుటకు వలనుబడదు కాన అంతమొందింపవలెను.

కేంద్రప్రభుత్వము అవసరముగూ మార్పులు.

కేంద్రప్రభుత్వము విధానము అందుగావింపవలసిన కొన్ని మార్పులనుగూర్చి జెప్పవలసియున్నది. డిల్లీలో నూతన శాసనసభను తెరచునపుడు రాజబంధువుగ కన్నా టుడ్డుకాగారు సార్వభౌమని సందేశమును యిరితిగా ప్రకటించిరి:—

“అనేక యేండ్లనుండి, తరములనుండి భారతీయులు స్వరాజ్యమును గొతుచున్నారు. నేడు సామ్రాజ్యస్వరాజ్యము వారిదేశమునందు ప్రారంభించబడినది. అధినివేశస్వత్వ స్వాతంత్ర్యము వంక అభివృద్ధి జెందుటకు భారతీయుల కెంతయు అవకాశము గలదు”.

ప్రభుత్వ మొందవశాసనసభ 1921 ఫిబ్రవరిలో ప్రారంభించి చాల ఉపయోగకరమగు కార్యముల నెరవేర్చెను. ముఖ్యమైనది ఆదాయవ్యయపట్టికల తయారీయే. 1921 సం॥ పట్టికయందు 11% కోట్లు లోటును, ముందు ముగియనున్న వత్సరమునకు 18 1/2 కోట్లు లోటును జూపెను. ఈ లోటును సరిబుచ్చుటకై శాసనసభవారు పన్నుల సభికము జేయ నిశ్చయించిరి. సుంకములను, పోస్టుసుము, రాబడిపన్ను, నూతనపన్నులై ల్యేరేటులు అన్నియు సభికముజేసిరి. ఇందువలన 18 కోట్లు ను కొనిన నవ్వము 84 కోట్లుగా పొచ్చిపోయినది. 1922-23 ఆదాయవ్యయపట్టికయందు మరొకకోటి నవ్వము అధికముగా జొచ్చెను. అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఇంకను పన్నుల సభికము జేయుటకును, ఉప్పుపన్ను రెంట్టింపుజేయుటకును తీర్మానించమనిరి. శాసనసభవారు ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనాసామర్థ్యతలోపమునకు విశ్వమునుజెందిరి. 1922, ఆయువ్యయ పట్టిక యందలి గ్రాంట్లు 2 కోట్లు తగ్గించి, ఉప్పుపన్ను రెట్టింపును నిరాకరించి వేరేపన్నుల సభికముజేసి 25 కోట్లధిక రాబడి జూపిరి. ప్రభుత్వమువారంగీకరించిరి. విదప మాడవయేడు బడ్జెటు వచ్చినది. బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన క్లాకలుగారు 4 కోట్లు నవ్వము ను జూపిరి. గ్రాంట్లు లను నిరాకరించి నవ్వములో 8% కోట్లు తగ్గింపవచ్చునని శాసనసభవారు చెల్లిరి కాని ప్రభుత్వమువారు నవ్వమును సరిబుచ్చుటకై మరల ఉప్పుపన్ను రెట్టింపును నూచించిరి. శాసనసభవారు నిరాకరించిరి. అయినను రాజప్రతినిధి స్టేట్ కాన్సిలులో నియమిత సహాయమున ఆమోదింపజేసి, తమఅధికారము నుపయోగించి అనూచనను పునరుద్ధరించిరి. ఈ అధికారము గవర్నరు జనరలుగారికి అత్యవసరమయ్యుండు శాంతిభంగముగనుండు ప్రయోగించుటకై నిర్ణీతమైయున్నది. అంతేకాని ఆదాయవ్యయపట్టికల సరిజూచుటకుగాదు. కేంద్రప్రభుత్వమునందు 1919 లో ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణములు నిరర్థకములని ప్రాసాయిగారి చర్యకలన ప్రజలకు విదితమైనది. తొలిసారి శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన మితవాదసభ్యులు ప్రభుత్వమువారికిట్టి చర్యయందు తోడ్పడుటజేతనే రెండవసారి ఎన్నుకొనబడలేదు. అవిషయమును వారే సంస్కరణముల విచారణసంఘముయెదుట చెల్లిరి. పునరుద్ధరణ జరిగినప్పటినుండియు కేంద్రప్రభుత్వవిధానము నందు మార్పు అవసరమనియు, వెంటనే అధినివేశస్వత్వ స్వపరిపాలన మొసంగవలెననియు ఆందోళన మొచ్చెను.

రాండులైబిలు నమావేశ మవసరము

ప్రస్తుతము సమావేశమైయున్న సంస్కరణ విచారణ సంఘమునకు ప్రజలకు సంతృప్తికరంబగు శిఫార్సుజేయుటకు అనుకూలవకాశము లొసంగలేదు. సంస్కరణ విధానమునందు లోపముల సరిబుచ్చుటయే గాక, యాసంస్కరణల కార్యమైన మాలమూత్రమునే మార్పులవసరమని విచారణసంఘము యెదుట నొసంగబడు సాక్ష్యములు చెబుతున్నవి. రెండులేటిలు సమావేశమునకు (వివిధపక్షముల ప్రాతినిధ్యసభ) ప్రభుత్వము

వారం గీకరించినచో ఆంధ్రపత్రికను. ఇండియా దొరతనము వారి నుచును నిరాకరించిరి. కాని వేరొకవారి విచారించి చరని నమ్ముచున్నాము. అట్టి సమాశేషముకేయు సిఫార్సులన్నిటిని వారంగీకరింపవలెనని నిర్బంధము లేదు. కాని అట్టిసభ గావించినచో సందేశములు తొలగి, అన్ని పక్షములవారు తమ యభిప్రాయముల వెలుబుట్టుటకు వీలుండును. దీనికి ఫలితముగా భారతీయ రాజ్యాంగ విధానభివృద్ధికి పునాదు లేర్పడును.

ఇండియానుబంధము విధానము

ఇండియాను అధినివేశ స్వపరిపాలన గోరుచు ప్రతినివాస కామ్రొగారు, బిసెంటుమ్యగారు, సర్ ఆల్ ఇమాముగారు మరీ కొందరు ఒక వివరితము దాఖలు చేసిరి. ఆ ది గూ డ మంచివర్తకులనే నూచించినది. అండ్రియ తెలియచేసినదేను బ్రిటిషువారు అధినివేశస్వపరిపాలన మొసంగెదమని జేసినవాదా నమును నెరవేర్చు రను నమ్మకము ఇండియా ప్రజలలో నగించి నది. అది ప్రసాదించువరకు ప్రస్తుత అకాంతి ప్రబలియుండును. ఇండియాలో అన్ని పక్షములవారు స్వపరిపాలన గావలెనని యేకీభవించురు. కాని అది సాధించువరకు గూర్చియే శేషాభిప్రాయము గలిగియున్నారు. వివిధ శ్రీస్త్రీలు, యితర అధినివేశ రాజ్యములు యేర్పరచుకొనినట్లే ఇండియా తనదే రాజ్యాంగ విధానమును స్వయముగా నేర్పరచుకొనవలెను. కేంద్రప్రభుత్వము సివిలువిషయము లన్నియు వైస్రాయి గారు కావనవలయు జవాబుదారిగా నుండు మంత్రివర్గము సహాయమున పరిపాలింపవలెను. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము తయారయి సైనికాధికారము గైకొనువరకు ఆయధికారసంరక్షణ బాధ్యత వైస్రాయి గారిపైనే యుండును. విదేశీయ విషయములన్నియు వైస్రాయి గారే జూచెదరు. ఈ ప్రతిపక్షాల హక్కు ప్రసాదించుటపైనే ఆంగ్ల భారతదేశముల వికమత్య మాధారపడియున్నది. కావున వెంటనే ఒక విచారణసంఘమును పూర్తిగా హక్కుల నొసంగి ఇండియాకు పంపవలెను. 18 వ శతాబ్దమున బ్రిటిషువారికి ఆమెరికాలోను 19 శతాబ్దమున ఇరాండులోను సంభవించినట్టి అనాంతరములు తప్పింపవలెనన్న యట్టిచర్య తీసికొనక తీరదు అని వారి వివరితము కొడుమన్నది. దీనిని తయారుచేసినవారు సామాజ్యమునందు అమితభక్తిగల నాయకులు. కావున వీరి మానసలు ఇండియా ప్రభుత్వమువారియొక్కయు లేబరుప్రభుత్వమువారి యొక్కయు ఆమోదమును బడయగలవని ఊహింపవచ్చును.

లీని వేదికను నిరాకరింపవలెను

ఇండియాలోని సుపీరియరు సివిలు సర్వీసులను గూర్చిన రాయలు విచారణసంఘమును కాననసభవారు వలదనుచుండగా భూయపరచిరి. ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునా రాసంఘమును స్థిరపరచి వట్లు తెలిసినతోడనే 1922 జనవరిలో కాననసభవారు తమ నిరసనమును వెలుపుచు విలంబన తీర్మానమును గావించిరి. ఆమర్చి మానసమందే ఆ య వ్య య ప ట్టి క చ ర్చ యం దు స న ద స ం ఘ ము న క గు ఖ యు ను నిరాకరించిరి. కాని వైస్రాయిగారు పునరుద్ధారణజేసిరి. కావున కాననసభకు వ్యతిరేకముగి పేషెజల పన్నుల ధనమునుండియే నెచ్చింపబడి యీ సంఘమా సంపించిరి. ఈ సంఘమువారు సాక్ష్యములన్నిటిని రహస్యముగా గైకొనిరి ఆ సాక్ష్యములను ప్రకటించెదరు. కావున వారి శిఫార్సు లెంత సమంజసముగా నున్నవో తెలిసికొనుటకైన వీలులేదు. వారిశిఫార్సులలో కొన్ని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగా నున్నవి. కొన్ని వెనకంజకయుదున్నవి. సివిలు సర్వీసులందు నూటికి 48 వంతు వుండనట్లు 14 యేండ్లలో ఏర్పాటులు జరుగవలెనని నూతనగారే శిఫార్సు జేయుచుండ, వీరి శిఫార్సులు 15 యేండ్లలో 50 గా నుండవలెనని గొరుచున్నది. పోలీసు కాఖ యందు నూటికి 50 వంతు భారతీయ నియామకములు 25 యేండ్లలో జరుగకూడవని నూచించుచున్నాడు. అసగా యొప్పటికి జరుగవలెనని వారి యుద్దేశము.

కొన్ని సిఫార్సులందు జాతిభేదములు పురికొల్పబడినవి. ఆరియావాసులు కానిఉద్యోగులకే సముద్రమునపుట్టుచున్నవలెననియు, భారతీయుల కేయరావనియు నూచించుచున్నారు. విదేశీయుల సభులను స్వజాతి వైకృత్యోగ్యుల సహాయమే యుండవలెనట. బ్రిటిషు ఉద్యోగులు ఆంగ్లేయవైకృత్యసహాయము ను గోరు టుచితము గాని వైకృత్యసహాయముగూడ జాతిభేదముల ననుసరించియుండవలెనట భావించుగాదు. సర్వీసు ఉద్యోగుల ప్రావిడెంటు ఫండు ప్రజలకు పు ఖ్యులు మున్నగువాటియందు కాననసభ వారేగల హక్కు తొలగించుట తొకమానచ గలదు. ఈ శిఫార్సులవలన భారతీయులపై సాంఘిక కోటిరూపాయలు వ్యయపరిశ్రమైనది. దీనిని భరించుట దుర్లభము. సర్వీసు ఉద్యోగుల యిచ్చందుల విచారించి తీర యేర్పాటులు జేయుట ఉచితమే. కాని వైన చెలిసినట్లు కమిషనువారు ప్రజలు తమ స్వాభిప్రాయముల వెలుపుటకు వీలుగా సాక్ష్యముల ప్రకటించలేదు. మరరాను కాననసభవారు, హైందవ కాననసభ గూడను యాతీనివేదిక ను బానిగ చర్చించి విరక్తు నిరాకరించిరి. వారితీర్పును ప్రజలందరు తోడ్పడగలరు.

కాలనీయల్ భారతీయులు

విదేశీయులందరి భారతీయుల యనన్య భావండుట లేదు. నానాటికి అసంగతమగుచున్నది. మనరాజ్యములలోని భారతీయుల యిచ్చందుల దెలిపి సమాధానము కుదుర్చుటకు ఇం గాండుబోయిన కాలనీల సంఘమువారు తిరిగివచ్చిరి. అచ్చట స్త్రీలు సెక్రటరీగారితోను మున్నగువారితో మాట్లాడినవచ్చిరి మని జెప్పుదురేకాని తమ ప్రయత్నములం దెంతవరకు జయముంది రో తెలుపరు. వారు వ్రాసినవేదికను ఇండియా ప్రభుత్వము వారు కన్యాసమర్థ యొకను పరిష్కరింపబడలేదను కారణ ముచే ప్రకటించ నిరాకరించిరి. ఇరిగేషనుశ్రీలింను ప్రస్తుతము నిలుపు జేయుటయందు యాసంఘమువారు నిజయగుగాంచిరి ఇతర విషయములలో మనస్థితి యధారితగా నున్నది. క మి టీ వా రు ల ం డ ను. ప్ర చా ర ము ను గూర్చి కాలనీల సెక్రటరీ యగు తామసుగా రిల్లు నుడివిరి:— “కన్యాలో నాలుగు రకముల జాతులవా రుండుటచే సామాన్య ఎన్నికలు జరుపుటకు వీలులేదు. జాతిప్రాతినిధ్య ముండవలెను. హైలాండ్సు విషయమున అచ్చటివారి కేదివరకు ఒసంగిన వాదానముల నుల్లంఘించుటకు వీలులేదు.” ఈప్రత్యుత్తరము లన్నియు డెవనుమైర డ్యూకుగారి అభిప్రాయములకన్న ప్రమాదకరములగు నున్నవి. లేబరు ప్రభుత్వమువారు కన్యాపరిష్కారము నామోదించలేదనియు, వారు అధికారము స్వీకరించిన పిదప దీనిని మార్చిజేయుదురనియు క్రిందజేసు కర్నల్ జెడ్డి పుడుగారు నుడివిరి. ఇప్పుడు లేబరుపక్షము అధికారము నకు వచ్చినను, అందు ముఖ్యకర్మ్యుడగు కాలనీల కార్యదర్శియే అతీర్పు నంగీకరించి న్యాయముగా నున్నదని ధ్రువపరచుచున్నాడు.

టంగనాయకలో నిర్బంధన లభికమటగుచే భారతీయ వాణిజ్యసంఘమువారు 54 రోజుల హరతాలు జేసి ఇంగ్లాండు నకు వివరితము లంపినను కార్యము లేకుండెను.

దక్షిణాఫ్రికా

దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులస్థితి దుర్భరమగుచున్నది. అచ్చటిప్రభుత్వమువారు “ప్రత్యేక గూడెముల చట్టము” గావించుచున్నారు. దీనిప్రకారము నగరములలో స్వదేశీయులుకాని యితరజాతులవారికి నివాసవర్తకసదుపాయములకై కొన్నిస్థలములను ప్రత్యేకించెదరు. అసగా అస్థలములయందు నివసించు జాతివారుకాక యితరు లందు స్థిరాస్తులను చేసికొన గూడదు. వర్తకము చేయకూడదు. అద్వైతముగాని భూమిగాని ఉండు కొనగూడదు. ఇట్టి చట్టమువలన చాలప్రమాదము గలదు. దీని ప్రకారము దర్బాసులోనుండు విదేశీయులందరు ఆనగరము విదేశీయులకు ప్రత్యేకించమని కోరినచో, అచ్చట నుండు భారతీయులెల్లరు వెదకిపోవలసి యుండును. ఏమారుమూల ముగి కుగ్రామములలో బోవలసి యుండును. ఇప్పటికే ఆసియా వాసులుండు ప్రాంతములన్నియు అనారోగ్యముగనున్నవి. ఇక ముందివచ్చియు “ఆసియావాసుల ప్రత్యేకస్థలములు”గా భూయ పరచినచో వీనిని బాసచేయుటయే యుండదు. ఇప్పు డీచట్ట ము నగరములకు మాత్రమే అనువర్తించును. ఇకముందు గామ ములమకూడ యిట్టిచే వేరొకచట్టమును గావించిన ఇంక భార తీయులు దక్షిణాఫ్రికాలోనుండుట దుర్లభమగును.

శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు అక్రికా బోయి భార తీయుల విమర్శయను న చాల పాటు పడిన చెప్పెను. ఆమెనేవకై భారతజాతిఅంతయు కృతజ్ఞత వెలుపవలసియున్నది. కాని, ఆమె మనోహరవాగ్ధారణని ఒసంగిన ఉపన్యాస వ్యాఖ్యానము మనపునకు విచ్చిపిదప ఆమె కార్యఫలితమే ముఖ్యనిలిచి యుండుననాయని సందేహ మగుచున్నది.

కాంగ్రెసులో చేరకుడు

కాంగ్రెసులో భిన్నాభిప్రాయములు కార్యక్రమభేదములను అధికమగుచున్నవి. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు విధాన క్రియ గు మహాత్మాగాంధీగారు, ఈసుగ్గ యంగుఇండియా పక్షికలో నానూట బిస్వసికను. మరయు అసహాయోన్ముము హృద్యపద్ధతికి దిగలేదుగాని ప్రభుత్వమువారిపట్ల సహకార నివృత్తికి బదులు పర స్పర సహకార నివృత్తి ప్రారంభించిరని అంగీకరించిరి. అసహాయోన్ము సభిత విట్టగునని మొదటనే దానింగీరించినవారు దలంచియుండిరి. అసహాయోన్ముమును ఎల్లరు ద్వేషము, అనూయ, హృద్యము లేకుండ అవలంబింపజాలరు. గాంధీగారి వంటి పావనపురుషులే యాకష్టలకార్యమునకు గడంగగలరు. సా మా ను ల్లి ల చేతిలో అసహాయోన్ముము పెంకెతనము సాగించుటకు ఆయుధముగా పరిణమించును. ప్రస్తుతము మనకగపడుభరిత మేమన,

కొండు న్యాయవాదులును, బాలర భావిబోన్నత్య డిశ ప్రతిబంధకము లేర్పరుచుకొనుట. కాంగ్రెసులో వికమత్యము గూర్చుటకు గాంధీగారి మానసం అసహాయోన్ముకార్యక్రమ మును విరమింప జేయుటయై యున్నది. ప్రజాసామాన్యమున కింకను రాజకీయములు బోధపడుటలేదు. కనుక కాంగ్రెసు వారికి సరియైన ప్రాతినిధ్యము నహింసవలెనని వెలుపుచున్నా రు. అందుకుగాను కాంగ్రెసువారు నిదేశవస్త్ర బహిష్కారము తప్ప తక్కిన బహిష్కారములన్నియు విరమించి, కద్దరునిర్యాణము, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి, అస్పృశ్యతా నివారణ మునకు బానుకొనవలెనని చెబుచున్నారు. 4 ఆశాల సభ్యత్వ రుసునునకు బదులు ప్రతిదినము 1 గంట నూలువడకి పంపుట గూడ ఆయన నూచించుచున్నాడు. ఈమార్పులతో యి రిరరాజకీయపక్షములవా రందరిని కాంగ్రెసులో చేరమని కోర నున్నాడు. దీనికి సరైన జవాబురాగలదని తోచదు. స్వరాజ్యపక్షమువారప్పడే ఆయన మానసలను నిరాకరించిరి. ఆయ నఅనుచులే కొందరు నిరాకరించినట్లు తెలియుచున్నది. నూలు వడకుటకుండును, కద్దరునందును ఎంతి ఆర్థికాధికారయున్నను, వానివలన స్వరాజ్యము చేసారదు. కాంగ్రెసు ఎన్ని క లలో పాల్గొనుటకు నూలువడకి యిచ్చట ఒక నిర్బంధము జేసిన యెడల కాంగ్రెసుసంఘమును ఆయన దెల్చినట్లులే, నూలువడుకు వారి సంఘముగా మార్పుటయగును. హిందూమహమ్మదీయులు మైత్రి సాధనయు, అస్పృశ్యతానివారణ ప్రయత్నములును కాంగ్రెసును సంఘసంస్కరణ సంస్థగా మార్చును. ఈ నూతన కార్యక్రమము కాంగ్రెసును రాజకీయ సంస్థగా అంతమొందించును. ఇంక ననేకకారణము లుండుటచే బ్రాహ్మణేతరసాద రులెవ్వరినిగూడ కాంగ్రెసులో చేరమని జేసు సలహాజేయను.

హిందూమహమ్మదీయ కొట్లాటలు-గాంధీగారి ఉపనానము.

హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి లేనిది స్వరాజ్యముచేకూ రదు అప్పడప్పడు జరుగుచుండు కొట్లాటలు యీమైత్రికి ప్రతి బంధకము లగుచున్నవి. డిల్లీ, నాగపురం, లక్నో, గుల్బర్గా కోహలు, హజహాను పురములందు జరిగిన కొట్లాటలు యిరు పక్షములయందు ద్వేషమును అభివృద్ధిజేసినవి. ఆంగ్లదేశమునం దు భారతీయ సంస్కరణః ప్రతికూలురు యీకొట్లాటలగుగూర్చి అతిశయోక్తుల వర్ణించుచు కరప్రత్యుల పంచియు, ఘోరదృశ్యములను బయోస్కోప్ గుర ప్రసర్శించియు, అచ్చటి ప్రజాభిమానమునందు విరక్తికలగించెదరు. ఈఘోరముల విని, యిరుసంఘముల మధ్య సంఘమ కర్త గా గాంధీ మహాత్ముడు “మన పౌదయ పీఠములనుండి పరాత్పరు ని పా ర దో లిత మి” అ ని వి త పిం చి తా ను 21 దినము ఉపవాసరేపాదీక్షకు గడంగెను. దీనికి ఫలితముగా డిల్లీలో అన్నిసంఘముల నాయకులును, క్రైస్తవమైట్రీపాలిటను పత్రికాధిపతియు గూడ పలువురేకంచి, యిట్టి దురాగతము లికముందు జరుగకుండు యేర్పాటులగుగూర్చి విచారించిరి, యీ ఉపవాసచర్యను గూర్చి వెలువడిన అభిప్రాయము లన్నియు గాంధీగారికి అన్ని పక్షములయందు యోగిపలకుపడిగలవో వెల్లడి జేసినవి. వికమత్య సభజరిగెను. తీర్మానములు గావించ బడెను కలవరములు, కొట్లాటలు నివారించు పద్ధతులు సమాచించబడెను. “ఈపద్ధతులన్నియు పరిశీలనలు యొప్పటియట్లు మూడేండ్ల క్రితమున్నట్లు గాక, 15 దినముల క్రిందలుండిన సితిలోనే స్థిరముగా నుండుటకు తీర్చదకలత్త కాని, నివారిం చుటకు నిరర్థకములగును” అని ఒకపత్రిక వ్రాసియుండెను. ఈసభలో సా పిం ప బ డు పం చా య తీ లు పంజాబులో కాంగ్రెసు మధ్యవ రీ సంఘములవలె నివృ్తి యోజనము లగునని యీపత్రిక యుద్దేశము. మరియు, కాన నోల్లంఘన విచారణసంఘమునవో యీసభగూడ నాయకుల నాయకత్వ సాహస్యకేమిని వెల్లడించునని బలికెను. మరీకొన్ని పత్రికలు సభను వేనోళ్లసాగి తీర్మానములు ప్రశంసార్థము లనుచున్నవి. పత్తిమా రెండు తీర్మాభిప్రాయముల మధ్య నుండును. ఈతీర్మానములవలన లాభముండునని నాను నమ్మకముగలదు. మొత్తముపైనే చేరమంతకు యీసభాతీర్మానము లుపయోగకరములంగనే యుండుననుట విస్మంకయము. కాని వీనివలన అన్నిధికఫలితము లుండునని జెప్పజాలరు ఇంతకు, యాతీర్మానముల దమి అగ్గుచేసికొను వారెన్నెముకు దుండ గములొనికి దిగిరి. దీని క్షే ర కు త్య లు ను, అజ్ఞాను లును మత విచ్చిగిలవాడును యిట్టియండును బాసరింతురుకావున వికమత్యఅవశ్యకతనుగూర్చియు, యాతీర్మానముల భావములను వారికి నచ్చుకొన్నవన్నచో నివి గావించిన ప్రయోజనముండదు. కావున సభలో నియమింపబడిన కేంద్ర పంచాయతీ సంఘము వారపై పెట్టని బాధ్యతగలదు. వారి ప్రయత్నములు జయ ప్రసముగా జరుగునని దలంపవచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు కతి నోపవాస ప్రయోజనముండి మరక్షితముగా లేచివచ్చినందుకు అభి నందింపవలసి యున్నది. ఆయన జీవితము చేరమంతకు ప్రాముఖ్యమైనది. రాజకీయాభివృద్ధికి పాటుబడు ప్రస్తుతస్థితిలో అదిని గోల్పోవజాలదు.

బ్రాహ్మణేతరుల సమాఖ్య

సర్ కూర్మామెకలరెడ్డిగారేల ఆస్థానాధిపత్యము వహింపలేదు?

సర్, పి. టి. శ్రేష్ఠిగారికి ప్రత్యుత్తరము
జస్తినుపక్షమువా? విధానము

నేను జగన్మోహన్ బ్రాహ్మణేతర సమాఖ్యయంద గ్రాసనాధిపత్యము వహింపలేక పోవుటకు గారణము చెప్పుదు, వారికి సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి అగినట్టి యాదగువ సుదహరించిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ప్రాటించిరి. ౧౯౧౯. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు మాట్లాడు వ్రాసిరి:—

జగన్మోహన్ బ్రాహ్మణేతర సమాఖ్య ఆధ్యక్షత పదవికి సేనియ్యకొనలేదని చెక్కంట్రుమునాకు వ్రాసిరి. కొన్ని ఉత్తరము లీవిషయమై వారాపత్రికలలో వెలువడినవి. మొన్న వెలువడిన “జస్తిను” పత్రికలో నా ఆభిప్రాయములను వివరించుచు నొక ప్రధానవాక్యము వ్రాయబడినది.

దురభిప్రాయములను బుట్టించుకుండ నాస్థితియును, అభిప్రాయములను, నాకును ౧౯౧౯. పి. టి. శ్రేష్ఠిగారికి ని యీ అంశము విషయమై జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను సేప్రకటింపవలసి వచ్చినవి. మీతో జతగా బంపబడిన రెండు ఉత్తరములను మీపత్రికలో ప్రకటింప గోరుచున్నాను.

సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

సర్ పి. టి. శ్రేష్ఠిగారికి వ్రాసినజాబు

‘జోబధనము, కిలోపాకుపోస్తు,

మదరాసు సెప్టెంబరు 27, 24.

ప్రియమైన సర్ త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగార,

అనంతపురము నుండివచ్చిన తర్వాత యీనెల 11, 12 తేదీలలో సమావేశముగావోవు బ్రాహ్మణేతర సమాఖ్యకు నన్ను ధ్యక్షునిగా సన్మానసంఘమునా రెన్నుకొనినదియు నాఅంగీకారమును దెలియబర్చవలయుననియు వ్రాయబడి నాకంపబడిన జాబును నేనుజూచితిని. ఈవార్తకొంతమంది మిత్రులతో జెప్ప వారు అధ్యక్షపదవి అంగీకరించుటకు బూర్వము గొన్నివిషయములందు మీసలహా దీసికొనవలయుననిచెప్పిరి. నిన్న మోపుల్ గారు ఆస్థితియును పీఠిలోనున్న నా ఆశీస్సుకు వచ్చినప్పుడు నేను మీతో నావిషయములను చర్చించుటకు వారంగీకరించిరి. మోపుల్ రప్పగారివిషయములను దమకు చెప్పినదియు యీఅంశముల విషయమునందంత బాధలేదనియును లేనియును మీరునాతో కల విచ్చిరి. ఏవిషయములందు మీసలహాపేక్షించితిరోనవి మీకుప్రత్యేకముగా వక్కాణించితిని. ఇవివిధమున మీరే సమాధానమును నాకు నీయలేదు. కాని యీ విషయము లనులేక జేయవలసివచ్చి గానినది.

హట్టాత్తుగావేసిన ప్రశ్న

ఈలోపున సన్మానసంఘముయొక్క సమావేశమునకు “జస్తిను” కార్యాలయమునకు నేనుబోతిని. అక్టోబరు 18, 19 వ తేదీలకు కాన్ ఫెడరేషను సమావేశము మార్చినయెడ బాగుగ నుండునని నేచెప్పితిని. వారందుల కియ్యకొనక సమావేశమును సెప్టెంబరు 28 వ తేదీనాటికి మార్చిరి.

నేనుకల్లునకు దిరిగివచ్చితిని. పిమ్మటమీరునాకు వర్తమానమందిరి. నేనధ్యక్షతపదవి కంగీకరింపనిచో మరియొకరిని యేర్పాటుగావించుటకు ప్రయత్నింప వలసియున్నదనియు నందుచే నేను నాపదవికి నాఅంగీకర మొసంగికారమో చెల్వలసివదనియు నేనుసాయంత్రము 7గంటలకు మీదర్శనమునకు వచ్చిన పిమ్మటచెప్పిరి. ఆకస్మికముగా యీప్రశ్నమీరడిగదరని నేనూహించిలేదు. ఏలయున, 5గంటలకుమీతోకలసి మాట్లాడినప్పుడు నేనెట్టి విషయములకు మీరేమియు నభ్యంతరముచెప్పలేదు.

గంటలకు 7గంటలకును మధ్య యేమిజరిగినదో నాకు తెలియదు. ఈలోపునమీరు మనపక్షపుసభ్యులతో సంప్రదింపితివోనో నేనుగనును. కనుక మేధ్యక్షుని మీరు నిమిమించుకొననెడ నాకెట్టిఅభ్యంతరమును లేవనిచెప్పితిని, తమఅభిప్రాయ ముదిగాదనియు నాతీర్మానముజేగముగా చెల్వజేయగోరుచున్నామనియు మీరుచెప్పిరి. 5గంటలకు మీకుచెప్పినవిషయములను మరికొన్ని అంశములను మీతో చర్చింపగోరితిని. నేటిఉదయమున నేనుమీ గృహమునకు వచ్చెదనని మీకుచెల్పిఅపరమమైనది మీరుజెప్ప యీవిషయమునను గురించి తమచేరనేనువ్రాసెదనంటిని. అందులకు మీరు సమ్మతించితిరి. కనుక యీ జాబు మీరేర్పరాసితిని. ఇదివరలో యెత్తిన విషయములతో మీతో చర్చింపదలచిన అంశముల నిందు బొందుపర్చుచున్నాను:—

చర్చింపవలసిన విషయములు

1. నేను ప్రసంగింపవలసిన సంగతుల విషయమై గొంత ఆలోచించుట కొరకు ను నాప్రసంగమును ముదింపుటకును ఒక వారము వరకును కాన్ ఫెడరేషను పోస్టుపోను చేయవచ్చునాలేదా. ఒకదినములో నాఅధ్యక్షుకో పన్యాసములను అమృతేయించెదమని మీరు ఉడివితిరి. ‘జస్తిను’ ముద్రతాయంత్రానుభవము నాకిందులకు విరుద్ధముగ నున్నదని చెప్పితిని. అయినప్పటికిని యిదిస్వల్పవిషయము. పోస్టుపో నుజేయుటచే యిబ్బందులుగలవో నియంత్రకాలములో ఉపన్యాస మచ్చుకేయింపుట కష్టముగాదు.

వాక్ స్వాతంత్ర్యము

2. హోదాయము ప్రతిపత్తియ నభ్యంతరములు లేకుండ ప్రతిపాదియొక్క రాచకీయచర్యయ నేను విమర్శించుటకు నాకు వాక్ స్వాతంత్ర్యము ఉండవలయును. స్వపక్షమున బలపర్చుటకును అభివృద్ధిలోనికి దీసికొనివచ్చుటకును నా హృదయపూర్వకముగ విశ్వసించిన అభిప్రాయములను నేను చెల్వవలసివచ్చును. ఈవిషయమై మీ అభిప్రాయ మేమియును చెప్పలేదు.

శాసనసభాధిపత్యము

3. మదరాసు శాసనసభాధిపత్యము విషయమై నిన్న ప్రసంగించితిని. సభాధిపత్యమునకు నేనుబ్రయత్నించలేదనియు నికమీదప్రశ్నత్తిచే దలంపులేదనియు మీతోచెల్పుచున్నాను. ప్రతిపత్తికిగాని, విశ్వర్యమునకుగాని గౌరవమునకుగాని శాసనసభాధిపత్యము నాకు మెరుగుదీసికొనిరారు. ఈశాసనసభలోని పెక్కుమందిసభ్యులు దేశసేవజేయ నాకాధార మిచ్చిన యెడనాత్రమే నందులకీయ్యకొందును.

ప్రెమూడువిషయములను క్లుప్తముగా మీతోనిన్నప్రసంగించితిని. ఇంకనుగొన్ని విషయములుగలవు.

విడిపోయినడాక్టరు నల్లేశన్ మొదలైనవారు

4. మనపక్షమునుండి విడిపోయినవారికిని మనకునుసమాధానము గురుకుటకు గట్టిప్రయత్నములు స్వల్పవలయును. అదినుండియు మనసంఘమురు సభ్యులుగనున్న డాక్టరునల్లేశన్ ప్రభృతులచునలో జేరవలయునని నాఅభిప్రాయము. వారు మనలను త్యజించుటచే మనపక్షము చాలనీరసించినదని తెలుపుట నిర్వివాదాంశము. గృహ చట్ట ప్రముఖమంచి విధానమున పక్షము వారు పాత్రులుగా నున్నను వారికధికారము నున్నయని మీరంగీకరించెదరు. కయ్యము లకిదియే కారణము. అధికారపూజ్యత మన పక్షములోని చిన్న ఉద్యోగస్థుల కెంత యిక్కట్టులకు బాలుజేయుచున్నదో చెప్పదలచుగాదు. వారిని అపచారములనుండియు అన్యాయమునుండి రక్షించుటకును ఎవ్వరునులేరు. మన యర్హత్యమునకు వారు బలి అగుచున్నారు.

కాంగ్రెసులో జేరవలయును.

5. కాంగ్రెసులో జేరటకు వరతులు దీసివేసినయెడ, అఖిర భారత సమస్యలకొరకు కలసి పనిచేయుటకు డాక్టరు చినెంటుమ్మచెర మనము కాంగ్రెసులో జేరవలయును. కాంగ్రెసులో జేరుటకు నేను నూలువడుకును. దేశములోమనములే టేకరింపబడితిమి. ఢిల్లీలో సమావేశమైన ఐక్యసమావేశమునకు విముక్తగాని నన్నుగాని ఆహ్వానము జేయలేదనినే మీకు నిన్ను నూచించితిని. ఈవిషయమై మీరుగాని నేనుగాని విచారించెదమనిగాదు నేనిది చెలుపుట. మనవ్యక్తిత్వ మెంతవరకుయితరులు గమనించిరో యిది నిదర్శనము నిచ్చుచున్నది. ఈమాదిరిగా రెండున్నర సంవత్సరములక్రితము ఎవ్వరు మనలను త్యజీకరించుటకునాహింపలేక పోదురు.

6. హిందూజాత పరిపాలన విధానమును దయారుచేసి పార్లమెంటువారి కర్పించుటకు డాక్టరు చినెంటుమ్మతో చేయగలుపవలయును.

7. ఈసమావేశమునందు సమాఖ్యయొక్క మూలధర్మములు (constitution) ఏర్పాటు గావలయును. ఆధర్మము లాచరణలో చెల్వవలయును. సందిగ్ధసమయ మరుదెంచినప్పుడెల్ల ధర్మములనుయేర్పాటుచేయుటకు తలపెట్టుటయు, చిక్కుదీరిన వెంటనే మరచుటయు తరుచుగ సంభవించుచున్నది. ఇట్లు చోవు కొత్తనిబంధనల ప్రకారము ఫెడరేషనునకు జెందిన శాసనసభ్యులు ఫెడరేషనువిధానమును, తీర్మానములను శాసనసభలోను, వెలుపలను ఆచరణలో చెట్టుటకు నిర్బంధింపబడవలయును.

8. ఫెడరేషను సమాఖ్య (federation)యొక్క కాఖులకు స్థాపించవలయును. నిర్జీవసంఘములను పునరుద్ధారణము చే

యవలయును. అక్కడక్కడదప్ప శడవిన శాసనసభలకు మనము అభ్యర్థనను సంఘయాజమాన్యమున బంపలేదు. భారతశాసనసభకు మనము మనప్రతినిధిని బంపుటకైన దలంచలేదు. సీమలో మన మెంతగౌరవముగా జూడబడుచున్నామో గౌరవనీయులగు సి. పి. రామస్వామి అయ్యయ్యగారు చెప్పెదరు.

9. స్వరాజ్యము గావలయునని ఊరక మాటలతో డబ్బువారము గాకుండ, క్రియాశీలముగ సర్వోస్వస్వరాజ్యసంపాదనకుబ్రయత్నములు జేయవలయును.

ప్రజాస్వామ్యము: శ్రీమంతలు

10. శ్రీమంతలు అధికారమునూడవెరికి ప్రజాస్వామ్యము పలుకుబడి హెచ్చించుటకు మన పర్యవేక్షయ ధారపోయవలయును. శ్రీమంతలు అధికారము హెచ్చుచున్న మాచనలీమధ్య గన్పించుచున్న పనుట నిర్వివాదాంశము. మనము నిజమైన ప్రజాస్వామ్యస్థాపనము చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నామని జనసామాన్యమునకు తెలియవలసి ఉన్నది.

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగలదు. మనపక్షముయొక్క ప్రత్యేకత సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము చాటుచున్నది. ఈయాల నూత్రమునకుమనము స్వస్థిజీవితముని మనమంతయు జేయుకార్యములను పలుకుటకు యితరుల కట్లు భ్రమపుట్టించుచున్నది. ఇటీవల గుంటూరులో నీయబడిన ౧౯ పాత్రోగారి ఉపన్యాసమువలన లంగరును సముద్రములో భారవైచి ద్రాక్షును. డెంపి ఓడను సముద్రములోనికి తోసివేయుచున్నట్లు పెక్కుండ్రుకు దోచినది. వాల్మీకిసంగము ఇదివినప్పుడు నాకును యీప్రకారమే తోచెను. పేపరులలోనది సరిగా రిపోర్టుకావడినదోలేదో, లేకనేను సరిగా జదివితిరో లేదో నాకు తెలియదు. ఉపన్యాసముయొక్క సరియైనప్రతి నొకదానిని చెప్పించితిరిగిజరుపుచున్నాను. దేశములో అట్టిఅభిప్రాయమున్నది. పక్షముయొక్క మూలనూత్రములు మాటలయందును క్రియలందును శాపవలయును. మాటలయందుకంటె పనులయందుచెక్కువ జూపవలయును.

ఇంకా యితర విషయములు గలవు. విషయాలను బాధించను, యేలయిన నేనుదలచి నంతకంటె యీ ఉత్తరము లేదనలేదని. మొదటి విషయమై యేమియు నాలోచించ నవసరములేదు. మూడవవిషయమై నాకేమియును బాధలేదు. ప్రజే లేమనుకొనుచున్నారో దెల్పి మీతలంపెట్లున్నదో నేను తెలిసికొనకొరకని. తక్కిన తొమ్మిదివంతుల విషయముల మీద నాకు దోచినవిధమున నుపన్యసించుటకు నాకు బరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము అవసరము. కనుక నేను వైసంగతులు మీనోటీసులోనికి దీసికొనివచ్చుట అవసరమని దలచితిని. నామిత్రులు గూడ అధ్యక్షతపదవి అంగీకరించుటకు బూర్వ మీవిషయములందు మీతో సంప్రదింపవలయునని నన్నగిరిరి. ఇందులకు కారణ మెల్లరకును తెలిసినయె. వెనకటి సమాఖ్యలందు మనశక్తివులుగ బ్రాహ్మణులను మనము ప్రతిపాదించుచుంటిమి, లేదా ప్రతిపక్షుల ప్రతిఘనలనుండి రక్షించుకొనుచుంటిమి.

నూదనదర్శ

ఇప్పుడు ఆత్మపరీక్ష చేసికొనవలసిన తరుణ మాసమై మే నది. గౌరవము నొందినట్టియు, నీరసించుచున్నదియు నిర్మాణము గుటకు సిద్ధముగనున్న పక్షమును గాపాడుటకు బ్రయత్నములు జేయుంపుమము వచ్చినది. ఎవరికొరకీయున్నవ్యమును బయలుదేరినదో వారి ఆశయములు నెరవేరలేదనియు, అదియందలంబించిన అదర్శములను మరచితిమనియు, చాలమంది దలంచుచున్నారు. కనుక పైఅభిప్రాయములు మీకంగీకార మగునో లేదో అధ్యక్షుల తంగీకారము చెల్పుటకు బూర్వము తెలియజేయగోరుచున్నాను.

ఇట్లు మీవిశ్వసనీయుడు,
(సంతకము) కె. వి. రెడ్డి.

సర్ పి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి ప్రత్యుత్తరము
పొత్తుయిండియను పీఠిస్సు అన్వేషియేమను,
మదరాసు, 28 సెప్టెంబరు, 1924.

ప్రియమైన సర్ రెడ్డినాయుడు,

27 వ తారీఖున మీరు వ్రాసిన లేఖకు సంతోషముతో జదివితిని. నాసలహాకు గోరుచు పెక్కువిషయములను యెత్తిరి. మీరు చెల్లువర కీవిషయము లేన్నదను నాకు స్ఫురించలేదు. మన సంఘసభ్యులతో సంప్రదింపకుండ నేనే విషయహేతు యిచ్చుటకు స్వాతంత్ర్యములేదు. కనుక నే నావిషయముయొడ మీకు సలహా నియ్యలేక బోవుటకు నన్నుక్షమింపవలయును. జరూరు మీకు నిరూహించిచెప్పితిని. కాలహరణము చేయుటకు వీరులేనందున మీలేఖకు సన్మానసంఘము వారి యెదుటనుంచితిని. కాన్ ఫెడరేషను వెంటనే జరుపుటకు గాను తివానుబహుమాకు తుం. కృష్ణన్ నాయరుగారిని ఆ గ్రాసనాధిపతికై ఆహ్వానసంఘము పారెన్నుకొనిరి.

ఇట్లు మీవిశ్వసనీయుడు,
(సంతకము) పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠి.

ఈ ఆహారము నీబిడ్డల కల్పవనము.
ఇది చాల ప్రసిద్ధి తెలిసినది. ఏల వకగా
వాడుగదేశముల రాజుల బిడ్డల యాహారము తినియే
పెరిగిరి. అదిగాక చిన్న బిడ్డల కళాలమును లన్నిటి
లోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాక్సో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలంద
రను చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండురు. ఏమి కారణము?
బిడ్డకు జలమును పుష్టిని యిచ్చుటకు కావలసినవస్తువు లన్నియు నీఆహారములో
నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అశుభామును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డలకు
ప్రేగుల సంబంధమైన వ్యాధులు, తయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు
పాలవలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పాలుగుమన్నారు. దాక్టరుల నడుగుడు.

ఇటలీ
రాజుగారి
అదరణను
బడసినది.

గ్లాక్సో
శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము
చిక్కిన బిడ్డలకు బలమునిచ్చును.
(2)

స్వీయసు
రాజుగారి
అదరణను
బడసినది.

టోకుగా సరఫరాచేయువారు   ఆల్ ఫెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.)   తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

జరిగినది. పెద్దతి సమయమునకు నిర్ణయింపబడిన పోటీపరీక్ష
లకు బహుజను లభ్యర్థులుగా రానందులకు కారణములేవైనను
పైకి చూచువారికి మాత్రము నిరుత్సాహనూచముగాక మాన
దు. తత్సభాకార్యక్రమమందలి ముఖ్యాంశమున నస్పృశ్యతా
విషయమున దరఖాస్తు లేవ్వరిచినవచ్చినవో లేవో కానితత్కా
ర్యభాగ నిర్వాహకులగు శ్రీయత టి. శివశంకరపిళ్లెగారు మాత్ర
ము రాలేను. ఆకారణమున ఎట్లో నామకార్యముగ జరిపించుట
కై నివారణపక్షముకరు, పరంపరాగతాచార పక్షమునకొక
రు మాత్రము మాటలాడి చాలింపవలెనని యేర్పాట్లు నూహించి
యుండగా, పలువురు మాటలాడఁజలసినపరిస్థితు లేర్పడినవి.
నివారణపక్షమున అధిక సంఖ్యాకులు మాటలాడిరి. మాటలా
డినవారందఱుతాముకాస్త్రము నెఱిగినవామి కాకపోవుటచేధర్మ
కాస్త్రవాదనలకు గడంగుటలేదనియు, శేవల హేతువాదమే
వాదీంతుమనియు చెల్పి యట్లుచేసిరి. ప్రతిపక్షమువారు మాత్ర
ము చండాదర్శన స్వర్ణవాదుల నిషేధించుచున్నవని కొన్ని
ధర్మమాత్రముల చెలిపిరి. అధ్యక్షులగు శ్రీమాకా శుబ్బరావు
గారు మాత్రము, చివరను, వాదప్రతివాదములను, నిషేధకము
లగు ధర్మమాత్రములను దదపవాదములను నిరుపక్షముల ముల్లు
మొగ్గనట్లుగ చెల్పుచు వారినిర్ణయము— అస్పృశ్యత కాస్త్ర
సమ్యక్తమును మాత్రము జారవిడువక నదృశ్యమును సుపన్యాస
ముజేసిరి. కాస్త్రములు తెలియనికాణమున వానిజోలి మాకు
పలదనినవారిని నాస్తికవారులుగా తమ మనస్సు నిర్ణయించిన
ధోరణిని వారిమాటలయందు చూపించిరి.

ఒంటిమిట్ట కోదండరామామలయమునకు దానము
పురవాసుల గహాయముగను, లోకల్ కాంగ్రెస్ కమి
టీవారి సహాయమునను శ్రీ యొంటిమిట్ట కోదండరాములవారి
వైంక్టర్లము పంతులవారు రు 280-0-0 దానరూపమున
కూర్చిరి.

ఏకమత్యదినము
8 లేదీసాయంత్రము-ఏకమత్యదినమున తాడిపత్రిలో
నొక బహిరంగసభ జరిగినది. శ్రీమాకా పంతులవారధ్యక్షత
వహించిరి. కాంగ్రెస్ సంఘమునకు చెందినవారు ఏకమత్య
మహాసభయొక్కతీర్మానములను చదివి దానితత్త్వమునంతయు,
ప్రజలకుచెలిపిరి. పంతులవారు అధ్యక్షతవహించిమూలాడినంత
కాలము, సర్వసామాన్యముగా గాంధీ యనుచరలనుపి పిలుచు
కొని వారియెడల వారికిగలయవిశ్వాసమునే కనుబరచుచుండిరి.

గాంధీయనుచరలలో నీతినిరహితులగు వారే వారికొక్కడ
జూచిన గనుపించినట్లున్నది. ఇది మిక్కిలి విషాదకరమగునీతి.
ఇది శేవలనిజమునుగాదు. శేవల మసత్యమునుగాదు. ఎట్లయిన
శేవి సభముగియునకప్పటికి ర గురు పాగాకును నేరూప
మున నైనశేవి, కాఫీ జీలను, వాడుట మాడఁజుని ప్రతిజ్ఞ
జేసిరి. పంతులవారు విదేశవస్తుముల నీనిముసమునుండి ధరిం
చుటలేదని ప్రమాణముచేసి వారి కామాయవస్తుము నప్పుడే తీసి
వేసిరి. గాంధీమహాత్మాను జై ఆంధ్రవాల్మీకులవారికి జై యను
ధ్వజలతో సభముగి సెను. ఈదినముమాడ వారీయూరనే
యన్నారు. ఇచ్చటినుండి వారు నరసారాపుపేట ప్రాంతముల
కు పోనున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది.

ఆనందాశ్రమగ్రంథరత్నమాల		
విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.		
క్రిమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	3	0 0
క్రిమద్వాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోరైండు గిల్లు పేరుగలది	15	12 0
క్రికృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోరైండు గిల్లుపేరు	1	18 0
సహస్రనామ స్తోత్రం	0	12 0
క్రిగోపాలసహస్రనామస్తోత్రం నామవళిసహితం	0	8 0
క్రిలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0	8 0
క్రిరామసహస్రనామస్తోత్రం	0	8 0
ముకుందమాల టీకాతత్పర్యసహితం	0	4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0	2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0	2 0
గజేంద్రమోక్షణము సాదాబైండు	0	8 0
” క్యాలికోరైండు.	0	10 0
వేమన పద్యములు	0	4 0
భోగిసీదండకం	0	2 0
అమరకోశము క్యాలికోరైండు	1	12 0
” సాదాకాశితములు క్యాలికోరైండు	1	8 0
” అట్టబైండు	1	0 0
బృహదీయం పేపరుబైండు	0	8 0
పారిజాతాపహరణము	0	8 0

(50) ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెని,
286 చైతాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ప్ర
బా
ప్రం
రులను ప్రార్థించును

తాడిపత్రి (ఒక విలేఖరి)

అక్టోబరు 9:—ఎండలు తీవ్రముగానున్నవి. మందవా
లములు వీచుచున్నవి. ఉత్తరకారీయందు మండలమంతటితో
బాటు కుతీసిన భ్రష్టులలేతప్ప మఱివానలురాలేదు. పైరు
లన్నియు బచ్చగ నవనలూడుచు గోమలముగ నెక్కి వచ్చు
చున్నవి. పడిదినములలోగా మంచినానలు కురియకుండిన పైరు
లు వాడిపోవునని కర్షకులు వర్షాగమనమునకై యాశించు
చున్నారు.

ఆంధ్రవాల్మీకుల యాగమనము
ఆంధ్రవాల్మీకి విరుదాంకితులగు శ్రీమాకా వావిలకొలను
సుబ్బరావుపంతులవారు, ధర్మవరము శ్రీ క్రియాశక్తి యొడయ
రు పరివర్త్యంగ వార్షికవర్ధంత్యుత్సవ సమయమున జరిగిన
మహాసభ కధ్యక్షులుగానుండుట కంగీకరించినందున వారిధర్మన
సాన్నిధ్యభాగ్యము నీయునికి గలిగినవి. శత్రుమాత్రాప
శిష్టమును, పస్తాడింబర రహితమును, వారి కొకానొక పవిత్ర
ముగు పూర్వయుష్మాకృతిని గలిగించి జనులలో గౌరవభావము
ను గలిగించెను.

వర్ధంతి
౫-౧౦-౨౪ లేదీన మ్యునిసిపల్ బాలికాపాఠశాలలో

రైల్వే కాన్ఫరెన్సు

సాంవత్సరిక సమావేశము

రాబర్టు మక్లీన్ గారధ్యక్షులు

సిమ్లా, అక్టోబరు 9:—రైల్వే కాన్ఫరెన్సు సాంవత్సరిక సమావేశమునంద్రాగ్రాసవాధిపత్యమును వహించిన శ్రేణు యిండియాను పెనిన్ సులారు రయిల్వే ఏజంటుగు రాబర్టు మక్లీన్ గారు పెక్కు సమస్యల విషయమున వారి ఆభిప్రాయములను సువ్యక్తముజేసిరి. ఆయోమా ర్గములు ప్రభుత్వములు పరిపానచేయవలయునా లేక కంపెనీ వారు నడపవలయునా అను సమస్యయందు వీరి తీవ్రాభిప్రాయములు చెల్పిరి. కాగ్యవిషయక్రమణికలో క్రితము పంపత్సరమునుండియు, అలాచనకొరకు నిలచియున్న పండమెంటులు రూల్సువిషయమై పునర్విమర్శనము గావించిరి.

వ్యాఖ్యాన్ ప్రభుత్వము మై తణిఖేచేయు వర్తమునారి నుండి యొకకమిటీని యేర్పాటు చేయవలయుననియు, వీరు కొంతకాలము పరిశోధన చేయవలయుననిరి.

రైల్వే ఆర్థిక విభజనము

ప్రతిరైల్వే సంఘములు యీ విభజనమువలన నెట్లులాభమును బొందునో చెల్లుట లేదని ఆగ్రాసవాధిపతి చెల్లెను. రైల్వే ఉద్యోగములు హైందవగతము గావలయుననిన శోధక విశాలచృష్టితో జూడవలయుననియు, దేశలాభమును గోరు వారు తొందరపడరాదనియు చెల్పిరి. చాకగా వర్తమును జేయుటకు సౌకర్యములను చాకచక్యముగా పరిపాలనము ప్రస్తుత మత్యంతతవసరములు.

రైలు రేట్లు

కొన్ని సంవత్సరముల క్రితము రయిలురేట్లు విషయమై నాలుగింజిరనియు యింగ్లండులో దీసికొనురేట్లులో 1/5 వంతు హిందూదేశములో మూడతదరగతి ప్రయోజనములవద్దనుండి దీసికొనుచున్నారనియు చెల్లెను. ప్రయోజనములకు పెచ్చిసాకర్యములు జేయబడుచున్నవి. ప్రజలుకూడ వీరి యిబ్బందులను చెలుపుటయందు కృతజ్ఞ దీసికొనుచున్నారు. అసంబద్ధుల గావించిన తీర్మానమునకు సంలేసమును చెప్పిరి. ఒకసంవత్సరములోపున యింగ్లాడులోని, జి. వి. పి. రైలు బోర్డు అంతమొందును. ఈ రైలు నౌక సంవత్సరములోపున ప్రభుత్వమువారు దీసికొనినది పెదరు. నేను యాక్టివ్ పరిస్థతుల విషయమై జెప్పవగాని ఇంగ్లాడులోని సంఘము అంతరించుటకు విచారించుచున్నాను. కాని యా కంపెనీయే గత కేతాబ్బలో మొట్టమొదటి రైలుమార్గమును జేసెను. ఈ కంపెనీవారిండియా ఆభివృద్ధికిని రైల్వేబోర్డులో గల ఉదారభావములకు కారకులు.

కంపెనీ పరిపాలన కవకాయము

ప్రభుత్వపరిపాలనే ముందిదని వాదించువాడను గాను. ఈవాద మంతరించును. రాజకీయ స్థితిగతులచే యీవాదము తలపెక్కింపుచున్నది. కొందరు వాణిజ్యమును రాజకీయమును వేరుచేయ వీలులేదనుచున్నారు. ఇది సత్యమే. భారతదేశమున కంటే ప్రజాస్వామ్య సంస్థతో పరిచయముగల దేశములో వర్తక ప్రయోజనములు వారిరాజ్యాంగ విషయములను నిశ్చయము చేయుచుండును. కనుక వాణిజ్య విషయములను రాజ్యాంగ విషయములను పరస్పరసంబంధము గలవగుటచే కొంతకాలములో యీదేశములో ఆయోమార్గములు కంపెనీ నిలవారితే నడపవలెట కవకాశము ముందుముందు ఉదయించునని నాఅభిప్రాయము. (ఆ. ప్రె.)

మోహినీ తైలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగమైనది.

ఇది మనోహరము జేయు విద్యార్థులు, పీడిత్యుడొక్క గులు మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విక్రాంతినిచ్చును. నుందరు మోహనావస్థములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందు కల రమణీయముగు నువాసన చెప్పు నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోమందును పుట్టి నివ్వదు. దీనియందు మనోహరముగు నువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తియారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడగి యున్నాము. వేయేలకసాపరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు

అమృతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

రెండవ వాయిదానూలు పం

సభ్యులయలపేరు

379.	యస్. ముబ్బరామయ్య		
380.	జి. శోడంబనాయకమ్మర్		
381.	యస్. విశ్వనాథయ్యర్		
382.	నందూరి శెల్లమ్మర్		
383.	యం. వీరరాఘవాచారి		
384.	పి. మనుస్వామి		
385.	జి. వి. కమలామణి		
386.	చిల్లెల పురుషోత్తం		
387.	,, మాణిక్యం		
388.	సోమయాజుల సూర్యనారాయణమూర్తి		
389.	గుమ్మడి ల వెంకటస్వంపానుబ్బారావు		
390.	చల్లపల్లి నాగేశ్వరరావు		5
391.	మరుపూరు పిచ్చిరెడ్డి		3
392.	పొణకా రుక్మిణమ్మ (10 సం వయస్సు)		4
393.	చలంపర్తి కామయ్య		12
394.	ఓరుగంటి వెంకటేశ్వరశర్మ		16
395.	భట్టారం వెంకటసుబ్బయ్య		18
396.	తిక్కవరపు మోనమ్మ		19
397.	మన్నెపల్లి హనుమంతరావు		22
398.	సోమపూడి యశోదమ్మ		10
399.	కోట ఆదిలక్ష్మమ్మ		18
400.	కొమండూరి పార్వతరాధికారయ్యంగార్		6
401.	పార్వతమ్మ		3
402.	ముత్తరాజు గోపాలరావు		2
403.	శ్రీపాద దుర్గారావు		
404.	దుడ్డు అమృతరామయ్య		3
405.	గడ్డవరేటి వెంకటమణమ్మ		
406.	ఆచంట వెంకటసుబ్బారావు		8
407.	ఆమెరపు లక్ష్మీసాంబశివరావు		2
408.	మునుగంటి వెంకట్రావు		19
409.	భద్రరాజు కామరాజు		17
410.	గుమ్మడిదల దుర్గాబాయిమ్మ		9
411.	ఆదిల్లి రాజేశ్వరశాస్త్రి		10
412.	వాణిజానీ వెంకటరత్నమ్మ		6
413.	ది కర్ల సూర్యనారాయణ		9
414.	గుణపూడి కామోజిరావు		18
415.	ప్రతివాదిభయంకర రంగారావులు		22
416.	బులుసు సాంబమూర్తి (సభలోయివ్వబడిన బహుమా		17
417.	పంగ నామల బుచ్చి వెంకటరత్నమ్మ		18
418.	అంక రాజు శంకరరావు		17
419.	తొక్కచర్ల రామమూర్తి		14
420.	మునుగంటి లక్ష్మీవర్మమ్మ		26
421.	కనుమూరి నాగభూషణం		26
422.	బాలాంత్రపు మహాలక్ష్మీసుందరి		9
423.	తాళ్లూరి చిదంబరం		12
424.	వడ్డూరి సుబ్బారావు		9
425.	తాడేపల్లి సత్యభాట్లశర్మ		14
426.	కామవరపు స్వామి		1500
427.	వెదురుపాక రామచంద్రమూర్తి	513	600
428.	గోనెళ్ళ శ్రీరామమూర్తి	514	2000
429.	పొరంకి సత్యనారాయణమూర్తి	515	56
430.	శ్రీపాద సుబ్బారావు	516	2000
431.	నరసింహాచార్య కామేశ్వరరావు	517	2000
432.	చింతలూరి మంగిరాజు	518	2000
433.	సుబ్బ సూర్యనారాయణ	519	2000
434.	ద్విభావ్యం రమణయ్య	520	1040
435.	అయ్యల సోమయాజుల కామేశ్వరరావు	521	2032
436.	కామవరపు వెంకటేశ్వర	72	2000
437.	బి వెంకటనరసింహం	తెలియదు	2000
438.	రావుకూటి నాగబాయిమ్మ	చిత్తూరు	1800
439.	భగవన్నారాయణ	తెలియదు	2000
440.	కే. కృష్ణమూర్తి	,,	2000
441.	పొహూరు వీరప్పశెట్టి	చిత్తూరు	1200
442.	పి. సీతారామచారి	తెలియదు	1733
443.	కే. వెంకటసుబ్బయ్య	,,	1500
444.	కే. అమృత్	,,	2200
445.	ప్రతివాదిభయంకర మంత్రరత్న వెంకటరమణమ్మ	విశాఖపట్నం	2000
446.	చందూరి శీతారత్నం	గుంటూరు	840
447.	గుండు కృష్ణమూర్తి	తెలియదు	400
448.	భానుకేల నాగభూషణరావు	గోదావరి	2000
449.	కామవరపు వెంకట్రావు	,,	2000
450.	వెంపరాజు సూర్యనారాయణశాస్త్రి	,,	2000
451.	కామవరపు సూర్యనారాయణ	,,	2000
452.	తలవర్తి బాపిరాజు	,,	250

453. నాళం సుభద్రమ్మ	538	500	32
454. బొగ్గవరపు సూర్యనారాయణ	539	4138	22
455. సత్యవోలు సత్యనారాయణ	540	4016	30
456. బొగ్గవరపు బుచ్చయ్యశాస్త్రి	541	400	18
457. బోడా రంగనాయకమ్మ	64	500	21
458. బోడా బసవమ్మ	65	500	22
459. పులై వెంకటశాస్త్రి	542	1000	24
460. దినవహి సుబ్బారావు	543	1300	30
461. నరసింహదేవర సత్యవతమ్మ	544	700	12
462. త్రిపురారి మార్కండేయులు	545	966	23
463. వెదురుపాక రామచంద్రారావు	546	66	13
464. పప్పు సూర్యభగవానుశాస్త్రి	547	1797	18

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూర్య రెన్యూకంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మంచి అభివృద్ధిలో నున్నది

27 సం॥ రములగండి మిక్కిలి మితవ్యమును బాగా తతోను నిర్వహించ బడుచున్నది లిమిటెడ్.

నేటికి రూ॥ 2,29,00,000 లు ఆస్తిగలదు.

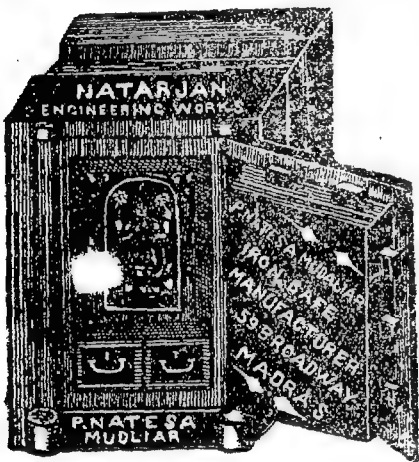
ఈ కంపెనీలో తప్పక మీరు భీమా చేయవలెను.

బొంబాయి బాంచి 152 కమిస్షన్ యల్ ఏజి, మద్రాసు బాంచి 9/10 పెండులై న బీచి.

న ర న ము

దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటికే సర్వ ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగునాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

వి. న తే శ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాచైన్), 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజీనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజీనులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్టింగ్స్, నట్టలు, సరస్సుగా యివ్వబడును. మిల్లరాయల్ టెక్నిక్, పెట్రోనాయక్స్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ తీరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

ఇ స న థె లి ని సే వించి మ లే రి య ను కుదుర్చుకొనుయా

ప్రస్తుత కాలములందు ఇది మిక్కిలి నమ్మకమైన సిద్ధాంతము.

దీర్ఘ కాలమునుండి జ్వరగర్భ సహా గలవారికి ప్రార్థిగా నూరి మిచ్చును.

మలేరియా కుండుటకై ఉడతము, సామంకాలములందు ఒకమాత్రమ పుచ్చుకొనిన చాలును.

మలేరియా కుండుటకు 15 దినములు సేవించినచాలును.

మలేరియా తిరిగి ఎచ్చడునురాను. భయములేనిది. వైద్యనిపుణులచే సిఫార్సు చేయబడినది.

పసిబిడ్డలకు ద్రవరూపము నున్న "ఇసనాథెలిన్"ను వాడుడు.

(1521)

ఇండియా, బర్మా, సిరియాకు సోల్ ఏజెంట్లు,

(5)

GORIO Ltd., Post Box 159, Fort, BOMBAY.

మ లే రి యా, ఇ త ర జ్ఞ ర ము ల కు

వై రె క్కు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచిగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన రెక్క లేనివారితో ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నాము. అందువల్లనే

వై రె క్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బొంబములుకాదు. ఫారముల వ్రాసిన పంపబడును.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ॥ 0-18-0

వి. పి. చార్జ్ తో సహా రూ॥ 1-2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd. CALCUTTA

హైదరాబాదు సివిల్ శాఖ జనాభా

కొన్నేండ్లక్రిందట మేము ఇండియాలో సివిల్ సర్వేయింగ్ సెంటరుని భారతీయులు, యూరోపియనులు కలగొని తెలుపు జాబితాను ప్రకటించియుంటిమి. ఇండియాలోని పెద్దపట్టణ సంస్థానములం దట్టిజాబితాను తెలిసికొనుట మతూపాలముగా నుండును. నైలాంప్రభుత్వమువారి సివిల్ శాఖజనాభా 6 ఏప్రిలు 1923 వరకు ఈక్రింద ప్రచురించుచున్నాము.

పరిపాలన శాఖ

మహమ్మదీయులు	7
హిందువులు	2
పార్సీలు	1
అధ్యక్షునివర్గము	
మహమ్మదీయులు	4
కాసన సభ	
అధ్యక్షుడు పార్సీ మహమ్మదీయసభ్యులు	11
హిందువులు	6
హిందూ క్రైస్తవుడు	1
చీఫ్ కలెక్టరైట్ మహమ్మదీయులు	6
పాలిటికల్ కలెక్టరైట్ మహమ్మదీయులు	6
పార్సీ	1
యూరోపియన్ క్రైస్తవుడు	1
ఫ్రేనాన్స్ కలెక్టరైట్ హిందూ	1
యూరోపియన్ క్రైస్తవులు	2
మహమ్మదీయులు	6
రివిన్యూ కలెక్టరైట్ మహమ్మదీయులు	18
జ్యూడిషియల్ మహమ్మదీయులు	6
పబ్లిక్ వర్క్స్ మహమ్మదీయులు	6
హిందూ	1
యూరోపియన్ క్రైస్తవుడు	1
మిలిటరీ మహమ్మదీయులు	4
కామర్స్ ఎండ్ ఇండస్ట్రీస్	
మహమ్మదీయులు	3
రెజిస్ట్రేటర్	
హిందువులు	2
మహమ్మదీయులు	3
మతశాఖ	
మహమ్మదీయుడు	1
డెవలప్ మెంటు	
మహమ్మదీయులు	7
ఫ్రేనాన్స్ శాఖ	
హిందువులు	7
యూరోపియన్ క్రిస్టియన్లు	2
మహమ్మదీయులు	15
రైల్వే బాంచి	
యూరోపియన్ క్రైస్తవుడు	1
బ్రజరీ మహమ్మదీయుడు	1
బ్రజరీ నూపరిండెంటు	
పార్సీ	1
హిందువులు	4
మహమ్మదీయులు	11
మింటు ఎండ్ స్టాంపు	
పార్సీ	1
యూ. క్రైస్తవులు	3
హిందువులు	2
మహమ్మదీయుడు	
(మ.॥ మహమ్మదీయులు	
పా.॥ పార్సీలు	
హిందూ హిందువులు	
యూ. క్రై.॥ యూరోపియన్ క్రైస్తవులు	
ఇం. క్రై.॥ ఇండియన్ క్రైస్తవులు	
ఈ సంశ్లేషణముల చదువులు (గహించనది.)	
ఎక్స్ క్లెసిటి	
యూ. క్రై.	2
హిం.	1
మ.	1
టెక్నికల్	
యూ. క్రై	2
రైల్వేస్	
యూ. క్రై	1

వివరము	పోలీసు.	క్రైస్తవుడు
హిం	1 యూ. క్రై	1 మహమ్మదీయులు
మ	1 మ	35 స్టేటు మెకానిక్ యింజనీర్స్
ప్రథమ తాలూకాదార్లు	హిం	8 యూరపియన్ క్రైస్తవుడు
హిం	1 ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటు	చీఫ్ నూపరిం టెం డెంటు మహమ్మదీయుడు
మ	15 డైరెక్టర్స్ ఆఫీస్	హిం 1 సిటీయింప్రొవైమెంటుబోర్డు మహమ్మదీయులు
సహాయ తాలూకాదార్లు	మ 4	హిందువు
హిం	4 ఇన్స్పెక్టర్స్ ఆఫ్ స్కూల్స్	యింజనీర్స్
పా	1	మ 5 అప్రెంటిస్
మ	38 ఇన్స్పెక్టర్స్ ఆఫ్ గర్ల స్కూల్స్	మహమ్మదీయులు
ప్రత్యేక తాలూకాదార్లు	యూ. క్రై	1 క్రైస్తవులు
హిం	1 డిస్ట్రిక్ట్ యిన్స్పెక్టర్స్	హిందువులు
మ	2 మ	12 పార్టీ
తహసిల్ దార్లు	హిం	4 డెవలప్ మెంటు
పా	8 వైజం కాలేజీ	మహమ్మదీయులు
హిం	8 యూ. క్రై	4 హిందువులు
మ	104 హిం	6 ఫ్లోర్ రెమిడియన్ డిపార్టుమెంటు
ప్రత్యేక తహసిల్ దార్లు	మ	5 మహమ్మదీయుడు
మ	6 మదర్సాయి యతీయా	హిందువు
సెటిల్మెంటు	యూ. క్రై	1 ప్రాజెక్టు అండ్ బిల్డింగ్స్
హిం	3 ట్రాన్స్ ఫెషన్ వీరో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ	హిందువులు
పా	9 మ	10 మహమ్మదీయులు
మ	19 ఉస్మానియా కాలేజీ	పార్టీయుడు
పా రెవ్యూ	హిం	7 లాండ్ కంపెన్సేషన్ ఆఫీసర్
మ	15 మ	31 మహమ్మదీయుడు
యూ. క్రై	1 రిజిస్ట్రారు	మ 2 మిసిలేనియన్ - మహమ్మదీయులు
హిం	3 హైస్కూల్స్	హిం 6 హిందువులు
ఇండిస్ట్రీయల్	యూ. క్రై	17 ప్రైవేట్ మునిసిపాలిటీ
కస్టమర్స్	1 మ	18 పార్టీయుడు
హిం	8 పోస్ట్ & డిపార్టుమెంటు	హిందువు
మ	9 పా	1 మహమ్మదీయులు
పా	1 మెడికల్	8
యూ. క్రై	2 పా	1921 జనాభా ప్రకారము ప్రతి 10000 కి 8545
ఎ క్లెన్ జా	2 శిక్కు	మంది హిందువులు, 1041 మహమ్మదీయులు, 50 క్రైస్తవులు
మ	హిం	345 మిగతా మతములవా రున్నారు.
హిం	18 యూ. క్రై	1 ఉన్న హిందువులలో 1000-కి 47 మగవారు 4 ఆడవారు
యూ. క్రై	6 మ	8 విద్యవచ్చినవారు.
మైన్స్	1	1 మహమ్మదీయులలో 1000-కి 140 మగవారు, 35 ఆడ
హిం	1 అవుజర్ గంజ్ ఆఫ్ఫీస్ నూపరిం డెంటు	వారు విద్యవచ్చినవారు బ్రాహ్మణులలో 437 మంది మగవారు,
మ	1 పా	68 ఆడవారు విద్యవచ్చిన వారున్నారు.
ఎగ్జిక్యూటర్	1 కెమికల్ ఎస్టామిసెట్	1 కోమట్లలో మగవారు 170 ఆడవారు 10. మహమ్మదీయ
కా మర్చె	2 మెడికల్ స్టాఫ్	1 కాఖిలలో సయ్యద్ కాఖిలలో 155 మగవారు 46 ఆడవారు, షేఖ
హిం	3 సివిల్ సర్జన్స్	1 కాఖిలలో 70 మగవారు 18 ఆడవారు ఇతర మతములు.
యూ. క్రై	1 హిందువులు	5 ఇంగ్లీషు వచ్చినవారు
మ	1 పార్టీలు	4 మగవారు ఆడవారు
హిం	3 ఇండియన్ క్రైస్తవుడు	1 బ్రాహ్మణులు 2899
యూ. క్రై	1 మహమ్మదీయులు	8 కోమట్లు 187
కో-ఆపరేటివ్	2 పార్టీలు	4 సయ్యద్ 68
జడ్జి	మ 6 క్రైస్తవులు	3 షేక్ 25
ప్రొవిసిన్ జడ్జి	మ 1 హిందువులు	24 ప్రతి 1000) లోను యాక్రింది భావలను మాటలాడు
ముఖీ	మ 5 మహమ్మదీయులు	21 వారు యాక్రింది సంఖ్యగలవారు.
రిజిస్ట్రారు	హిం 1 రేడి సివిల్ సర్జన్స్	1 తెలుగు 4825
గవర్న మెంటు ప్లీడర్స్	మ 1 పార్టీ	1 మరాఠీ 2645
సిటీసివిల్ కోర్ట్	మ 8 యూరపియన్	1 కన్నడం 1282
సిటీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టు	హిం 1 ఇండియన్ క్రైస్తవులు	1 హిందూస్థాని 1056
జైల్ కోర్టు	మ 5 రేడియో టెలిగ్రాఫ్ సర్జన్స్ పార్టీలు	2 రాజస్థాని 128
సెషన్స్ మేజిస్ట్రేటు	మ 5 ఇండియన్ క్రైస్తవులు	6 గోండి 55
డివిజనల్ జడ్జి	మ 5 యూనానీ ఆస్పత్రులు	12 ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమున శిక్షకరపదవి భావ
డిస్ట్రిక్ట్ సీనియర్ జడ్జి	మ 1 మహమ్మదీయులు	ఉరుదు (మాడరక్ రివ్యూప్రతిక)
ఆడిటింగ్ సీనియర్ జడ్జి	మ 1 యూనానీ మెడికల్ స్కూలు	3
మున్సిఫ్స్	మ 6 మహమ్మదీయులు	1
క్లెలు కాఖి	మ 15 మెడికల్ స్టాఫ్ మహమ్మదీయుడు	4
యూ. క్రై	మ 8 రిజిస్ట్రేషన్ మహమ్మదీయులు	1
మ	హిం 8 పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు	1
గవర్న మెంటు సెంట్రల్ ప్రెస్	పా 1 చీఫ్ యింజనీరు మహమ్మదీయుడు	1
హిం	మ 85 నూపరిం టెండింగ్ యింజనీర్స్ మహమ్మదీయులు	2
మ	1 అర్బి టెక్ మహమ్మదీయుడు	1
సిటీ అండ్ సబర్బన్ పోలీసు	5 మున్సిఫ్ టెక్ యింజనీర్స్ హిందువులు	2
హిం	1 పార్టీ	1
మ	1 హిందువులు	6
హిం	1 క్రైస్తవులు	12
మ	7 సబ్ యింజనీర్స్ హిందువు	1

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

అన్ని విధముల పుండ్రము, కొడకు పుండ్రము ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్రము మానును. లోపలికి మాత్రము తినవలయును. అన్ని గాయములకు మాన్యును కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును.

కఫహరిచూరము

బిన్నడబ్బీ 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మయ్యగలది) 1-కి రు. 2-0-0

ఈ చూరము కఫహరికలచే చేయబడినది. కఫ, ఉబ్బునము, కాసవీనము, క్రెట్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని కంటినుంచుకొనుట మంచిది.

అమృతాంజనము డిబ్బో మదరాసు - బొంబాయి.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

శ్రీమత్కామయహార మాత్రలు మొదటిరకం కస్తూరి, మంజువల్లభ, పద్మకర్పూరము, అతిసువాసనలగు వస మాలికా షర్మ రాయగృహభవనది. ఆతేజకరముగ వస్తువుగాని యిందులో చేయబడినది. కనీసము, కాలు రు, కాలికలు, యశస్వతులు తిరుణులు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు తీసిని సాధారణముగా లన్నిటికిని అను షాసభేదముతో వాడవచ్చును. విద్యుత్తు, కాలిగలబట్టి ఇది సుదీర్ఘమైనది. దేవతలకు బుద్ధులు అనుచున్నది 250-300 మాత్రలు గలబుద్ధి 1 కి 0-4-0, 6 బుద్ధులు 1-4-0 పొదుపుకృతము. ఈ దిగున తెలుపబడిన ఔషధ ములు అది ఏయే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినది అందుకు యోచన సుదీర్ఘమైనది. కర్పూర వాడి చూడుడు.

పారస్వతానవం:—రక్తకృద్ధిని, బుద్ధిశక్తిని, బాహ్యకర్మ క్రింది పాశ్చిమమును, బుద్ధి 1 కి ధర 1-0-0.
 బాలసుఖోదయ:—విన్నపిలబట్టి బలమిచ్చు దివ్యమము, తీర్పుగానుండును. గుణ ముద్భవము 0-12-0.
 భావనబిరక రసాయనం:—పిత్తసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అజీర్తి కటావంశలైపోవును. రు 1-0-0
 వాతగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవ్యాధులకు అతి ముదగించుట మలబద్ధము ముంజుగువాటి పెట్టినది విడుమురు 2.
 మా ఔషధముల గుణము ఒక్కసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకడభి మావద్ద కొనిన వికస ఎన్నడును మావద్దకి కొనవలసి చూపునట్లుకము.
 పాశ్చిమంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు,
 శ్రీ సీతారామవైద్యులు, మైసూరు.

చెప్పకంటె ఉపయోగించిచూచుట మంచిది మై సూ రు చందన సబ్బు ను ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకోరెదము

స్వదేశోద్భవము జయపదమగునట్లు ప్రోత్సహ మొనగుడు. హిందూదేశీయులకే నూతనముగా తయారు చేయబడిన హిందూదేశపు సబ్బు.
 సబ్బును తయారుచేయు శాస్త్రము ననుసరించి ఈసబ్బు మైసూరు గవర్నమెంటుసోప్ కారానావారిచే మిక్కిలి అమోఘముగా తయారుచేయ బడినది. హిందూదేశీయుల అంతస్తుకు తగినట్లు ఇది ప్రత్యేకముగా తయారు చేయబడినది.
 (1560) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.
 మహమ్మదు ముగాసా హజీ ఇబ్రాహీం ఆంధ్ర కో, 32 గిడ్డంగిపేధి, మైదాను.

గోదావరి హిందూసమాజము వారు ప్రచురించిన భగవద్గీత

చక్కని గులభవనము. గుండరిమైన బైండు. సాగనైన గోదావరితములపై ముద్రితము. మెల పదిటబాలు.
 ఈ గులభగీత వచనగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సన్మార్గమును దెల్పుచు, ఎల్లరకు సత్యంతోపయుక్తమై యుండును.
 ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.
 పైపుస్తకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూసమాజం, రాజమండ్రి.
 సెంట్రల్ బుక్సు డిపో, రాజమహేంద్రవరము.
 యునైటెడ్ ఇండియాట్రైఫ్ ఆస్కూరన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్
 హైదరాబాద్ మద్రాసు ప్రాంతము 1906]

“యునై టెడ్ ఇండియా ట్రై ఫ్ ఆస్కూరన్న కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.
 “ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటిక్రింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును.”—“ఇన్సురన్సు అజ్ఞానం” లండను.
 “స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సురన్సు అండు పై నాన్షియల్ రికార్డు” లండను.
 కడపటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏబంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము భారాశముగాయివ్వబడును. ఆద్రజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.
 కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

మెన్దరిజము నేర్చుకొనుడు

మెన్దరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ పెన్ ట్రే వన్, ఆత్మకేక్కి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్దరిజపహాయమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమర్పితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.
 మె ప్రతి 1-కి రు- 1-0-0 పొస్తేజి 0-4-0
 ప్రొ ఫెసర్, నేఖర్, మెన్దరిన్సు ఏలూరు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాణు)
 మెనులభము! (పోదురుబుద్ధులుప్రత్యేకము) గుణమధికము!
 శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగడి తెల్లకాకల మాత్రలు నివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిగాహము, ఎక్కిళ్లు, స్వారాగముల యందు బలమయము, పిక్కిలు, పాస్యములు, శిరస్సు, క్షేర్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగడి నొప్పలను బోగొట్టి జీవామును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.
 ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే మాన్యును. యిందు ఆనేకఓషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగుణలేతను పరమనాంశక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
 వి. ————— (1078)
 ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
 పొద్దు నిడుమెలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

గాంధీ దైవజుడు

జాతకముయొక్క నకలుగాని జననకాల వివరముగాని తెలిపిన 1 సం॥కు, మానవాగి ఘటములు, కాస్త్రీయముగ వ్రాసి పంపుదుము. రు 2-0-0 అవును. (వి. పి. 2-4-0) జాతకము ననుసరించినప్రశ్న 1 కి రు 1-0-0. “జయవీరకణి” తాయలి 1 కి రు 2-0-0 యితరవివరములకు వ్రాయుడు. విలాసము. ఆంజనేయ స్వామిశ్రీశివాలయము. తిరుతెనె. ఎం. ఎస్. ఎం.

త్రికాలఫలప్రదర్శిని

సిద్ధాంజనదర్శణమువలన జాతకము లేనివారికైనను, వార, మాన, వత్సరముల వెంబడిని ఫలములు వ్రాసి ఆర్థరుచేసిన వారములోగా పంపగలము. మీరు పంపు ఆర్థరుచ మీవయస్సు, జన్మనక్షత్రము, లేక యిష్టమును తొమ్మిది అక్షరములువ్రాసి, ఖర్చుబుసహా మాకు పంపవలెను. 2 రుల ఫలమును ఎనిమిదిరూపాయి మాత్రమే ఛార్జీచేయబడును. అది దాఖలా యిచ్చినవెనుక పంపబోవు ఆర్థరులకు రేట్లు ప్రత్యేకము.
 మేనేజరు త్రికాలఫలప్రదర్శిని కార్యాలయం,
 కాకినాడ.

ఇలో ఫాంటెన్ కలము బంగారు సెస్టికలము

అది మేలైనదకము 14 కాకెట్టు బంగారుపాళీ కలదు. పాళీపైనయుండు ఇరిడియము, చాలాచళసరిగానుండును. ఈ కలమును యేవిధముగానైనను వాడవచ్చును. సిరా బాసుగా ప్రసహించును. ఈదినములలో ఫాంటెన్ కలము ప్రతియొకరి కిని మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనది గాన ఒక మేలైన ఫాంటెన్ కలము చవుకలో అందమైనదిగా, తయారుచేయుట యవసర మయినది.
 ఈగుణములన్నియు నీ ఇలోఫాంటెన్ కలమునందు గలవు. ఈకలమువెల 7-0-0 మాత్రము పోస్తేజిఖర్చులుగాక.
 Sole Importers,
 Giri Bros., Triplicane Madras

డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యము

ఆంగ్లములందెల్ల శరీరమున, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనమున, ప్రభావము ఆరు విషయముల సర్వజనులకును తెలిసినవిషయము కాదు! ఈ రెండేటియందును కలకు వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగించుచున్నవి.

వ్యాధిగ్రస్తునిజన్మమున నిన్నుయోజకముగాఁ జేసి యావరజాంతమున బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు యానికి నీసికొనమందు లనేక ముదయోగింపబడుచు వచ్చి నవి గాని యవి యావ్యాధులను నివారింప లేక పోవుచుండే గాక రసవిషగంధకాయము చేరినవిగా నుండుటచేత తుదకు దేహశోగము సంభవించెదదీయవనిగాఁగూడ నేర్పడినది. తరువాత వైద్యులైన పట్టును నవశాగరికలచేత మంచివైద్యములుగా తీర్చి నింపబడి యట్టి మందులుకూడ ననేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అవి గూడనంత ప్రయోజకములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిచిరకాలము నరి క్రమచేసి యాయుర్య దాంకిలేయ యూహనీకైద్యముం దారిలేదే తాత్కాలికముగా మై రమనస్యమును నివారించుచున్న డాక్టరు, జీ. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకముందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది ౪ బట్టి దీనినిగురించి చేతు విశేషించి క్లాఫింగ్ కలసి పని లేదు. ఒకసారి యావయోగింపయెడల దానియొక్క ప్రభుత్వము ను యే స్థాపించగలదు. దీనిచే బాధానిష్ఠులై గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పపాదము కొలదివారును పంపిన యోగ్యతా కృతీకము లెక్కువ మిక్కిలిగానున్నవి.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటకల్గ మెదడు, ముక్కు, కన్నులతో నుంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను నశింపజేయుచు నగును. పీడనము, ఒంటిబాధ, నొప్పి, తలదానినొప్పి, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు నైబడిన గాఢ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టెడి భిక్షము. ఇట్టి నుదాహరణము గలిగి యింకనులభ్యముగా విక్రయించబడు వానధ మిదిరప్ప ముడియొకటి లేదు. చిరకాల ముంచినను చెదని సుగంధ విశేషములను, పొడి యోగ్యము లేనివానికి నవీర మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పొడిచేయవార లీ సుగంధనస్యమునకట్టి రెండుసార్లు ఉపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పొడి గిం, గిగి నాడు ఉపయోగించినంత ఫలితమును. కాలబా వెలగల సాధారణపు పొడిగాను పొడిలో నీ సుగంధ నస్యము పోకచితక కలిపినయెడల నా పొడిగాకయును మిక్కిలి ఫలవంతక మగును.

బుడ్డి గ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా గ కి రూ. ౨-౮-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౮-౦ (1189)

ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా ప్రాయశఃలేను.

విలాసము:-గురుబనవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

పుష్ప మాల తి

తలనూనె లన్ని టికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు సుకుమారమైన సువాసనగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగు నట్లుచేయును. ౩ బెంట్ల బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

పోల్ ఏజెంట్లు:- ఎక్. డా అండ్ కో., పార్కుచాను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చై నాబజారు, తిరుచునాపల్లి, ఖార్వ.

ప్ర. ర్యనగదులు నెం 6, బందరు వీడి, మద్రాసు

అన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్య శాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుము, సెనెగె మొదలగు వైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయ ల నొసంగుటచే విజిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా వి యింను వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 11-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ లేనాటివి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0 9-0-0	
నవ్వులు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు 11-0-0 రు 12-0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.4-0 12.8-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18-0-0 16-0-0	
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి రు 170-0-0 175-0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,, 65.0-0 68.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 60-0 62.0-0	
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మి.కొనూనె 150	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190 ౦)	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 200.0-0 205.0-0	
కూరపసుపు ,, రు 125.0-0 180.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 120.0-0 188.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముఖగు 1-కి రు 45, 50	
కాళపాస్త్రపాయకట్టు ,, రు 60, 70	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ రు 82.8-0 88.0-0	
చదరం ,, 88.0-0 88 0-0	
రవుండు ,, 88.0 0 86-0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకు రు 78.0-0 81.0-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 28.8-0 24.0-0	
సవగను 1-కి 15.1-8	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0-0 272.0-0	
రాగి డిటా రు 80 ౦-0 805.0-0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి రు 88.4-0 88.12-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
కొట్టికృష్ణుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) మాడి

బోండా వెన్న బారవ 1-కి రు 820.0-0	
----------------------------------	--

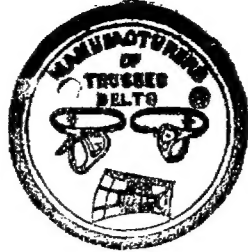
(9) నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి రు 9.10-0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు 8.6-0	
పుట్లూరు టేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి రు 8 12-0	
అపొమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2-0	
నూశయేనుగ నెం 20 రు 11.18-0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ తేలిం అయినను రు 15.12-0	
గోకావ నెం 12½ రు 9.15-0	
వద్యావ నెం 24½ రు 12.2-0	
14½ క్విల్స్ పక్షి రు 9.14-0	

పట్టి 1-కి కుష్టుకు తైలము రు. 0.8-0

ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తిలుపు, నలుపు, కుష్టుకు రాయుటకు ఉపయోగించును. అమ్మతాంబనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణిమిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ్ల ములయొక్క వాపు, శుక్ల నవ్వు, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కురుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bombay

ఓ రియంట్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ ట్రైఫ్

అప్యారన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము విశుల ఆదాయకరమగుకమిషన్ వరత్తుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వారాంభించి యున్నారు.

ఏజెంట్లుగాను, కన్ వాసర్లుగాను

పనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉద్యోగిస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

జూలై 1924 జూలై 1924 సంవత్సరము సంవత్సరము

ఈ సెల్ రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో వచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యద్భుతమైయున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ ట్రైఫ్ అప్యారన్సు కంపెనీకి ప్రపోజల్సు సంపాదించుటకు శక్తిగలవారు మాతో సంబంధము స్థాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.
Trivandrum Branch:—Trivandrum.
The Silver King Fountain Pen.

కామినియానానె

వెంట్రుక లేఅందము.

రానిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఉడకమున్నే త్వరపడికపోయిన ఉడక మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామినియానానెను వాడి సత్వరముగా కోరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేహాద్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్లమీరే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుఖపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్డఖరీదు రూ 2-10 0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12 0
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0
మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు పేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

వై కామినియానానె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపడెట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బహుగళులు

తేలకాటున బహుధము

ఈ ఔషధము నుపయోగించినతక్షణమే విషమును తీసివేసి, బాధనుపొగొట్టును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0.8-0. 1-8 బుడ్డవరకు పోస్టుఖర్చు 0.8-0 రూ 4 లు అద్వాసుగా పంపిన ఒక డిజనుబుడ్లు తపాలాచార్జీ లేకనే పంపబడును.

RAJVAID SIR BAMANDASJI
KAVIRAJ
152 Harrison Road
Calcutta

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని గౌరవమును గట్టిచి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమయ్యనందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

32 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కి ధర రూ. 1-0-0
ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, నుద్రాను

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక పాఠశాల నిలిపి పెట్టె

19 హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడు పోస్టు - మదరాసు.

66 చిక్ పేట, బెంగుళూరు సిటీ.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహరంగవ్రకరణము

191-వ పుట మధుమేహనందు సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు.

ఇంకను తయ, అజీర్ణము, నిస్సత్తువ మొదలగు వ్యాధులలో గూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము. రక్తమును శుద్ధిజేయును.

ఇందు శతపుటాభ్రకము, బంగారము, ముత్యము, వంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1.టికి రూప 5-0-0. ఔషధముతో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలయితి మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

నిర్దుష్టమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

నూరు రూపాయలు ధరావతు ఇచ్చు ఏజెంటు కావలెను.

ప్రెంచివారిచే కనిపెట్టబడిన గొప్ప ఎలిక్టిర్ గాడినవ్

ప్రపంచమునందుండు టూనిక్ లన్నిటిలో గొప్పది

లేక ప్రాణాధారమైనది. ప్రాణెనరు శ్రామసేక్యా ర్థువారిచే కనిపెట్టబడినది. లేతస్థు, గ్రుడ్డు సంబంధమైన, సెల్సు మిక్కిలి ముఖ్యమైన, ఉదారమైన, అతిపుష్టికరమైన జంతువులయొక్క భాగములనుండి తీయబడినది. ఇది వరలో ఉపయోగించిన వాటికంటెను మిక్కిలి బలము కలది, ఆరోగ్యకరమైనది. లోనికి పుచ్చుకొనుటకు మిక్కిలి

తగినది. తీపుగాను, మనోహరముగాను నుండును. జీర్ణ కోశమునకు ఏలాటి తొందర లేక సులభముగా జీర్ణమగును. ఆకలిని కలుగజేయునట్టియు, సాధారణమైనట్టియు టూనిక్ లు అన్నిటికంటెను ఇది శ్రేష్ఠమైనది. నిజముగా ఎలిక్టిర్ గాడినవ్ ఆరోగ్యము, చురుకుదనము, పుష్టి చేరికగలది.

ఈదిగువలెలుపబడిన వ్యాధులకు ఎలిక్టిర్ గాడినవ్ మిక్కిలి అమోఘమైనది

గండమాల, హైడ్రోగములు, మెదడు నరముల సంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వాససంబంధమైన వ్యాధులు, శ్వేతభాతువు సంబంధమైన వ్యాధులు, అమెనోరియా, బ్లెనోరియా, డిస్ మెనోరియా, ఇంద్రియ సంబంధమైన వ్యాధులు, గర్భసంబంధమైన వమనములు, హేమరేజ్ (మూత్రనాళము, మెదడు, దంతములు, ఊపిరితిత్తులు మొదలగు భాగములకు సంబంధించినది) పాండురోగము, బలహీనము, అన్నివిధముల కఠినవ్యాధులు, క్లోరోసిస్, పిచ్చి, జ్వరకాశ్మితగుట, కనినతరువాత నుండు శ్రమ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 14, 3 బుడ్ల ధర రూ 40, డి. పి. వ్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అమితముగా పనిచేయుట, బడలిక, ఆయాసము, మాంసమును తినినేయుండు, హృదయము లేక మెదడు చెడుట, నరముల బలహీనత, పక్షవాదులు, దేహమంతటను లేక ముఖమునందు మాత్రము గలుగునది, నిద్రలేమి, తలనెప్పి, నాడివ్యాధి, తుంటిలోని నెప్పి, తిమిరు వాయువు, క్షయరోగము, ట్యూబర్ కులోసిస్, అతి మూత్రము, తిమిరు, గొడ్డురాలితనము, నపుంసకత్వము, స్థూలకముచే గలుగు వ్యాధులు, ఉబ్బనము, మేహ రోగము, పునఃపేష్టనముయొక్క వాపు లేక ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా లేక మలేరియా వచ్చినతరువాత తేరుకొనుట.

ఇండియా, బర్మా, సిలీనుకు సోల్ ఏజెంటు,

మదన్ సన్స్ & కో., కెవింగులు

క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు

బొంబాయి

మద్రాసు డిపో:- వి. ఎస్. ఆర్. మూర్తి & సన్స్, 9, పోప్ హామ్స్, బ్రాడ్వే.

తెలుపు:- "ఎలిక్టిర్ గాడినవ్" గురించియే ప్రతివార్తా పత్రికలోను ఎడతెగక వ్యాసములు ముద్రించ బడుచున్నవి. అందులో తెలుపబడు వార్తలలో ఈ విషయ మైహద సహ ముద్రించ బడుచున్నది. ప్రతిపట్టణమునందును, దేశమునందును దీనిని గుఱించియే మాట్లాడుచున్నారు. ఆద్యులమైన పుష్టిని, మంచి శక్తిని కలిగించు టూనిక్ లలో ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది.

రెండిపాకి:- "ఎలిక్టిర్ గాడినవ్" దీనినే దీని గొప్ప జయమును పొందుచున్నది. అట్లు జయముగాంచుట మిక్కిలి వ్యాయముగా నున్నది. వ్యాధి కుదుర దని పదలి నేయబడిన లెక్కలేని రోగులకు ఇది మంచి ఆరోగ్యమును, పుష్టిని గలుగజేయుచున్నది.

డాక్టరు లాబర్న్ (జర్నల్ డిలెక్టర్) "నపుంసకత్వము, పండ్యత్వము, క్లోరోసిస్, స్త్రీలకు గలుగు ఋతుసంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణ మిచ్చుచున్నది. తయ వ్యాధికి రాజు పంటిది. టూనిక్ కులోసిస్ ను నిర్మూలము చేయకపోయినప్పటికిని వ్యాధి సోచుకాకుండ ఆటంకపరచును. సదరు వ్యాధిచే గలుగు నష్టముల నన్నిటిని ఇది పూర్తిజేయును. నష్టపడిన భాగములను పూర్తిచేయుటయందు మిక్కిలి భ్యాతిచెందినది. సదరు వ్యాధిచే తేనెతెట్టె వలె బోలుగా చేయబడినట్టి రక్తవాళముల నన్నిటిని ఇది పునఃపద్ధరించును."